LETO XVI., STEV. 259 LJUBLJANA, NEDELJA, 6. NOVEMBRA 1955 PRVA IZDAJA Cena 10 din

SLOVENSKI Poročevalec

Izdaja in tiska časopisno-založniško podjetje Slov. poročevalec Direktor: Rudi Janhuba — Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak — Za tisk odgovarja Franc Plevel — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 — Uprava Ljubljana, Tomšičeva 5/II., telefon 23-522 do 23-526 — Oglasni oddelek: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 — Poštni predal 29 — Tek. r. 60-KE-5-Z-367 — Mesečna naročnina 200 dinarjev

„Počitnice" v Ženevi

Zunanji ministri, ki so odpotovali iz Ženeve, so obljubili, da se bodo vrnili v torek zjutraj in da se bo potem konferenca nadaljevala — Razna mnenja o nemškem vprašanju

Ženeva, 5. nov. (Tanjug). Državni sekretar ZDA Dulles je danes ob 13. odpotoval iz Ženeve na Dunaj, od koder bo jutri z letalom nadaljeval pot v Pulj. Na ženevskem letališču sta se od ameriškega državnega sekretarja in njegove soproge poslovila jugoslovanski poslanik v Bernu Viktor Repič in generalni konzul v Ženevi Slobodan Borisavljević.

Tudi drugi ministri so danes odpotovali iz Ženeve. Francoski zunanji minister Pinay je opoldne odletel v Париz, šef Foreign Officea Macmillan pa je že sinoči z vlakom odpotoval v London, kjer bo kakor pričakujejo, poročal premieru Edenu o dosedanjem poteku ženevske konference štirih zunanjih ministrov. Pred odhodom iz Ženeve je Macmillan izrazil upanje, da bo ženevska konferenca prinesla dobre rezultate. Vrnil se bo v torek zjutraj.

Sovjetski zunanji minister Molotov je danes čez vzhodni Berlin odpotoval v Moskvo, kjer bo poročal o dosedanjih razgovorih na konferenci. Zaradi nedelje in sovjetskega državnega praznika, ki je v ponedeljek, konferenca tri dni ne bo zasedala.

Sovjetski zunanji minister je sinoči priredil večerjo na čast francoskemu zunanjemu ministru Pinayu. Na večerji so bili tudi francoski veleposlanik v Moskvi Joxe in direktor političnega oddelka na Quai d'Orsayu Roland Margery ter pomočnik sovjetskega zunanjega ministra Gromiko in šef sovjetskega generalnega štaba maršal Sokolovski. Zastopnik francoske delegacije v Ženevi je izjavil novinarjem, da med večerjo niso govorili o političnih zadevah.

Britanski zunanji minister Macmillan je danes dopoldne prispel v London. Ob prihodu ni hotel dati nobene izjave za tisk. Takoj nato je odšel na poročanje k premieru Edenu. Med drugim je obvestil predsednika vlade o razgovorih s sovjetskim zunanjim ministrom in z izraelskim zunanjim ministrom Sarettom o položaju na Srednjem vzhodu. Še pred tem pa se je posvetoval s svojimi sodelavci v Foreign Officeu o incidentih med Izraelom in Egiptom na področju El Audže. Macmillan bo v ponedeljek govoril v spodnji zbornici.

Predsednik zunanjepolitičnega odbora predstavniške zbornice ZDA demokrat James Richards je sinoči izjavil, da bi ZDA morale zavzeti odločno stališče na ženevski konferenci. Obtožil je Sovjetsko zvezo, da hoče obdržati razdeljeno Nemčijo in razbiti Atlantski pakt. Po njegovem mnenju bi bila združena Nemčija, povezana z Zahodom, najboljši up za mir v Evropi. Richards sodi, da se zahodne sile v Ženevi ne bi smele več umikati, kajti Sovjetska zveza dozdaj ni opustila niti enega od svojih dosedanjih bistvenih stališč.

Večina zahodnonemških listov izraža v današnjih izdajah mnenje, da so nasprotja med Sovjetsko zvezo in Zahodom glede Nemčije tako velika, da ni upanja na zbližanje. »Frankfurter Rundschau« sodi, da ne enim ne drugim ni dosti do združitve Nemčije. Po mnenju lista zahodne sile na tej konferenci ne bodo opustile mnenja, da je treba vprašanje evropske varnosti in združitve Nemčije reševati vzporedno. Sodi pa, da so Dulles, Macmillan in Pinay s svojim predlogom za vzporedno, toda postopno izvajanje evropskega varnostnega pakta in združenja Nemčije vendarle pustili možnost za ločeno obravnavanje obeh vprašanj. List obsoja tako možnost in dodaja, da je nezaupanje do Nemčije na Vzhodu in na Zahodu še vedno precejšnje, toda Nemčija mora še naprej vztrajati na združitvi. Vendar pa opozarja list, da morajo biti Nemci previdni in da morajo dobro paziti, da ne bodo zagrešili stare nemške napake, to je, da bi istovetili pojma nacionalnih koristi z nacionalizmom. Podobno mnenje izraža tudi »General Anzeiger«, ki prav tako kot »Frankfurter Rundschau« ponavlja splošno sodbo, da je pričakovati uspeh v glavnem le pri tretji točki, to je pri normalizaciji odnosov med Sovjetsko zvezo in Zahodom.

Diplomatska kronika

Brioni, 5. nov. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je danes ob 11.30 sprejel izrednega poslanika in pooblaščenega ministra Siama Luang Vičit Vadakana, ki mu je izročil poverilnice. Pri izročitvi so bili navzoči tudi državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popovič, generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vilfan in šef protokola predsednika republike dr. Sloven Smodlaka. V spremstvu siamskega poslanika sta bila sekretarja poslaništva Obeboon Vanikkul in Vinya Vichit Vadakan.

Brioni, 5. nov. (Tanjug). Državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popovič je danes na Brionih sprejel na protokolarni obisk izrednega poslanika in pooblaščenega ministra Siama Luang Vichit Vadakana, ki mu je izročil prepise poverilnic.

ZASEDANJE FAO

Rim, 5. nov. (AFP) Včeraj se je začelo zasedanje mednarodne organizacije za kmetijstvo in prehrano FAO. Za predsednika zasedanja je bil izvoljen novozelandski minister kmetijstva Keith Holyoke, za podpredsednike pa delegati Ekvadorja, Indije in Nizozemske. Navzoči so zastopniki 71 držav. Eden izmed glavnih govornikov na včerajšnji seji je bil filipinski gospodarski strokovnjak Elizalde, ki je izjavil, da je prva naloga FAO, da dvigne raven prehrane in podpre dvig življenjskega standarda v nezadostno razvitih državah. Zavzemal se je za zboljšanje proizvodnje in razdeljevanje hrane in s tem v zvezi zahteval od organizacije, naj se v prihodnje bolj posveti programu tehnične pomoči. Zlasti pa je opozoril na nenormalno razmerje v svetu. V nekaterih državah imajo presežke kmetijskih pridelkov, v drugih delih sveta pa stradajo milijoni.

Zasedanje bo trajalo verjetno tri tedne.

Konferenca evropskih organizacij bivših bojevnikov

Beograd, 5. nov. (Tanjug). Po sklepu generalnega sveta svetovne federacije bivših bojevnikov bo v Parizu 12. decembra konferenca evropskih organizacij bivših borcev. Na konferenci bodo razpravljali o koordinaciji in medsebojnem sodelovanju ter o praktičnih načrtih za evropsko sodelovanje na gospodarskem, socialnem in zdravstvenem področju. Evropske bojevniške organizacije bodo na konferenci zvedele tudi za stališče in razmerje svetovne federacije bivših bojevnikov do raznih evropskih ustanov. Konference se bodo udeležili tudi zastopniki naših organizacij borcev.

Delegacija SZDL v Parizu

Pariz, 5. nov. (Tanjug). Vračajoč se v Beograd, se je delegacija socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije, ki je bila na Norveškem, Danskem, Nizozemskem in v Belgiji, ustavila v Parizu. Jugoslovanski veleposlanik v Parizu dr. Aleš Bebler je priredil delegaciji na čast kosilo, ki so se ga udeležili tudi vodilni ljudje in narodni poslanci francoske socialistične stranke. Med navzočimi so bili generalni sekretar socialistične stranke Guy Mollet, pomočnik generalnega sekretarja Bruteile, člani izvršnega odbora Gazier in Jacquels in drugi. Delegacija SZDL bo ostala v Parizu nekaj dni.

MINISTER DULLES PRED ODHODOM V JUGOSLAVIJO

Borba Jugoslovanov je važno poglavje zgodovine

Beograd, 5. nov. (Tanjug). Ameriški državni sekretar za zunanje zadeve John Foster Dulles je dal pred odhodom iz Ženeve za Radio Beograd naslednjo izjavo:

»Zelo sem zadovoljen, ker se mi je ponudila priložnost povedati nekaj besed jugoslovanskim narodom. Upam, da bom jutri prvič videl vašo državo, ko se bom s predsednikom Titom razgovarjal na Brionih. Veselim se tega obiska in možnosti, da bom govoril z maršalom Titom o sedanjih tekočih problemih.

Skupna stvar je povezala narode naših držav v dveh svetovnih vojnah. Borba Jugoslovanov, da bi dobili in ohranili neodvisnost, je dramatično poglavje zgodovine. Vaši narodi so večkrat jasno dokazali, da nočejo biti satelit nikogar. Pozdravljamo tako stališče. Hočete biti neodvisni, napredovati in svobodno izbirati svojo usodo. To žele Jugoslaviji tudi Američani, kakor žele to tudi sebi in sleherni državi. Vse to ustvarja povezanost med našimi narodi in upam, da bo ta povezanost rasla in se stalno utrjevala«.

Pulj, 5. nov. (Tanjug) Kot pričakujejo, bo ameriški zunanji minister John Foster Dulles s soprogo in spremstvom prispel jutri okrog poldne s posebnim letalom

na puljsko letališče. Tam ga bodo sprejeli državni sekretar za zunanje zadeve Koča Popovič, državni podsekretar za zunanje zadeve Srdjan Prica, generalni sekretar predsednika republike dr. Joža Vilfan, predsednik OLO Pulja Tomaž Gabrič in drugi.

Pri razgovorih, ki bodo jutri na Brionih, bodo kot se je zvedelo z jugoslovanske strani predsednik republike Tito, podpredsednik zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, državni sekretar Koča Popovič, podsekretar Srdjan Prica in načelnik oddelka državnega sekretariata za zunanje zadeve dr. Kos, od ameriške strani pa minister Dulles, veleposlanik ZDA v Beogradu Ridelsberger, svetnik State Departementa Mac Arthur, pomočnik državnega sekretarja za informacije Mac Ardle, pomočnik državnega sekretarja za politično planiranje Bowie, pravni svetovalec Fleger, načelnik oddelka za vzhodno Evropo v State Departementu in posebni pomočnik državnega sekretarja Connor.

Srečanje predsednika republike Josipa Broza Tita in ameriškega ministra Dullesa, na katerem bosta oba državnika pretresla najvažnejše državne probleme, je pritegnilo veliko pozornost jugoslovanske in tuje javnosti. V Pulju se je nocoj zbralo veliko število jugoslovanskih in tujih novinarjev, ki bodo poročali svojim listom in agencijam o razgovorih. V Pulju je nocoj že okrog 15 dopisnikov glavnih tujih listov in agencij, za jutri pa pričakujejo še večje število tujih novinarjev.

Ameriški zunanji minister bo imel jutri po razgovorih pred odhodom iz Jugoslavije najbrž tiskovno konferenco.

Zdravstveno stanje predsednika ZDA se zboljšuje

Denver, 5. nov. (AP) Predsednik Eisenhower zadovoljivo okreva. Po včerajšnjem rentgenskem obsevanju kaže, da bo predsednik lahko zapustil bolnišnico v Denverju v petek in da bo lahko odpotoval v Washington. Nekaj dni pozneje namerava odpotovati na svojo farmo Gettisberg v Pennsylvaniji. Eisenhower je včeraj govoril z načelnikom generalnega štaba kopenskih sil generalom Maxwellom Taylorjem in britanskim feldmaršalom Montgomeryjem.

KARAČI, 5. nov. (AP). V pakistanskih krogih trdijo, da je v tem tednu zbežalo na pakistansko področje dva tisoč oboroženih pripadnikov afganistanskih plemen. V pakistanskih krogih trdijo, da ljudje beže sprico nameravane ustanovitve neodvisne države Paktunistan. Ti krogi obtožujejo Indijo in Sovjetsko zvezo, da podpirata to kampanjo.

HELSINKI, 5. nov. (AFP). Sodišče v finskem mestu Vasa je obsodilo štiri ljudi na prislino delo, ker so vohunili v korist neke tretje države. Prijeli so jih v bližini sovjetsko-finske meje.

GENERALNA SKUPŠČINA OZN

Sprejeto in odloženo

Protest iz francoskega Kameruna — O resoluciji 17 držav o plemenskem razlikovanju v Južnoafriški uniji bodo spet razpravljali jutri — Napovedana je tudi važna razprava o korejskem vprašanju, ker predstavniki Južne Koreje trdijo, da je Severna Koreja še vedno v vojni z Združenimi narodi

New York, 5. nov. (AP). Indonezijski delegat v skrbniškem odboru Generalne skupščine OZN je sinoči pozval Združene narode, naj dovolijo trem domorodcem iz francoskega Kameruna priti v New York, da bi lahko izročili Združenim narodom spomenice s protesti proti francoski upravi v tej koloniji, ki je pod skrbništvom Združenih narodov. Ti domorodci zastopajo tri politične skupine, katerih delovanje je v francoskem Kamerunu prepovedano. Zbežali so na ozemlje britanskega Kameruna in od tam so poslali Združenim narodom prošnjo, naj jim preskrbe potrebne listine, da bodo lahko prišli v New York s spomenicami. Ameriški delegat je izjavil, da bodo glede vstopa teh ljudi v ZDA ravnali enako kot glede vseh, ki so doslej hoteli priti v New York, da bi Združenim narodom izročili spomenice prebivalstva z ozemelj, ki so pod skrbništvom.

Posebni politični odbor je včeraj končal debato o južnoafriški politiki plemenskega razlikovanja. Odbor bo v ponedeljek sklepal o resoluciji 17 držav, ki zahtevajo, naj bi to vprašanje ostalo na dnevnem redu Združenih narodov.

Pravni odbor Generalne skupščine je sklenil odložiti za poneje razpravo o sodišču Združenih narodov v Libiji. Egiptovski delegat je sporočil, da je bilo v Rimu pred kratkim objavljeno italijansko-libijsko sporočilo, ki obravnava deloma tudi problem, o katerem razpravlja pravni odbor, in da bi bilo zato koristno, če bi odbor začel proučevati to vprašanje šele, ko mu bodo znane nadrobnosti sporazuma, sklenjenega v Rimu.

Južnokorejsko veleposlaništvo v Washingtonu je objavilo sinoči sporočilo, v katerem ostro nastopa proti severnokorejski zahtevi, naj bi zastopniki te Koreje sodelovali v debati o Koreji v OZN. Zahtevo v tem smislu je poslal severnokorejski minister za zunanje zadeve Nam Il pismeno generalnemu sekretarju OZN in predsedniku Generalne skupščine. V južnokorejskem sporočilu je rečeno, da je Severna Koreja »tehnično še vedno v vojni v Združenimi narodi«, češ da je v Severni Koreji še zdaj okrog milijon kitajskih vojakov in nad 2000 vojnih ujetnikov. Politični odbor Generalne skupščine bo začel debato o korejskem vprašanju verjetno prihodnji teden.

Sest držav je predložilo Generalni skupščini resolucijo, s katero zahtevajo, naj bi revizijo Ustanovne listine OZN odložili do leta 1958. Medtem naj bi ustanovili odbor zastopnikov 18 držav, ki bi sklenil, kdaj naj bi bila mednarodna konferenca za revizijo Ustanovne listine. Resolucijo so predložile ZDA, Kanada, Ekvador, Irak, Siam in Velika Britanija.

V New Yorku je bilo objavljeno poročilo posebne komisije OZN za vojne ujetnike. Po tem poročilu bodo verjetno kmalu repatriirani vsi vojni ujetniki in da bodo prizadete države dale vse podatke o vojnih ujetnikih, ki so še na njihovem ozemlju.

Brentano in Ollenhauer v Ženevi

Bonn, 5. nov. (Reuter). Zastopnik zahodnonemškega ministrstva za zunanje zadeve je danes sporočil, da bo minister von Brentano v torek odpotoval v Ženevo, da se bo osebno seznanil s potekom ženevske konference. Vodja socialno demokratske opozicije Erich Ollenhauer bo odpotoval v Ženevo jutri. Tam bo imel dva dneva politične razgovore.

Kongres francoskih radikalov

Pariz, 5. nov. (AFP). Sinočnja seja radikalne socialistične stranke je bila v glavnem izpolnjena z govori delegatov, ki so se glede parlamentarnih volitev večinoma izjavili za glasovanje po okrožjih. Kongres je izvolil **novi politični biro stranke.**

OB 50. OBLETNICI TURISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE

Imamo močno organizacijo in odlične prirodne pogoje

Ljubljana, 5. nov. Danes se je pričel IV. redni občni zbor Turistične zveze Slovenije. Številni delegati, ki so napolnili slavnostno okrašeno dvorano Slovenske filharmonije, bodo s tem občnim zborom proslavili tudi 50-letnico delovanja turistične organizacije v Sloveniji. Poleg pozdravnih nagovorov številnih gostov, ki so to pot čestitali organizaciji k pomembnemu jubileju, je bilo dopoldne na dnevnem redu tudi slavnostno poročilo predsednika Turistične zveze Slovenije tov. Alberta Jakopiča — Kajtimira. Med gosti, ki so se udeležili današnjega občnega zbora, so bili tudi predsednik Turistične zveze Jugoslavije dr. Marijan Brecelj, generalni sekretar Turistične zveze Jugoslavije Ljubo Babič, predsednik Okrajnega ljudskega odbora Ljubljana Marijan Dermastia, predsednik Republiške zveze sindikatov Janko Rudolf in drugi.

Potem, ko je predsednik Albert Jakopič orisal 50-letno razvojno pot turistične organizacije v Sloveniji, se je v svojem referatu delj časa zadržal pri analizi sedanjega stanja v naših turističnih organizacijah.

Po osvoboditvi je šel razvoj naglo navzgor in imamo danes v Sloveniji že 95 turističnih društev, dočim smo jih imeli leta 1951 samo 21, leta 1953 pa 70. Ni se pa povečalo samo število društev, pač pa so se le-ta tudi organizacijsko močno okrepila in pri svojem delu stalno iskala novih metod in izboljšav. Tudi število gostov se je od 1946. leta, ko jih je bilo le 160.000, povzpelo že naslednje leto tako visoko, da je bilo že preseženo predvojno stanje, lani pa je bila dosežena že visoka številka 434.000 gostov v Sloveniji, to je za dobrih 100 % več kot pred vojno. Število nočnin, ki je v letih od 1949 do 1951 doseglo svoj maksimum, se je zdaj ustalilo na nekaj več kot 1,200.000. Zdaj, ko smo v lanskem letu dobili tudi prirodno zelo lep in turistično pomemben košček svoje morske obale, ima naša ožja domovina toliko naravnih lepot, toliko kulturnih in zgodovinskih znamenitosti, da je prav, če jo skušamo spremeniti v eno samo turistično področje.

Zdaj ob novi upravno-politični razdelitvi bi bilo prav, če bi imeli v vsaki občini vsaj eno turistično društvo, ki bi lahko skrbelo za potovanja delovnih ljudi, za njihov oddih ter za ustvarjanje tistih pogojev v svojem kraju, ki bi omogočili tudi razvoj inozemskega turizma. Tudi naloga družbenih organizacij bi bila, da bi zaradi družbenega značaja turizma ter njegove pomembnosti za oddih delovnih množic skrbela za pospeševanje turizma. Pomembna naloga družbenih organizacij bi bila tudi vzgoja naših ljudi v turističnem duhu, zlasti kar se tiče odnosov in stikov, ki jih imajo naši ljudje do inozemskih turistov. To vzgojo se sploh preveč zanemarja in tudi šole bi morale vprašanje odnosov do turistov ter vedenje domačinov v turističnih krajih vključiti v pouk moralne vzgoje.

Vprašanje poživitve turistične propagande bi se dalo mogoče rešiti na ta način, da bi ustanovili poseben fond za turistično propagando, ki bi v njega vplačevala predvsem gostinska in prometna podjetja, turistični biroji in morda tudi trgovina in obrt, vsi, ki imajo od turizma koristi.

Čestokrat premalo pomislimo na to, da je najlaže ustvariti devizna sredstva prav v turizmu, kjer gre le za prodajo uslug. Ni pa dana zadostna materialna osnova turizmu, kjer je danes največja pomanjkljivost premajhna možnost nastavitve turistov. Hotelske kapacitete so odločno premajhne, tako da morajo naša turistična in druga prehodna mesta zavračati cele množice turistov. Ker so gostišča v sezoni stalno prenatrpana z inozemskimi gosti, je tudi domačim turistom skoraj nemogoče preživeti oddih v kakem večjem, bolj urejenem turističnem kraju. Turističnemu šotorjenju, tej vse bolj razširjeni obliki turizma, so turistična društva doslej posvečala premajhno skrb.

Upravičeno je tudi vprašanje, ali znajo naši turistični in gostinski delavci inozemske goste dovolj zaposliti, ali jim v kraju res omogočijo prijetno bivanje, jim nudijo dovolj prireditev in razne zabave.. Zabavo pa, jasno, gostje tudi iščejo in morda se včasih slišijo upravičene opazke, da pridejo k nam le oni gostje, ki si hočejo odpočiti živce. Naši turistični delavci tudi pozabljajo, da turist potroši za penzion ter za prometne usluge le del svojih finančnih sredstev, ostalo pa bi pri nas potrošil za druge stvari, če bi mu to omogočili.

Kongres, ki bo trajal še danes, bo nadaljeval svoje delo v komisiji za organizacijska vprašanja ter v komisiji za propagandno in informacijsko službo.

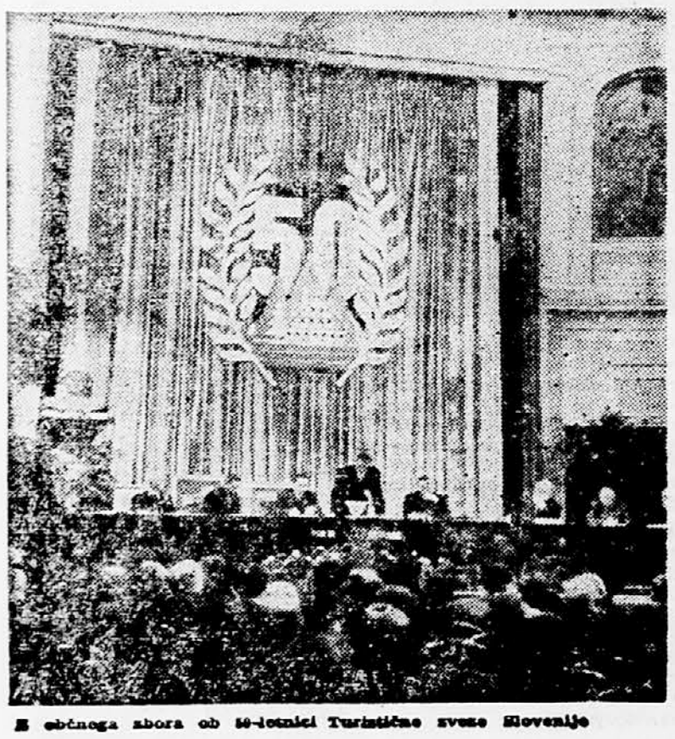

Iz občnega zbora ob 50-letnici Turistične zveze Slovenije

EGIPT OBTOŽUJE VELIKO BRITANIJO

Kairo, 5. nov. (AP). Egipt je včeraj obtožil Veliko Britanijo, da se drži taktike odlaganja. Njen namen je, preprečiti mednarodno nadzorstvo v Sudanu v času, ko bi morali Sudanci spregovoriti o samoodločbi.

V noti, ki jo je poslal vladam sedmih držav, članic mednarodne komisije za nadzorstvo nad plebiscitom v Sudanu, je Egipt obtožil Veliko Britanijo, da zavlačuje odločitev o bodočem položaju Sudana in da upa, da komisija ne bo sestavljena do časa, ko bodo egiptovske in britanske sile popolnoma evakuirale Sudan v smislu anglo-egiptovskega sporazuma iz leta 1953, se pravi do 13. novembra.

To bi pomenilo, da bodo sudanske obrambne sile ostale pod poveljstvom britanskega generalnega guvernerja, s čigar pomočjo bodo Britanci skušali »pritisniti na Sudance, da bi se pokorili britanskim smotrom v tej državi«. Egipt vztraja v tej noti, da je treba mednarodno komisijo sestaviti takoj in da bi zavladalo svobodno ozračje, v katerem se bodo Sudanci lahko odločili glede svoje prihodnosti.

Sovjetski tisk o Burmi

Moskva, 5. nov. (Tanjug) »Pravda« in »Izvestija« sta priobčila danes uvodnike o prijateljstvu Sovjetske zveze z Burmo ter poudarjata, da bodo obisk U Nuja Moskvi ter osebni stiki med njim in sovjetskimi državniki prispevali k utrditvi sodelovanja med državama. Oba časopisa pišeta, da je prijateljstvo med ZSSR in Burmo zgrajeno na petih načelih, ki so bila prvič omenjena v indijsko-kitajski deklaraciji, poznejše pa tudi v podobni deklaraciji azijsko-afriških in nekaterih evropskih držav. Moskovski časopisi menijo, da bi morale države na teh načelih graditi svoje zveze, ker bi to odstranilo nezaupanje in privedlo do širokega mednarodnega sodelovanja. »Izvestija« zlasti omenjajo besede burmanskega predsednika, da bo Burma vedno skupaj s Sovjetsko zvezo v boju za mir in proti kolonializmu.

Elektrogospodarska skupnost Slovenije

Poročilo o stanju dotoka na rekah in indeks proizvodnje za 4. november 1955:

Srednji dnevni dotok v kubičnih metrih na sekundo: Drava — Dravograd 212 (lani 168): Sava — Moste 15 (lani 11.4): Sava — Medvode 63.6 (lani 48.6): Soča — Doblar 70.1 (lani 37).

Indeks proizvodnje v primerjavi z 1954 letom — 128.

VREME

Vremenska napoved za nedeljo: Oblačno vreme z rahlimi padavinami, zlasti v južni Sloveniji. Temperatura se bo nekoliko dvignila.

Več obrtnih delavnic-resna naloga Maribora

Maribor, 5. nov. Obrtna zbornica za mesto Maribor je sklicala včeraj predstavnike tiska in jim pojasnila nekatere probleme razvoja obrtništva v Mariboru in svoje poglede za izboljšanje stanja.

Eden od osnovnih problemov obrtništva v Mariboru je razširitev mreže obrtnih obratov, ki se lahko uresniči z ustanavljanjem novih obrtnih obratov, podružnic pri obstoječih obrtnih podjetjih in s povečanjem obsega obstoječih obratov. V Mariboru primanjkuje vrsta obrtniških poklicev, za katere zanimanje in povpraševanje iz dneva v dan narašča. Med njimi bi omenili zlasti avtomehanike, avtoličarje, avtokleparje, vodovodne inštalaterje, soboslikarje, pleskarje, steklarje, parketarje, finomehanike, električne inštalaterje in nekatere druge poklice. V Mariboru praktično danes ni mizarske delavnice, ki bi popravljala posamezne dele pohištva in opravljale druge usluge, ker da se obrtnikom popravila ne izplačajo. Obrtniki odklanjajo vsa popravila in raje izdelujejo nove predmete. Po mnenju predstavnikov Obrtne zbornice je treba pri ustanavljanju novih obrtnih obratov misliti na dotacije za nakup osnovnih sredstev. Dotacije bi se naj izplačevale iz investicijskega sklada za obrtništvo, ki je bil ustanovljen pri bivšem Mestnem ljudskem odboru. V tem skladu je Mestni ljudski odbor zbiral dobiček obrtnih podjetij in ga razdeljeval za pospeševanje obrtništva. Po drugi varianti naj bi se novoustanovljeni obrtni obrati oprostili za eno ali dve leti družbenih dajatev, da bi v tem obdobju lahko prebrodili začetne težave.

Slikopleskarska stroka zaposluje okrog 800 delavcev v raznih mariborskih pleskarskih podjetjih. Kljub temu pa je povpraševanje tako veliko, da podjetja odklanjajo pleskanje sob, kuhinj ali kakšnih manjših prostorov, ker z večjimi deli bolje zaslužijo. Pri razširitvi količinske proizvodnje in povečanju asortimenta naletijo obrtni obrati na problem majhnih in nezadostnih obratnih kreditov. Obrtno podjetje »Skupnost« ima vrsto naročil, ki jih ne more izpolniti. Število zaposlenih bi lahko povečali od 110 na 160, vendar imajo že za obstoječo zmogljivost premajhna obratna sredstva.

Pri odpiranju novih obrtnih obratov se pojavlja tudi problem lokalov, ki jih v Mariboru občutno primanjkuje. V stanovanjskih blokih v zadnjem času ne gradijo več prostorov za lokale, čeprav je Mestni ljudski odbor to naročil vsem investitorjem. Po mariborskih tovarnah je še vrsta strojev, ki jih tovarne ne potrebujejo v svoji proizvodnji ter so popolnoma neizkoriščeni. Obrtništvu bi ti stroji ogromno pomenili. Obrtna zbornica se bo zaradi tega obrnila na mariborske delovne kolektive s prošnjo, da te stroje odstopijo za potrebe obrtništva. Obrtna zbornica bo organizirala anketo, da bi ugotovila, kakšne predmete protrošnik najbolj išče in jih v trgovski mreži ne more kupiti. Surovine so poseben problem obrtništva, ki tudi ovirajo normalno proizvodnjo. V zadnjem času je pomanjkanje pločevine, vlečenega železa in raznega inštalacijskega materiala.

Za izboljšanje strokovnosti posameznih obrtnikov in kvalitete dela bo Obrtna zbornica pozimi organizirala vrsto strokovnih tečajev ter tečaj za pripravo pomočnikov, ki bodo polagali mojstrske izpite. Nekateri obrtni obrati v Mariboru so bili prisiljeni zaradi povečanja cen ostalim izdelkom povečati cene svojim storitvam. Tako je Mestno brivsko podjetje povišalo za 5 din ceno pri britju in striženju, ker se jim je razni material v drugem polletju podražil za 200.000 dinarjev mesečno v primerjavi s prvim polletjem 1955. Mariborske pekarne so v zelo kritičnem stanju, ker so peči zastarele in preobremenjene s tremi pekami kruha dnevno, čeprav te peči prenesejo normalno le dve peki dnevno. Koristno bi bilo misliti na poživitev majhnih pekarn, ki bi lahko poslovale kot podružnice sedanjih mariborskih pekarn. Zaradi slabih in preobremenjenih peči je tudi kvaliteta kruha v nekaterih primerih slaba.

M. K.

POHVALNA POBUDA

Odbor za proračun republiške ljudske skupščine Srbije je nedavno ustanovil poseben pododbor, ki je imel nalogo pregledati, kako trošijo v okrajih dotacije, kakšna je investicijska in proračunska politika teh okrajev in kaj bi bilo treba storiti, da bi se ti okraji gospodarsko osamosvojili in se lahko sami vzdrževali. Te dni je republiški proračunski odbor proučeval poročilo svojega pododbora in skupine strokovnjakov, ki so sodelovali pri pregledu 17 okrajev.

Pododbor je predvsem ugotovil, da poleg velikega razvoja posameznih okrajev nekateri le niso storili vsega za svoj gospodarski napredek. To se odraža v tem, da izdajajo denar za negospodarske investicije, zapostavljajo pa investicije, ki bi se čimprej odrazile na razvoju proizvodnih sil. Tako so v nekem okraju zgradili velik hotel, ki ni rentabilen, ter umetno jezero in stadion, ki precej presega potrebe okraja, niso pa vlagali na primer potrebnih sredstev za pridobivanje novih vinogradov, čeprav imajo primerne hektarske površine. Pododbor prav tako misli, da so novi okraji gradili tudi šole, dispanzerje in podobne ustanove, ne da bi pri tem mislili dovolj na konkretne možnosti in na sedanje potrebe.

Skupščinska analiza je nadalje pokazala, da nekateri okrajni ljudski odbori kršijo določila družbenega plana, po katerih bi morali okraji, ki prejemajo dotacije, uporabiti ves presežek dohodkov izključno za investicije v gospodarstvu, zlasti za sklade za napredek gozdarstva in kmetijstva. Vendar so okraji zanemarjali investicije prav v teh gospodarskih panogah.

Zaradi zgrešene investicijske politike so prišli nekateri okraji v težek finančni položaj, ki često otežkoča izplačevanje plač celo prosvetnim in zdravstvenim delavcem ter drugim uslužbencem. Prav tako je značilno, da so posamezni okrajni ljudski odbori preradodarni z jamstvi za investicijske kredite, zaradi česar jim banka često blokira njihova sredstva.

V razpravi so ljudski poslanci opozorili, da imajo dopolnilni proračuni in pogosti rebalansi proračunov v toku leta škodljive posledice za finančno poslovanje in proračunsko politiko okrajev. Poseben problem predstavlja vsekakor še neurejeno vprašanje skladov in prihaja često do mešanja sredstev skladov in proračuna. Zato bi bilo po mnenju odbora potrebno, da bi novi predpisi omejili razne sklade, ker je sedaj težko vedeti, s katerimi sredstvi bo razpolagal OLO v teku leta. Prav tako naj bi s predpisi določili, da OLO ne morejo dajati jamstev za gospodarske investicije s svojimi proračunskimi dohodki, marveč z drugimi sredstvi, s katerimi razpolagajo.

Ni dvoma, da je bila pobuda odbora za proračun ljudske skupščine Srbije eno zelo konkretnih dejanj, ki omogoča nadzorstvo in vpliv skupnosti nad trošenjem družbenih sredstev in gospodarsko politiko ljudskih odborov v tem primeru. Prav ljudske skupščine imajo na tem področju še mnogo [illegible] možnosti.

Dež ovira setev v Vojvodini

Zadnji teden je bilo vreme v Vojvodini precej deževno, zato tudi setev ni posebno napredovala. Po podatkih pokrajinske komisije za jesensko setev so do 1. novembra v Vojvodini posejali vsega 45% površin, ki jih običajno obdelajo jeseni. Najbolj so napredovali severni okraji, kjer je bilo vreme ugodnejše.

Letošnji pridelek tobaka okrog 42.000 ton

Beograd, 5. nov. Kljub velikim padavinam se letos pričakuje povprečna kvaliteta tobaka. Pričakujejo, da bodo od proizvajalcev odkupili okrog 42 tisoč ton tobaka, kar v primeri s predvidenimi količinami predstavlja povečanje za 10%. V Srbiji bodo odkupili okrog 14000 ton, v Makedoniji 18000 ton, v Bosni in Hercegovini okrog 7000 ton, na Hrvatskem in v Črni gori pa 2300 ton.

Za zboljšanje in razširjenje oljčnih nasadov

Split, 5. nov. Zaradi premajhne skrbi za razvoj oljarstva in primitivne predelave oliv izgublja naše gospodarstvo na leto nad 2 milijardi dinarjev. Obenem smo prisiljeni, da uvažamo zaradi pomanjkanja maščob vsako leto za 400.000 dolarjev olja. To so danes poudarili v Splitu na ustanovni skupščini Združenja gojiteljev in pridelovalcev oliv. Združenje bo predvsem skrbelo za zboljšanje oljčnih nasadov, zlasti z uvajanjem najugodnejših vrst oljk, ki so primerne za klimatske in biološke razmere v jadranskem pasu.

V naši državi je sedaj okoli 5 in pol milijona oljk, ki pa jih je 90 odstotkov posajenih na slabi biološki podlagi. Zato povprečen pridelek ne presega 6000 ton oliv, kar je mnogo pod svetovnim povprečjem.

Koliko je gojitev oljk nazadovala pri nas, je razvidno iz naslednjih podatkov: Sredi preteklega stoletja je bilo v Dalmaciji 15 milijonov oljčnih debel s povprečnim pridelkom 25.000 vagonov olja. V tem času so pridelali samo na otoku Braču dvakrat več olja, kakor pa ga pridelajo sedaj v vsej Dalmaciji. Danes pridelajo na tem področju komaj okoli 400 do 500 vagonov olja.

Možnosti za pocenitev izdelkov lesne industrije

Beograd, 5. nov. Da se prihodnje leto poveča izdelava pohištva in drugih izdelkov lesne industrije in samo s tem zniža njihova cena na trgu, obstoje vse možnosti. Kakor izjavljajo v sekciji za les pri Zvezni industrijski zbornici, bi se z relativno majhnimi sredstvi za obnovo in razširjenje strojnega parka, kakor tudi z zgraditvijo novih delavnic in strojnih dvoran v večini naših tovarn, ki izdelujejo pohištvo in druge predmete lesne industrije za široko potrošnjo, znatno povečala proizvodnja. S tem bi se tudi razvila konstruktivna konkurenca, ki je sedaj ni dovolj, kar pa bi dovedlo do znižanja cen za 10 in več odstotkov. Tovarna za izdelavo pohištva »Soča« v Novi Gorici je na primer letošnjo jesen zmanjšala ceno svojih izdelkov za 6 do 12%. Medtem pa se to ni občutilo na trgu, ker trgovska mreža ni zmanjšala cen pohištva v svojih prodajalnah. Po mnenju sekcije za les pri Zvezni industrijski zbornici bi mogle tudi druge tovarne pohištva, nadalje tovarne za izdelavo stolov, parketov, lesno ambalažo in drugih predmetov za gospodinjstvo zmanjšati za nekaj odstotkov ceno svojih izdelkov.

Za rekonstrukcijo strojnega parka in razširjenje delavnic bi bilo potrebno v večini tovarn lesne industrije vložiti relativno majhna sredstva, da bi se omogočila večja proizvodnja. Večji del strojev za obdelavo polfabrikatov in finalnih izdelkov lesne industrije izdelujejo v naši državi ter bi bilo potrebno samo povečati izdelavo teh strojev. Medtem pa je potrebno, da uvozimo iz tujine večje število hidravličnih stiskalnic, cilindričnih brusilnic in vrhnih rezkalnikov, ki jih pri nas ne izdelujejo ali pa le v majhnih količinah. S tem bi se tudi v izdelavi proizvodov lesne industrije omogočila cenejša in sodobnejša industrijska proizvodnja. Prav tako menijo, da je v prihodnji dobi potrebno združiti večje število manjših obrtnih delavnic ali pa jih zaradi povečanja izdelkov oskrbeti z opremo, oddelke posameznih tovarn, ki še vedno delajo na polindustrijski način, pa preusmeriti na serijsko proizvodnjo.

Na znižanje cen izdelkov lesne industrije bi znatno vplivalo tudi znižanje cen nekaterih izdelkov kemične industrije, zlasti lepil in nitrolakov, ki so danes zelo dragi.

Začel se je pregled prošenj za vpis v zunanjetrgovinski register

Te dni je začela z delom komisija za registracijo zvezne zunanjetrgovinske zbornice, ki daje mišljenja in priporočila o vpisu v zunanjetrgovinski register upravi za zunanjo trgovino. Doslej je pregledala prošnje in dala svoje mnenje o prvi skupini podjetij, ki opravljajo promet z zdravilnimi zelišči, s kemičnimi proizvodi, s tekstilom, filmi in filmskim materialom, laboratorijskim materialom in farmacevtskimi potrebščinami, z nafto in naftnimi derivati, s proizvodi domače obrti, lesom in lesnimi izdelki, s knjižnim materialom ter z gostinstvom in turizmom. Skupno 113 prošenj. Komisija je dala pozitivno mišljenje za 60 podjetij, medtem ko naj bi ostala prenehala z opravljanjem zunanjetrgovinskih poslov. Potemtakem skoro 50% podjetij ni izpolnjevalo pogoje za izvrševanje zunanjetrgovinskega poslovanja, ki so predvideni z uredbo o zunanjetrgovinskem poslovanju in s pravilnikom o strokovni izobrazbi uslužbencev gospodarskih organizacij, ki se bavijo s temi posli. Ugotovljeno je bilo posebno slabo stanje glede strokovnih kadrov in je bil to tudi edini razlog za odklonitev vpisa skoro v vseh omenjenih primerih. Še več. Pri 23 podjetjih od skupno 60, za katere je bilo izrečeno pozitivno mnenje, je bilo ugotovljeno, da direktorji in drugi vodilni uslužbenci nimajo ustrezne šolske kvalifikacije temveč samo zadostno zunanjetrgovinsko prakso. Njim je upravni odbor zunanjetrgovinske zbornice glede na doslej dosežene rezultate v službi izjemoma priznal strokovno kvalifikacijo, ki se za ta posel zahteva. V nekaterih primerih pa je bilo soglasje izrečeno tudi pogojno, kar pomeni, da bodo posamezni uslužbenci morali v določenem roku predložiti dokaze o potrebni izpopolnitvi svoje strokovnosti posebno še v pogledu znanja tujih jezikov.

GOSPODARSKE VESTI

Novi indonezijski izvozni ukrepi. Indonezijska vlada je sporočila, da so bili podvzeti ukrepi za stimuliranje izvozne trgovine. Z ukinitvijo določenih izvoznih carin, z znatnim zmanjšanjem carine na nekatere druge proizvode in z uvedbo premij za blago, ki ne gre v promet. Posebne izvozne carine bodo v celoti in za vse proizvode ukinjene. Sedanje posebne izvozne carine za kavčuk, poper, kopro in kavo so znašale 5%. Vlada bo plačevala 5-odstotno premijo fob vrednosti na izvoz popra. Poper, tobak, sladkor, palmovo olje in palmove koščice so v celoti izvzeti od carin. Desetodstotne premije bodo izplačevane na izvoz kave, palmovega olja, palmovih koščic, petroleja, cinka, tobaka in sladkorja.

Francosko-švicarska izmenjava. Francoski funkcionarji so sporočili, da bodo v kratkem ukinjene švicarske omejitve na uvoz določenih francoskih proizvodov, s čemer bo zaključen petmesečni spor. Po izjavah sta francoska in švicarska delegacija dosegli načelen sporazum, o tehničnih podrobnostih novega trgovinskega sporazuma pa se bodo prihodnjo nedeljo pogajali v Bernu. Švicarsko mejo bodo odprli za uvoz vina, avtomobilov, tekstila, sadja in zelenjave.

Prva rafinerija sladkorja na Kitajskem. Po vesteh iz Tokia, je bilo uradno objavljeno, da je bila končana izgradnja prve rafinerije sladkorja iz sladkorne pese na Kitajskem. Ta tovarna je bila zgrajena v notranjosti Mongolije s pomočjo Vzhodne Nemčije. Radio Peking je poročal, da znaša letna zmogljivost te tovarne 22.000 ton sladkorja. V kratkem pa bo začelo obratovati še devet rafinerij, tekom petletnega plana pa bo skupno zgrajenih osemnajst novih tovarn sladkorja.

Zahodnonemški uvoz volne. Zahodnonemški uvoz volne in volnenih topsov je znašal v 1. osmih mesecih letošnjega leta 83.390 ton pri vrednosti 549 milijonov mark. V istem razdobju lanskega leta je zahodnonemški uvoz znašal 68.007 ton pri vrednosti 475 milijonov mark.

Zahodna Nemčija uvaža krompir. Zahodnonemško ministrstvo za prehrano je odobrilo uvoz 20.000 ton jedilnega krompirja iz Holandije in sicer za potrebe zahodnega Berlina. Združenje trgovcev s krompirjem pa zahteva dovoljenje za uvoz 50.000 ton jedilnega krompirja, iz Holandije, Belgije in Francije, da bi tako izboljšali oskrbovanje nemškega trga in vplivali na zniževanje cen.

Po zadnji uradni oceni je bila letošnja nemška proizvodnja krompirja za 15 odstotkov manjša, kot lansko leto. Proizvodnja je znašala okrog 22.5 do 22.8 milijonov ton krompirja.

Kriza v francoskih tkalnicah svile. Neka skupina industrialcev svile s področja Lyona je skupno s predsednikom Zveze za svilo proučila vzroke krize, ki v sedanjem trenutku vlada v tkalnicah svile. Eden izmed vzrokov te krize je nelojalna konkurenca in pa neobstojanje predpisov za delo v tej industriji. Zaradi tega je ta skupina predlagala vladi, da naj podvzame ukrepe za vzpostavitev zdrave konkurence, ki bi omogočila podjetjem razvijanje proizvodnje in povečanje svojih tržišč doma in v inozemstvu.

Ameriška politika zalog kavčuka. Šef specialne službe ameriške vlade je izjavil, da namerava ameriška vlada še naprej izvajati svoj program velikih strateških zalog naravnega kavčuka in da ne namerava deblokirati večjih količin, kot so potrebne za normalna obratovanja, to je za zamenjavo starega kavčuka z novim.

Sedanja politika kroženja zalog naravnega kavčuka omejuje državno prodajo kavčuka na 7500 ton mesečno.

Podražitev avtomobilskih gum v ZDA. — »Neue Züricher Zeitung« piše, da je neko ameriško podjetje 25. oktobra zvišalo cene avtomobilskim gumam za potniške avtomobile za 1.5 odstotka, za tovorne avtomobile pa za 5 odstotkov.

Obisk uglednih francoskih strokovnjakov

Ljubljana, 5. nov. Sinoči ob 20. je bilo v predavalnici metalurške fakultete zanimivo zborovanje strokovnjakov za varilstvo in vseh, ki se zanimajo za to panogo tehnike.

Predavala sta gdč. dr. Lise Blosset, šef komisije za dokumentacijo pri Mednarodnem varilskem inštitutu v Parizu, in prof. Leroy, direktor tega zavoda in vodja pariške visoke šole za varilstvo. Ob številni udeležbi varilcev in študentov Tehniške fakultete ter zastopnikov naše znanosti, med katerimi so bili tudi rektor univerze dr. ing. Kuhelj, profesorja dr. ing. Avsec, dr. ing. Šuklje in drugi, je predsednik slovenskega društva za varilno tehniko, ki začenja uspešno posegati v mednarodno dejavnost na tem področju, prof. ing. Uran odprl sestanek in toplo pozdravil francoske goste in konzula Francije g. Groussarda s soprogo, ki sta obiskala predavanje.

Sledili sta predavanji, v katerih sta ugledna gosta seznanila poslušalstvo s pomenom in dosežki mednarodnega sodelovanja na področju varilstva, pri čemer sta pohvalno omenila delo slovenskih varilskih strokovnjakov. Prof. Leroy je še posebej govoril o vlogi varilstva v sodobni tehniki in o možnostih za razmah te sorazmerno nove tehnične panoge v bodočnosti. Udeležencem so bili na razpolago prevodi besedila obeh predavanj, tako da so lahko brez težave sledili izvajanjem.

Po predavanju je Društvo za varilno tehniko priredilo intimno večerjo v hotelu »Slon«, ki je potekla v prisrčnem ozračju. Francoska gosta sta si v četrtek ogledala nekatere industrijske zavode v Mariboru. Današnji dan pa je bil posvečen ogledu znanstvenih ustanov in kulturnih spomenikov v Ljubljani.

Ameriški farmarji pridejo na obisk

Beograd, 5. nov. (Tanjug) — Kakor povedo v zvezi kmetijskih zbornic, bo 13. novembra prispela v Jugoslavijo skupina 13 farmarjev iz ZDA. Obiskali bodo nekatere kmetijske zadruge in državna kmetijska posestva, ker se žele seznaniti z razvojem jugoslovanskega kmetijstva. Ameriški farmarji bodo ostali pri nas tri dni in potujejo skozi Evropo in Azijo na Japonsko.

VČERAJ IN DANES

Pred ratifikacijo mednarodnih sporazumov

Beograd, 5. nov. Odbor za zunanje zadeve zvezne ljudske skupščine bo imel 10. novembra ob 10. dopoldne sejo, na kateri bo razpravljal o predlogu zakona o ratifikaciji državne pogodbe o vzpostavitvi neodvisne demokratične Avstrije in predlog zakona o ratifikaciji sporazuma med Jugoslavijo in Italijo o končni ureditvi vseh medsebojnih obveznosti ekonomskega in finančnega značaja, ki izvirajo iz mirovne pogodbe.

Zvezni izvršni svet, ki je na eni izmed svojih prejšnjih sej odobril ta dva zakonska predloga, je določil za poverjenika v zvezni skupščini Milana Bartoša in Staneta Pavliča, veleposlanika v državnem sekretariatu za zunanje zadeve.

Razprava o teh zakonskih predlogih se bo začela na plenarnem zasedanju zvezne ljudske skupščine 10. novembra ob 11. dopoldne.

Okraji in občine v Hrvatski

Izšel je priročnik Iva Pučiča »Kotari in općine s imenikom mjesta v NR Hrvatski«, ki je sestavljen na podlagi zakona iz meseca julija l. 1955. Vsebuje tudi popis okrajev in občin v Hrvatski z navedbo števila prebivalcev po zadnjem popisu in abecedni imenik nad 8500 naseljenih krajev v Hrvatski. Knjiga stane 500 din in se naroča pri »Birotehnici«, zavodu za organizacijo in pospeševanje uradnega poslovanja — Zagreb, Berislavičeva 16-III.

Ob otvoritvi hidrocentrale na Vlasini

Surdulica, 5. nov. Danes so prispeli na Vlasino predsednik zvezne ljudske skupščine Moša Pijade, podpredsednik zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanovič, predsednik ljudske skupščine Srbije Peter Stambolič, podpredsednik izvršnega sveta Srbije Voja Lekovič in skupina ljudskih poslancev, ki so obiskali nove objekte hidroenergetskega sistema Vlasine, jutri pa bodo prisostvovali slavnosti ob začetku obratovanja treh agregatov Vrle I. in Vrle II ter velikemu zborovanju graditeljev in ljudstva tega kraja.

Konferenca evropskih organizacij bivših borcev

Beograd, 5. nov. Po sklepu generalnega sveta Svetovne zveze bivših borcev bo v Parizu 12. decembra konferenca evropskih organizacij bivših borcev, na kateri bodo razpravljali o koordinaciji in vzajemnem sodelovanju, kakor tudi o praktičnih načrtih evropskega sodelovanja na gospodarskem, socialnem in medicinskem področju. Na konferenci se bodo udeleženci seznanili s stališčem in odnosi Svetovne zveze bivših borcev do raznih evropskih ustanov.

Konferenci bodo prisostvovali tudi zastopniki naših organizacij bivših borcev.

Razstava umetniške fotografije v Celju

Celje, 5. nov. V dvoranI Društva inženirjev in tehnikov so člani fotokrožka pri Tovarni emajlirane posode odprli že tretjo razstavo umetniške fotografije. Na razstavi sodeluje 43 avtorjev s 129 črno-belimi in 6 barvnimi fotografijami. Razstavljalci so člani fotoklubov iz Ljubljane, Maribora, Kranja, Slavonskega Broda, Kamnika, Hrastnika, Radovljice in Celja. Ob otvoritvi so razglasili tudi rezultate žirije, in sicer za črno-belo fotografijo: 1. Zdravko Vidmar, Celje; 2. Franc Weissensteiner, Maribor; 3. Janez Marenčič, Kranj; za barvno fotografijo Franc Peršak in Drago Dolžan, oba Tovarna emajlirane posode, na tretjem mestu pa je profesor Šime Pletinič, Ljubljana. — Sodelujočim klubom pa je žirija določila naslednji vrstni red: Maribor, Celje in Tovarna emajliranе posode. Razstava bo odprta do 15. novembra.

M. B.

Po starem naprej

Kot kaže slika se je začela pred kratkim gradbena sezona za upravnim poslopjem okrajnega ljudskega odbora Kranj. Buldožer od jutra do večera pridno ravna prostrano zemljišče. Delavci kopljejo globoke temelje za velike kleti in garaže, da bi prehiteli zimo, saj nam letos ti nesrečni meteorologi obetajo zgoden sneg. Klet z garažami pa mora biti še letos dograjena. Na njej bodo takoj, ko se bo najavila pomlad, začeli z gradnjo novega poslopja. V prihodnjem letu mora biti dograjeno, sposobno za vselitev. Mudi se!

Kot smo izvedeli na gradbišču, gre za dozidavo dvonadstropne stavbe, dolge 46 metrov in široke 16 metrov. V njej bo dvorana in številne pisarne za urade novega okrajnega ljudskega odbora. Prednačrt menda predvideva investicije v višini 150 do 200 milijonov — brez opreme seveda.

Ali ne potrjuje ta gradnja važnosti opozorila enega naših vodilnih ljudi: »Sedaj kot politični aktivisti ploskate za načela preusmeritve naše gospodarske politike; ko boste pa prišli nazaj v svoje pisarne, glejte, da zopet ne ostanete samo velikopotezni »podjetniški investitorji!«

Uspela sadna akcija RK

Ob letošnji obilni sadni letini je tudi organizirala RK okraja Celje pokrenila akcijo za zbiranje sadja, ki prav lepo in pohvalno poteka. Zlasti so se temu človekoljubnemu delu in tovariškemu razumevanju posvetili člani podmladka RK, ki so, in ki še bodo nabrano sadje poslali šolam industrijskih centrov in internatom ter onim predelom naše države, kjer letos ni bilo sadja.

Osnovna organizacija RK Rečica pri Laškem je v povezavi z podmladkom zbrala nad 500 kg jabolk. Zaradi lažjega transporta in vskladiščenja pa jih namerava zrezati in posušiti. Kmetijska zadruga Rečica je dala odboru RK v to svrho na razpolago sadno sušilnico in potrebna drva za sušenje. S tem delom so že pričeli, pritegnili so pa še ostale člane RK, prav pridno pa jim pomagajo starejši podmladkarji RK in člani ženske organizacije. Sadne krhlje bodo poslali najbolj potrebnim ustanovam in šolam.

Tudi podmladkarji na šoli Vrh nad Laškim so že v Tednu otroka zbrali večjo količino jabolk, ter to akcijo še nadaljujejo. Zbrana jabolka bodo poslali najbližnji šolski kuhinji.

Podmladkarji občine Šoštanj zbirajo še sedaj jabolka in bodo to akcijo zaključili do konca novembra. Sklenili so, da bodo zbrana jabolka, ki jih že imajo nekaj nad 3000 kg, poslali podmladkarjem na otok Pag, kjer otroci jabolka ne poznajo. To bo paškemu podmladku RK zahvala za razumevanje in pomoč, ki so jo pokazali ob priliki letovanja šoštanjskih podmladkarjev na Pagu.

Iz Griž poročajo, da bodo nabrana jabolka, in to večjo količino, poslali v gluhonemnico Šentvid pri Ljubljani. V Grobelnem so zbrali tudi večjo količino jabolk in jih bodo poslali vajeniški šoli v Celje, v Šmarju pa so zbrali jabolka za svoj internat.

Občinski odbor RK v Vojniku je na svojem območju organiziral za zbiranje sadja poleg svojega članstva tudi vse žene, ki so članice ženske organizacije, in so pri tej akciji zbrale nad 800 kg jabolk. Ker pa je najtežavnejše vprašanje ambalaža, jih začasno vskladiščijo. Čim pa si bodo poskrbeli potrebno ambalažo jih bodo s kamioni razvozili na določena mesta. Sirotišnica in Dom onemoglih v Vojniku imata obilo svojega sadja, zato bodo sadje poslali drugam.

Ker je ta akcija organizacije RKS obrodila zelo lepe in bogate sadove, in ker je članstvo RKS za to zainteresiralo še članstvo drugih množičnih organizacij zlasti ženskih, bodo letos podmladkarji in ostali otroci v naših industrijskih centrih dobro preskrbljeni s sadjem, saj ga po vseh naših vaseh prav pridno zbirajo ter dajejo onim otrokom, ki niso tako srečni, da bi imeli doma polna drevesa in polne kleti tega [illegible] sadja.

P. A.

Prostovoljni delavci Rdečega križa so glavni nosilci zdravstvenega napredka in zdravstvene zavesti.

Glavni in odgovorni urednik Poročevalca

UREJUJEJO:

SERGEJ VOSNJAK (glavni in odgovorni urednik)
FRANCEK DRENOVEC (notranja politika)
ALEKSANDER JAVORNIK (gospodarstvo)
DUŠAN BENKO (zunanja politika)
MILAN SEGA (kultura)
STANE LIPAN (šport)
Za oglase odgovarja
BORIS KRMAG

OB ROBU dogodkov

Kongres in volitve

Kongres francoske radikalne stranke se je začel predvčerajšnjim v Parizu v ozračju nasprotij med Mendes-Franceom in Edgarjem Faureom. Vendar so ta nasprotja ostala le v ozadju, zasenčena od dogodkov v parlamentu prejšnjo noč.

Kongres so pričakovali kot začetek široke reorganizacije francoskega javnega mnenja, ki naj bi prinesla s prihodnjim parlamentom močno večino leve sredine, tako, ki bi bila zmožna rešiti številne probleme političnega življenja današnje Francije. Toda načrt je zaradi glasovanja v skupščini v glavnem propadel, kajti vlada je s 330 glasovi proti 211 dobila odobritev za razpis volitev 11. decembra, predvsem pa za to, da bodo Francozi še enkrat volili po starem sistemu združevanja list.

Zanimivo pri tem je, da je vlada dobila večino prav s pomočjo komunistične frakcije v parlamentu. Faure, ki je hotel odobritev volilnega sistema, ugodnega za stranke desnice, je dosegel svoje s pomočjo skrajne levice. Položaj ne bi mogel biti bolj smešno zapleten, kot je.

Nekatere radikalne federacije so že zahtevale odstop radikalnih ministrov, toda Mendes-France, spiritus agens radikalnega kongresa, se je temu ognil, ker ni hotel začeti kongresa s sporom. Delo je steklo gladko z imenovanjem Herriota za predsednika in z ustanovitvijo podpredsedniškega mesta, ki naj bi pripadlo Mendes-Franceu, pravemu voditelju stranke. Toda ta je s taktično potezo prepustil svojo izvolitev tajnemu glasovanju ob koncu kongresa.

Očitno je, da hoče Mendes-France še prej utrditi svoj položaj. To je že dosegel s svojim socialnim programom, ki podrobno obravnava glavna vprašanja francoskega gospodarstva in socialne politike. Kongres ga je sprejel z navdušenjem.

Glasovanje v skupščini je seveda dobilo primerno veljavo v delu kongresa. Sistem združevanja list, za katerega se potegujejo predvsem krščanski demokrati in ostale desničarske stranke, ker bi na ta način mogli preprečiti uveljavitev laičnih strank levega centra, postavlja tako radikale kot socialiste pred težavne odločitve. Predvsem socialiste, ki imajo v sedanji skupščini največjo frakcijo, a bi utegnili izgubiti več kot polovico mandatov, če bi ostali zunaj medstrankarskih kombinacij krščanske demokracije.

Po drugi strani pa bi utegnili dobiti absolutno večino v kakih 30 okrajih, če bi se združili s komunisti. Vodstvo stranke tej povezavi nasprotuje, toda težko bi se upiralo pritisku od spodaj, ki se že kaže v nekaterih federacijah.

V vsedržavnem okviru se bodo tako radikali kot socialisti tej dilemi mogli ogniti, teže pa je v lokalnem. V tem primeru bi se utegnilo zgoditi, da bi se dober del radikalne stranke ogrel za povezavo, po kateri bi lahko dobili več kot polovico sedežev v bodoči narodni skupščini.

To so dosegli kominformisti s svojim manevrom pri glasovanju za predlog desnice, to je za sistem povezav. Da bi preprečili okrepitev strank levega centra, so ustvarili položaj, ki je ugoden za ustvaritev ljudske fronte, glavnega cilja politike KPF v zadnjem času. Verjetno je, da bi se fronta po volitvah razcepila, toda kljub temu bi kominformisti dosegli že zgolj s tem lep uspeh: rešili bi se izolacije, v kateri so živeli zadnja leta.

Japonske reparacije

Tokio, 5. nov. (AP) Pogajanja o reparacijah, ki so se začela prejšnji mesec med nizozemsko in japonsko delegacijo, so obtičala. Vodja nizozemske delegacije je odpotoval v Haag, da bi obvestil vlado o poteku pogajanj. Nizozemska zahteva od Japonske odškodnino za nizozemske državljane, ki so jih japonske oblasti internirale med zadnjo vojno. Holandskih internirancev je bilo nad 110 tisoč in nizozemska vlada zahteva od Japonske 27,5 milijona dolarjev. Japonska delegacija je povedala svoj protipredlog, ki pa je po mnenju nizozemske delegacije globoko pod njeno zahtevo.

TRIPOLIS, 5. nov. (Reuter). Libijska vlada je sporočila, da so napadli Libijo nepregledni oblaki kobilic, kot jih država ne pomni. Kobilice so skoraj popolnoma opustošile polja Tripolitanije. Libijska vlada je prosila za nujno pomoč letalske sile ZDA in Velike Britanije, ki naj bi zaprašile poljedelske površine in preprečile gospodarsko katastrofo.

Soglasje Pearson-Nehru

Vlada Kanade želi, da bi bile v Organizacijo združenih narodov sprejete vse države, ki so izpolnile vse pogoje za sprejem v OZN

NEW DELHI, 5. nov. (Tanjug). Kanadski minister za zunanje zadeve Laster Pearson je izjavil davi v Delhiju, da je njegova vlada za istočasni sprejem vseh držav v Organizacijo združenih narodov, ki bi to želele. Med nedavnim sestankom z Molotovim, je bil obveščen, da bo tudi Sovjetska zveza podpirala tako stališče. To vprašanje bo rešeno, če ne na tem, pa na prihodnjem zasedanju Generalne skupščine, je dejal in pripomnil, da je med državami, za katere gre, tudi Zunanja Mongolija.

Glede sprejema LR Kitajske v OZN je Pearson dejal, da kanadska vlada razmišlja o tem vprašanju. Pred korejskim sporom so v Kanadi na to stvar gledali ugodno, med korejsko vojno niso več mislili na to, sedaj pa je stvar spet predmet razpravljanja.

L. Pearson

Na tiskovni konferenci je Pearson razen tega povedal tudi, da se njegovi vtisi o Sovjetski zvezi, čeprav so zaradi kratkega bivanja precej splošni, »ne razlikujejo bistveno od vtisov, ki jih je dobil predsednik Nehru«.

Kanadsko ministrstvo za zunanje zadeve je danes objavilo sporočilo, da bo minister Pearson, ki se sedaj mudi na obisku v Indiji, uradno obiskal tudi Pakistan. Jutri bo odpotoval v Lahore, nato pa se bo v Karaču dva dneva posvetoval s predsednikom pakistanske vlade Mohamedom Alijem in drugimi visokimi funkcionarji. Pričakujejo, da bodo pri tem podpisali sporazum o pomoči Kanade pri graditvi velike hitroelektrične centrale v Pakistanu.

Peron »ne namerava kandidirati«

Karakas, 5. nov. (AP) Bivši predsednik Argentine Juan Peron je davi prispel v glavno mesto Venezuele. Pri tej priložnosti je izjavil, da bo ostal v Karakasu samo nekaj dni, nato pa bo odpotoval v Nikaraguo, kjer bo ostal nedoločen čas. Po njegovi trditvi je sedaj v zaporih v Argentini okrog 15.000 članov peronistične stranke.

Na tiskovni konferenci je Peron izjavil, da bi dosegla peronistična stranka velikansko zmago, če bi bile v Argentini »prave volitve«. Pripomnil je, da nima namena kandidirati za predsednika republike, ker da ni mogoče kandidirati v državi, kjer volja naroda ne more priti do izraza.

Argentinske oblasti so sinoči aretirale bivšega peronističnega narodnega poslanca Virgilia Philipa. Aretacijo je zahtevala preiskovalna komisija, ki ugotavlja posamezne primere nedovoljenega bogatenja med bivšimi narodnimi poslanci, ki so pripadali peronistični stranki.

Romunski izvoz cementa. Kot piše romunska časopisna agencija Ager Press spadajo cement in drugi gradbeni material, kot na primer marmor med glavne romunske izvozne predmete. Cement izvažajo v velikih količinah, posebno v Turčijo. Ostali uvozniki romunskega cementa so države na Bližnjem in Srednjem Vzhodu, Indonezija, Mozambik, Argentina in druge južnoameriške države.

NEMIRNA SEVERNA AFRIKA

Tunis, 5. nov. (AFP). Na zborovanju, ki ga je sinoči organizirala stranka Neodestur v mestu Tunisu, je prišlo do ostrega spora med pristaši in nasprotniki Salaha ben Jusefa, bivšega generalnega sekretarja stranke, ki je bil pred kratkim izključen. Med govorom člana političnega biroja Neodesturja Ali Balahuana je prišlo do pretepa, v katerem je bilo ranjenih več ljudi.

Iz Alžira poročajo, da je bilo včeraj delovanje upornikov v raznih delih Alžira močnejše. Pri Jusufu je 30 upornikov napadlo neko žandarmerijsko postajo. Napadeni so bili tudi električna centrala pri Tustenu in več francoskih kmetij. Neznanci so podrli vse brzojavne drogove na poti med Lamijem in Suk Ahrasom. V Oraniju so varnostne enote ubile 1 upornika, sedem pa so jih ujele. V okrožju Konstantin je bilo v Riverju ujetih 6 upornikov, v Akbu so bili ubiti trije, 20 pa jih je bilo ujetih.

Alžirski problem

PARIZ, 5. nov. (Tanjug). Bivši predsednik francoske vlade Mendes France je zahteval danes, naj vlada čimprej izvede splošne in svobodne volitve v novo alžirsko skupščino. Obenem je zahteval od Faurea, naj lojalno izvaja alžirski statut iz leta 1947, s katerim je francoska narodna skupščina priznala Alžircem francosko državljanstvo in enakopravnost z državljani metropole. Tega statuta niso nikoli izvajali. Radikalnosocialistični prvak je poudaril, da je mogoče samo, če bodo prenehali s kolektivnimi represalijami in zapiranjem Alžircev in z ukrepi, ki bodo napravili konec borbam med nacionalisti in francoskimi silami omogočili pravilno rešitev alžirskega vprašanja.

Mendes France je poudaril, da je težki ekonomski in socialni položaj pravi vzrok nezadovoljstva Alžircev, in dejal, da je v Alžiru treba upravnih, gospodarskih in socialnih reform. Muslimanom je treba omogočiti čim večjo udeležbo pri upravi dežele. Francoska vlada naj bi odobrila nove kredite, najmanj 15 milijard frankov, s katerimi bi vsaj za silo rešili vprašanje brezposelnosti.

»Če pravimo, da je to drago,« je dejal Mendes France, »ali veste, koliko nas stane politika sile v Alžiru? Prav gotovo ne manj...«

NOVICE V SLIKI

Grški državni praznik, dan odpora, ki ga praznujejo ob obletnici italijanskega napada na Grčijo 28. oktobra 1940, so bile po vseh grških mestih velike manifestacije. Ob tem so sevda nujno prišla na dan gesla o priključitvi Cipra Grčiji in o demonstraciji proti silam, ki po mnenju Grkov ovirajo izpolnitev njihovih nacionalnih teženj. Kot je znano je Velika Britanija prav te dni začela razmišljati o možnosti, da bi Ciper kot prva stopnja k neodvisnosti dobil položaj dominiona v Britanskem Commonwealthu in s tem možnost, da sčasoma samostojno odloča o svojem položaju. Na sliki: policaji razganjajo demonstrante na enem od atenskih trgov, kjer jih je razgreta množica obsuda s tučo kamenja.

Zahteve francoskih radikalov

Od stalnega dopisnika »Politike« in »Slovenskega poročevalca«

Pariz, 5. nov. (Po telefonu). Dva velika govornika sodobne Francije, dva divala v radikalni stranki — Edgar Faure in Mendes-France — sta krstila meče na kongresu stranke, ki zaseda že tretji dan. Ta kongres in dvoboj predstavljata prvo veliko predvolilno manifestacijo v Franciji, čeprav je kongres bil že davno napovedan in čeprav je bilo predvideno, da se bo bavil z drugimi problemi. Faureova volilna bomba in debata v Bourbonski palači, to je spremenilo tudi program, s katerim naj bi se pozabavali radikali — stranka, ki je po vojni dala največ predsednikov vlad francoski republiki.

Mendes-Francea so sprejeli z aplavzom, Faurea z aplavzom in žvižganjem, toda mladega predsednika francoske vlade ni niti najmanj presenetilo negodovanje enega dela članov kongresa in ostri napadi Mendes-Francea. On je vedel, da je deljenost mnenj stara lastnost francoskih radikalov, in se je na kongresu mojstrsko branil. V istem položaju so bili pred njim že mnogi radikalni prvaki.

Mendes-France je iznesel program radikalne stranke, ki je bil baje v zadnjem trenutku redigiran in prirejen za predvolilno ozračje. To je bila podrobna analiza ekonomsko-socialnega položaja v Franciji in prav tako podroben plan, ki bi ga po mnenju Mendes-Francea bilo treba izvesti. Seveda nekaj je bilo tudi predvolilne propagande. Toda tisto, kar Mendes-France nikakor ne more pozabiti Edgaru Faureu, to je Faureovo vztrajanje na predčasnih parlamentarnih volitvah. Radikalna stranka tega ni pričakovala in se je sedaj znašla v položaju, da se v naglici bori za volivce, namesto da bi imela 7 do 8 mesecev časa, kar bi omogočilo Mendes-Franceu, da bi do konca uresničil svoj načrt. Kar je po mnenje Mendes-Francea še huje, pa je to, da je Faure omogočil, da se volitve izvedejo po starem volilnem sistemu, ki nikakor ne gre na roko radikalom. Mendes-France je kritiziral tudi splošno politiko Edgarja Faurea, posebno zunanjo: »Vaša vlada ni napredovala niti za en milimeter!«

Pripovedujejo, da je Faure, preden je včeraj vstopil v dvorano wagram, rekel nekemu svojemu sodelavcu: »Vroče bo!« Ko se je povzpel na govorniško tribuno, je bilo mnogo žvižganja in vzklikov: »Faure, demicionirajte!« Toda njegov govor je bil prav tako močan kot napadi Mendes-Francea in razgreti duhovi so se hitro polegli in v popolni tišini poslušali njegov govor.

Mendes-France meni, da je mesto radikalov danes v opoziciji in da se je treba v opoziciji z opozicijo boriti za prihod na oblast, toda ne več kot stranka, ki drži položaj predsednika vlade samo zaradi tega, ker se druge močnejše stranke ne morejo med seboj sporazumeti, temveč kot stranka, ki lahko zbere okoli sebe močno parlamentarno večino.

Faure ni tega mnenja in ga smatra za idealističnega, ker je po njegovem mnenju, ki se strinja s tradicijo in prakso radikalov, osnovna naloga radikalov, da vladajo. Da so bile vse vlade, ki so jim oni načelovali v povojni dobi, vedno rezultat sporov med velikimi in plod parlamentarnih kombinacij, tega ni on niti najmanj kriv.

Kar se tiče očitka zaradi izrednih volitev, je bil odgovor Edgarja Faurea jasen in iskren. Če se na kongresu govori o velikih problemih, ki zahtevajo litre rešitve, kako je potem mogoče napadati poskus, katerega edini cilj je, s privoljenjem naroda osnovati solidno vlado, ki bo kos tem problemom. Morda je res, da radikalom ne ustrezajo predčasne volitve, toda veliki problemi Francije ne morejo in ne bodo čakali. Če je Faure vztrajal na izrednih volitvah, pa ni vztrajal na starem volilnem zakonu. On je celo zahteval, da se ta zakon spremeni. Če do tega ni prišlo, ni treba vprašati njega, temveč Bourbonsko palačo. Končno — od Faurea se je že pred nekaj dnevi zahtevalo, da poda bilanco petih let dela Bourbonske palače. Ali ni imel prav, ko je rekel, da je on samo eden od osmih predsednikov vlad, ki so se menjali od leta 1951, in da bi bilo treba preje zahtevati, da vsi predsedniki vlade podajo bilance.

Glede zunanje politike ni Faure napravil niti ene poteze, ki se ne bi ujemala z linijo, ki jo je pričel Mendes-France, pa vendar se Mendes-France in Edgar Faure nista znašla na istem polju. Prvi je govoril o bodočnosti, drugi je opravičeval preteklost. Mendes-France je operiral s programom, Faure se je zadovoljil z bilanco. Mendes-France želi predramiti radikale iz sna in jih orientirati bolj na levo proti socialistom, želi, da se že enkrat napravi konec ljubezni s katoliki. Faure pa še dalje brani tradicionalne pozicije radikalov, njihovo vlogo, Faure. Kongres je zahteval, da da vladajo s pomočjo bližnjih strank, posebno katolikov. Obe ti stališči imata med radikali pristaše. Če ljudje na kongresu aplavdirajo Mendes-Franceu, vsi radikalni ministri podajo ostavke, če se v narodni skupščini ponovno ne sproži razprava o volilnem zakonu in ne sprejme sistem arondismana. Faure je takoj odgovoril, da ne bo podal ostavke in da se bo v skrajnem primeru posvetoval s starim predsednikom Herriotom. Izgleda, da vendar niso propadli vsi izgledi za spremembo volilnega sistema, ker pričakujejo, da bodo radikalni senablliže pogledom, ki jih brani potem so tisti, ki predstavljajo radikale v Bourbonski palači, torji uspeli, da ponovno povrnejo v Bourbonsko palačo sistem, ki je predložen.

V. Djukič

Arabske države in Izrael

Izraelske intervencije pri generalnem sekretariatu OZN — Izrael prosi ZDA za težko orožje — Velika Britanija naj bi bila samo ob »strani tekmovanja na Bližnjem vzhodu«

Kairo, 5. nov. (AFP). V Kairu se je zvedelo, da je prišlo davi do novega izraelskega napada. Štiri izraelska oklepna vozila so streljala na egiptovski položaj na egiptovsko-izraelski meji. Egipčani so streljali nazaj. Streljanje je trajalo 45 minut. Na egiptovski strani ni bilo izgub.

Ameriško zunanje ministrstvo je sporočilo da se bo pomočnik ameriškega ministra za zunanje zadeve za Srednji vzhod George Allen danes ločeno posvetoval z egiptovskim in izraelskim veleposlanikom v Washingtonu o najnovejšem položaju na izraelsko-egiptovski meji. Pri tem bo izrazil veleposlanikoma željo ameriške vlade, naj bi vladi Egipta in Izraela storili vse za pomiritev napetosti na njunih mejah.

Izraelski veleposlanik v Washingtonu Aba Eban je sinoči obiskal generalnega sekretarja OZN Daga Hammarskjölda in se z njim nekaj časa pogovarjal. Na izraelski strani sporočajo, da je Aba Eban izjavil Hammarskjöldu, da je bila izraelska operacija pri El Audži popolnoma opravičena, ker so egiptovske čete teden prej prodrle v demilitariziran pas. Eban je baje dejal generalnemu tajniku OZN, da je pošiljanje češkoslovaškega orožja Egiptu ustvarilo v tem delu sveta zelo nevaren položaj. Izraelski veleposlanik je takoj po tem sestanku odpotoval v Washington, kjer bo, kakor domnevajo, zahteval od ameriške vlade, naj pošlje Izraelu težko orožje.

Zastopnik britanskega zunanjega ministrstva je izjavil sinoči, da britanska vlada v celoti podpira nedavne predloge generalnega sekretarja OZN Hammarskjölda glede napetosti na izraelsko-egiptovski meji. Zastopnik Foreign Officea je pripomnil, da bo britanska vlada tudi samo obvestila Tel Aviv in Kairo, da podpira Hammarskjöldov predlog.

»Daily Express« izraža v današnji številki mnenje, da bi se morala Velika Britanija »v tekmovanju na Srednjem vzhodu« držati ob strani, saj si ne more dovoliti, da bi se zapletala v te spore. Časopis opozarja na to, da je Velika Britanija že dala dvojna jamstva na Srednjem vzhodu. Na podlagi teh jamstev bi se Britanija v primeru spora znašla v položaju, da bi na eni strani podpirala Izrael, na drugi strani pa Arabce.

»Times« pa piše, da je treba obema strankama pokazati, da sporazum iz leta 1950 »ni samo pobožna želja«, ter meni, da bi sedanja vojaška premoč Izraela utegnila spodbuditi to državo, da bi si skušala s silo priboriti zmago.

VANCOUVER, 5. nov. (AFP). Za pomoč v velikih poplavah v severnem Vancouveru so pritegnili dva tisoč vojakov in policistov ter civilno obrambo. Škodo cenijo na več milijonov dolarjev. Človeških žrtev pa baje ni bilo.

Znajdi se, kolega!

Tisti, ki misli, da je življenje novinarja na velikih mednarodnih konferencah, kot je sedanja v Ženevi, gosposko, se zelo moti. Velika večina novinarjev na taki konferenci spada namreč med »črnce«, ki si svoj vsakdanji kruh (oziroma v tem primeru dnevnice) služijo v znoju svojega obraza.

Pravih »gospodov« je med novinarji na mednarodnih konferencah zelo malo, vsi ostali so »črnci«.

KAJ DELAJO NOVINARJI, KI SO »GOSPODJE«?

Novinar, ki je »gospod«, se ne muči z vsakodnevnim drobnim, toda težaškim novinarskim delom. Njemu, ki spada med novinarske »zvezde«, je odprt pristop k samemu viru informacij. Obišče člana neke delegacije, katerega stališče o določenem vprašanju ga zanima, porazgovori se z njim, zve stvari, ki drugače niso za javnost, potem pa se vsede in z lahkoto napiše svoj članek.

Posledica — treba se je samo znajti — toda za to »samo«, je marsikaj potrebno, kar najpogosteje ne zavisi od novinarske sposobnosti.

Novinarja, ki je »gospod«, sploh ne zanimajo kake navadne stvari, kot na pr. to, kaj je rekel ta ali oni minister na neki seji. Mnogo bolj, kot to ga zanima, kaj je ta minister pravzaprav mislil s svojimi besedami in, ali je res sploh mislil to, kar je povedal. Ker se — kot sem že rekel — pozna s člani raznih delegacij, mu to ni težko zvedeti, kakor tudi ne to, kaj se bo zgodilo jutri ali pa pojutrišnjem. Pogosto večino tega, kar je zvedel, sploh ne napiše. Toda rad bi poznal novinarja, ki v podobnem položaju ne bi sam pri sebi kar vriskal od veselja, če bi vedel vsaj to, kaj naj ne napiše.

Če takemu »gospodu« med novinarji, navadno jih uradno imenujejo diplomatske urednike, slučajno vendar niso odprta vsa vrata, nikar ne mislite, da se za to kaj posebno razburja. Znajde se pač. Poišče si kolega, ki je tudi »gospod« in, ki lahko gre skozi vrata, ki so njemu samemu zaprta. Vsedeta se, povprašata po junaškem zdravju, potem pa odpreta »borzo«. »Kaj mislite, spoštovani kolega, o tem in o tem vprašanju?«. »Veste, meni (čitaj: delegaciji moje države) se zdi, da bi to zadevo lahko razumeli tako in tako in da lahko pričakujemo, da se bo te dni spremenila v tem in tem oziru...«

Potem, ko se tako izprašata, se zadovoljno razideta. Seveda, če je potrebno, ne pozabita določiti naslednjega »borznega« sestanka. Nato se vsedeta, kot bi mignil, napišeta svoj članek, bralci njihovega časopisa pa, ko ga bero, kar zinejo od začudenja. »Vidiš ga, ta je pa res kampelic!«

Novinar, ki je »črnec«, po pravilu ne piše komentarjev. Njegova dolžnost je, da ve in poroča vse, kar se je na konferenci zgodilo. »Črnci« so najbolj razširjena novinarska vrsta, vendar pa niso vsi enako črni. Barva njihove kože, oziroma novinarske usode ima odtenke od najbolj črne pa vse do svetlorjave.

Pravzaprav si nisem na jasnem, v katero »črnsko« vrsto spadajo tisti zahodni novinarji, sodelavci raznih agencij, katerih edina dolžnost je, da čakajo pred Palačo narodov in takoj, ko so vsi ministri prišli, telefonirajo v svojo redakcijo: »Ministri so prišli. Konferenca se je začela ob tej uri in tej minuti«.

Ali pa da javijo naslednje: »V ta in ta hotel, kjer stanuje ta in ta delgacija, so danes za potrebe delegacije pripeljali toliko in toliko kilogramov teh in teh rib, solate, mesa, vina, itd.«.

Ali pa, da takoj, ko prispe šef določene delgacije na neki sestanek javijo: »Gospod Dulles (ali pa gospod Molotov, Macmillan ali Pinay), je bil danes v taki in taki obleki, s tako in tako kravato.« Kaj vi mislite, ali so to pravi »črnci« ali ne? Meni se zdi, da niso.

Zdi se mi, da je mnogo težja usoda tistih novinarjev, ki niso »gospodje«, pa morajo vseeno vedeti vsaj v glavnih črtah tisto, kar vedo »gospodje«, poleg tega pa tudi vse dogodke, ki so pomembni za potek konference.

Te vrste novinarji morajo vsako jutro prebrati vse to, kar največji francoski, angleški, ameriški, ruski in nemški časopisi pišejo o dogodkih na konferenci. To potem rentgenizirajo« in kombinirajo s svojim lastnim mnenjem. Na ta način dobe vsaj približno točno sliko tega, kar se je zgodilo.

Toda njih vendar interesira najbolj to, kar se šele bo zgodilo in, če hočejo to zvedeti — zopet vsaj približno, — potem morajo tudi oni iti na »borzo«.

»Borza« v Maison de la Presse se nahaja v baru. Poišče »črnca« sotrpina, ki spada med tuje novinarje in ga začne takoj »obdelovati«. Za kake posebno vljudne pozdrave nima časa in zato navadno reče samo na primer »Halo, Jim«, nato pa ga takoj napade z vprašanjem, kaj je novega. Če ste pazljivo čitali, kaj sem napisal o sestankih »gospodov«, potem ste sedaj gotovo opazili, da se »črnci« sploh ne zanimajo za medsebojno junaško zdravje.

Časa zares ni, kajti ubogi »črnec« mora velikokrat reči »halo, Jim« ali pa »halo, Jack«, če hoče kaj prida zvedeti. Informacije, ki jih dobiva so bolj sumljive kvalitete in zato jih mora med seboj primerjati, da vidi, ali je to, kar je »kupil«, sploh kaj prida.

Potem takšen »črnec« obdela tudi svoje sotrpine-rojake, da vidi, kaj oni vedo in mislijo. Nato se vsede in »nekaj« napiše kar je križanec med poročilom, člankom in komentarjem.

Okoli poldne je in, če ima čas, potem lahko kosi, ali pa vsaj malica. Če ga pa nima, pa čaka na boljše čase...

Potem čaka, da ga kliče njegova redakcija in da telefonira to, kar je napisal. Če se to zgodi v vnaprej določenem času in če je telefonska zveza dobra, potem je vse v redu. Če pa ni tako, potem mi lahko verjamete, da preklinja, kakor Tolminec, če ne še huje.

Potem čaka, da zve, kaj je bilo na današnji seji. Da to ni prijetno, mi lahko verjamete, kajti zelo mogoče je, da se je »urezal« pri tistem, kar je že telefoniral svoji redakciji. To pa, dragi moji, je najbolj neprijetna zadeva, ki si jo morete misliti, kajti takemu revežu v takem primeru ne pomaga noben izgovor. Edina tolažba, ki jo sliši iz svoje redakcije, je navadno približno taka: »To nas prav nič ne briga, kolega, tvoja dolžnost je, da se znajdeš!«

Novinarji-rojaki-sotrpini na konferenci mu v takem primeru izražajo sicer svoje sožalje, saj se boje, da se ne bi tudi njim tak primer zgodil, v resnici pa se na tihem režijo, ker se jim pač to ni zgodilo. In vsak od njih je prepričan, da njegove možganske vijuge pač bolje funkcionirajo kot pa možganske vijuge ubogega kolega, ki je imel smolo, da se ni »znašel«.

Milan Pogačnik

V PONEDELJEK OPOLNOČI

Rojstvo kranjske porodnišnice

Postelje čakajo mladih mamic

V mikavni vili sredi zelenja na Gašteju pri Stražišču je že vse pripravljeno. V ponedeljek, 7. t. m. opolnoči bodo sprejeli prvo nosečo mamico in nato bodo skupaj z njo nestrpno čakali na rojstvo novega državljana iz kranjske dežele.

Pomemben dogodek za Kranj, a tudi za Ljubljano. Za vso Slovenijo.

Otroške jasli so bili poprej v tej vili. Pred vojno si jo je zgradil tovarnar Heller, a zdaj so iz nje uredili res lepo, sodobno porodnišnico. Z debelim blatom na podplatih si človek skoraj ne upa vstopiti v ta svetel hram. Povsod te sprejme sama belina. V pritličju je ambulanta z novim rentgenskim aparatom »Moravica«, delo naše tovarne iz Niša. Dva prostora naprej je tako imenovana otroška stacija. Tu že čakajo belo pogrnjene male posteljice na žive štručke. Na drugi strani so tri svetle sobe za otročnice. Tudi tu že čakajo pogrnjene postelje na bodoče matere. V prvem nadstropju pa so poleg porodne še tri svetle bolniške sobe, pripravljene, da sprejmejo matere, ki bodo imele težje porode, pri katerih bo potrebna operacija. Skupaj je torej 40 postelj. V podstrešnici je še posebna soba za pričakujoče matere iz bolj oddaljenih krajev. V prvem nadstropju je tudi lepo opremljena operacijska soba. Medicinske sestre se vrtijo okrog novega narkoznega aparata, izdelka tovarne »Sutjeska«. Imajo tudi nov aspirator — aparat za izsrkavanje tekočine iz grla novorojenčkov. Tudi drugih instrumentov je zaenkrat dovolj, da bodo lahko tu opravljali tudi težje operacije. Le v izrednih primerih in kritičnih slučajih bodo morali napotiti porodnico v ljubljansko ginekološko kliniko.

Na hodnikih in v svetlih sobah že srečamo belo, plavo in zeleno oblečene bolniške in medicinske sestre ter babice. Osebje nove porodnišnice je že na mestu. Poleg ginekologa (na enega še upajo) so tu ena medicinska sestra, štiri babice, tri otroške negovalke, instrumentarka, sestra za anestezijo, štiri bolniške sestre... 28 članov ima kolektiv nove porodnišnice.

Kaj pa bo ta pomenila za precejšen del Gorenjske (ves bivši kranjski okraj) pa vam pove vsaka mati v teh krajih. Kolikokrat je moral rešilni avtomobil v zadnjih trenutkih peljati porodnico iz Kranja, Skofje Loke, Tržiča in drugih krajev v ljubljansko porodnišnico, ko domača babica ni bila kos porodu. Okrog tisoč porodnic iz okoliša nove kranjske porodnišnice je na leto rodilo v ljubljanski ginekološki kliniki. Sedaj je tega konec. To pa je precejšnja razbremenitev za prenatrpano ljubljansko porodnišnico.

Mnogo pa pomeni nova porodnišnica tudi za boljšo pred in poporodno zaščito matere. Njen upravnik dr. Igor Veter pove, kako bo to izvedla kranjska porodnišnica v obliki dispanzerjev za žene. V posvetovalnicah za matere v Kranju, Tržiču in Škofji Loki bo vsak teden specialni ginekolog iz porodnišnice opravljal preglede nosečih mater ter jim dajal nasvete, kako naj se ravnajo v nosečnosti in kdaj naj pridejo v porodnišnico. Pri poporodni negi bo pač najvažnejša tista v porodnišnici takoj po porodu.

»Naš cilj je, da zadržimo pri nas mater vsaj sedem dni po porodu, ko bo pa mogoče pa tudi 10 in 12 dni. To bo pač odvisno od navala v porodnišnici.« Po teh besedah dr. Vetra bodo porodnice iz Kranja na boljšem kot tiste, ki rodijo sedaj v ljubljanski ginekološki kliniki in jo morajo zapustiti že tretji dan po porodu. Če bodo matere ostale po sedem dni po porodu v negi bolnišnice, bo ta lahko sprejela na leto okrog tisoč porodov. Prvega nestrpno pričakujejo v noči od ponedeljka na torek. Novega državljana čaka že tudi lepo darilce. Svečano pa bodo Kranjčani otvorili svojo porodnišnico že danes, v nedeljo.

B. K.

Otroci in cesta

Cesta je za otroka zelo privlačna. Najraje bi si jo razglasil za svoje igrišče. Na njej se odigrava toliko življenja, na njej se toliko vidi in sliši: konje in druge živali, vozove, avtomobile, traktorje, kamione itd. Na cesti pa se tudi lepo lovi, žoga, kotalka, koplje in gradi, vozi vozičke, tricikle in otroška kolesa. Skoraj vse, kar iznajde otroška domišljija, lahko otrok po svoje uresničuje na cesti. Tudi če je v bližini ceste vrt, dvorišče ali celo otroško igrišče, je cesta še vedno za otroka privlačnejša, če že ne zaradi drugega, pa včasih tudi zato, ker je za igranje prepovedana.

Da je cesta za mladino tudi nevarna in večkrat usodna, vedo večinoma že otroci sami. Tudi staršem je to popolnoma jasno. Pa vendar prav oni posvečajo temu vprašanju premalo pozornosti. Kaže, da ne poznajo številnih nezgod, ki se otrokom pripetijo. Bežno jih sicer pretresejo posamezni nesrečni primeri, za katere mimogrede slišijo, katere v mislih in v strahu prenesejo na svojega ljubljenca, pa se hitro zopet potolažijo v upanju, da se njihovemu kaj takega ne bo pripetilo. Včasih tudi v strahu odrevenijo, ko zagledajo svojega otroka, kako se igra na cesti v trenutku, ko z ene ali druge strani prihaja avtomobil, konj, voz ali drugo vozilo. Ko se potem vse srečno izteče, otroka sicer posvarijo in poučijo, vendar pa je tako svarilo le priložnostno in strah, ki so ga pri tem doživeli, potisnejo v pozabo delo in druge stvari.

Da je temu tako, nas prepričujejo težke nezgode, ki skoraj dnevno dolete otroke na cesti in ki so tako številne, da se moramo ob njih zamisliti.

Samo letos je bilo težje ali smrtno ponesrečenih 112 mladoletnih oseb

Do septembra meseca se je v cestnem prometu ponesrečilo 146 mladoletnikov, med njimi nad 75% otrok do 14. leta. Pri tem je zgubilo življenje 18 mladoletnikov, od tega 13 otrok. Teže poškodovanih je bilo 64 mladoletnikov, med njimi 43 otrok. Registriranih lažjih poškodb je bilo 78, gotovo pa jih je bilo še več, pa niso bile prijavljene. Po krivdi otrok — če o taki krivdi sploh lahko govorimo — se je pripetilo okoli 70% vseh nezgod in le okoli 30% nezgod so utrpeli mladoletniki po krivdi ostalih koristnikov v cestnem prometu (voznikov motornih in vprežnih vozil ali koles).

Za prometne nesreče otrok so krivi predvsem starši in vzgojitelji

Do nesreč pride najčešče zato, ker se otroci igrajo na cesti. Prometno-varnostni organi ne morejo vselej preprečiti, da se ne bi otroci zadrževali na cesti, ker pač ne morejo biti povsod in vsak čas navzoči. Tako so v prvi vrsti poklicani prav starši, da poučijo otroke o nevarnostih ceste in da jih odvrnejo od njih. Res je to težka naloga staršev, ker pač ne morejo imeti otrok vedno pred očmi, gotovo pa bi mnogi od njih mogli napraviti kaj več, da bi otroka obvarovali pred cestnoprometnimi nezgodami. Napačno je zato sploh govoriti o krivdi otrok, če jih pri igri ali nepravilnem zadržanju na cesti doleti prometna nezgoda.

Tudi šole naj vzgajajo otroke v cestno-prometni varnosti

Že v preteklem letu se je precej naredilo za vzgojo otrok v prometni varnosti. Učiteljstvo in Društva prijateljev mladine so na pobudo in ob sodelovanju organov za notranje zadeve seznanjali šolske otroke o osnovnih vprašanjih prometa, zlasti o pravilni hoji po cesti, o prometnih znakih, o nevarnosti igranja na cesti itd. Prav razveseljivo je ugotoviti, kako učitelji z razumevanjem pristopajo k vzgoji otrok v prometni varnosti. Ni jim žal žrtvovati za to snov tudi kakšno uro. Z veseljem sprejmejo v razred tudi prometnega milčnika, včasih celo motoriziranega, ki otrokom najprej razkaže hitro BMW ali Guzzi motorno kolo, potem pa jim še razloži najvažnejša določila iz prometnih predpisov, predvsem tista, ki se nanašajo na varnost prometa.

Prometni uslužbenci so ob sodelovanju pionirskih organizacij in Društev prijateljev mladine nekajkrat po predavanju zbrali pionirje in šolske otroke na primernem mestnem križišču in jim dali vlogo prometnega milčnika, tako da so sami usmerjali promet. Tak praktičen pouk veliko zaleže, otrokom pa napravi mnogo veselja in jih utrjuje v samozavesti.

Izdelan je bil tudi prometni film

Izdelan je bil celo kratkometražni film pod naslovom »Bodi previden!«, ki ga danes predvajajo naši kinematografi in tudi že šole. Film je grajen na temi »Kar se Janezek nauči, to Janezek zna«. Film ob primerni zgodbici opozarja starše, šole, vzgojitelje in vse, ki spremljajo razvoj otrok, kako potrebno je mladino opozarjati na nevarnosti ceste in jih učiti, kako naj se na cesti vedejo. Film pa opozarja istočasno tudi starše in vzgojitelje na lastno neprevidnost in nedisciplinirano na cesti in jih s tem poziva k »vzglednim« vzgoji otrok v prometni disciplini. Končno pa pokaže film še praktični pouk mladine v šoli o prometni varnosti, osnovah prometnih predpisov itd.

Ce se bodo starši in drugi vzgojitelji ob filmu »Bodi previden!« zamislili in spoznali, da so na cesti večkrat sami neprevidni in da pri tem še premalo skrbijo za otrokovo varnost, in če bodo tudi šole z dovoljnim razumevanjem začele z vzgojo otrok v prometni disciplini, bo ta film dosegel uspeh.

Tudi druge države se mnogo trudijo za vzgojo mladine v prometni varnosti. Njih je morda razvoj prometa že celo prehitel in imajo zato precej velike težave pri zagotavljanju splošne varnosti v prometu. Pri nas zaradi počasnejšega razvoja cestne motorizacije še pravzaprav nismo mnogo zamudili in lahko rečemo, da smo še ob pravem času začeli s prometno vzgojo ljudi, zlasti pa mladine. Potrebno je le složno delo staršev, učiteljstva, Društva prijateljev mladine in tiska s prometno-varnostnimi organi, pa bo uspeh zagotovljen.

Pr. M.

»Biseri Jugoslavije«

Izšla je nova številka turistično propagandne revije »BISERI JUGOSLAVIJE«, ki je posvečena 50-letnici obstoja Turistične zveze Slovenije. — Tudi ta številka je sodobno opremljena in nadaljuje propagiranje priznanih turističnih krajev iz vse države.

Naslovno stran revije krasi trobarvna slika z bisernico in s sliko Rogaške Slatine v njej. Pod poglavjem odn. s člankom »Biseri Slovenije« se v sliki in v besedi prikazujejo naši kraji in mesta, k. n. pr. Ljubljana, Bled, Tolmin, Trenta, Bovec, Soča, Pokljuka, Maribor s Pohorjem, Celje, Ptuj, itd., dalje Zagreb, Rijeka, Rovinj, Lovren, Novi Vinodol, Rab, Makarska, Baška, Korčula, Šibenik, Zadar, Slunj, Sinj, Lopud, Budva, Boka Kotorska, Ulcinj, Hidža, Jahorina, nadalje Beograd, Ribarska Banja, Kruševo, Pribojska Banja, Vrnjačka Banja, Bukovačka Banja itd. Prikazana je tudi folklora Dalmacije in Crne gore. Sledi še poglavje: Kam na dopust? Kam na izlet?

-ič.

80-letnica prve slovenske šole v Celju

Celje, 4. nov. — Popoldne je kolektiv prve osnovne šole v Celju proslavil pomembno 80. obletnico ustanovitve prve slovenske šole v Celju. Ne toliko zaradi osmih desetletij, odkar obstoja v Celju slovenska šola, temveč bolj zaradi zmage zavednega slovenskega življa v mestu, ki so mu takrat gospodarili tujci, pomeni ta obletnica važen spomenik v boju za pravice slovenskega ljudstva. Tako so na odločno zahtevo že 1874. leta dovolili ustanoviti prvo slovensko osnovno šolo v Celju, toda preden je šola v Razlagovi ulici začela delati, je minilo še precej časa. Kljub neprimernim in tesnim prostorom je prva slovenska osnovna šola ostala v tej zgradbi vse do 1927. leta, ko so zgradili prvo dežko okoliško šolo.

Na današnji proslavi ob odkritju spominske plošče ob 80-letnici slovenske šole so se zbrali ne samo učenci in njihovi vzgojitelji, temveč tudi mnogi, ki jih vežejo na to šolo nepozabni spomini. Med gosti sta bila tudi predsednik OLO Celja Riko Jerman in namestnik pokrovitelja, predsednik sveta za šolstvo pri ljudskem odboru celjske občine Janko Pogačnik.

V imenu pripravljalnega odbora je proslavo začela tov. Lahova, zatem pa je upravitelj 1. osnovne šole tov. Jerše v daljšem govoru orisal pot slovenske šole v Celju. Pozdravni govor je imel tudi tov. Pogačnik, ki je nato odkril spominsko ploščo v veži. Na plošči je napisano: »V spomin na desetletnico naše narodne osvoboditve in osemdesetletnico prve celjske slovenske šole. — Iz mraka k luči si vodil rod, iz robstva na svobodno pot.«

Odkrito spominsko ploščo je nato v imenu vsega učiteljskega zbora sprejela v varstvo tov. Sadarjeva. Ostali del sporeda so izpopolnili godba na pihala SKUD »France Prešeren«, pionirski pevski zbor pod vodstvom tov. Oberstar, oktet II. gimnazije in končno učenec Branko Poženel s pesmijo Frana Roša »Ob osemdesetletnici prve slovenske šole v Celju«.

V Podkorenu so že dvakrat orali — gramoz

V zadnji dneh se nam je sneg kar resno ponujal. Dvakrat je že lepo zastavil. Obakrat ga je padlo le par centimetrov, toda dovolj, da je dal resno delo cestarjem.

Korenški konjeniki so morali že dvakrat odjezditi na Korenško sedlo, kjer se je šest parov konj zvrstilo pred težkim plugom in ga odpeljalo v dolino. Skripalo je in pokalo po nasuti zvezni cesti, konjeniki so vpili nad živino in plug je srečno, večinoma po kopnem, priromal v Podkoren in nato nazaj na sedlo.

Tudi kaščani niso hoteli zaostajati. Vpregli so ducat volov in peljali svoj plug »na sprehod« v Podkoren. V »Kamnju« so imeli kar težave, da so prodrli debelo naloženo odejo gramoza in ga zrinili v grapo. Tudi njihov plug je komaj okusil sneg.

Ljudje upravičeno gledajo to nepotrebno delo z nerazumevanjem in se sprašujejo: »Ali ni škoda težkih tisočakov?« Kaj prizadeti res ne morejo razumeti, da je gorska cesta nekaj drugega kakor mestna ulica? Cesto v višini nad 900 metrov nad morjem, v krajih kjer je največ snežnih padavin, je treba v zimskem času drugače vzdrževati, kakor pa ceste v nižinah. Popolnoma zgrešeno dosledno čiščenje snega je prometu večkrat bolj v škodo kakor v korist. Par centimetrov snega ne more znatno ovirati pri vožnji niti kolesarjev, kaj šele avtomobilov z verigami. Tenka odeja snega je vsekakor boljša podlaga za promet kakor pa s pluženjem dosežena gladka ravna ploskev, ki jo je treba zaradi poledice nasipati z peskom. S peskom bi pozimi lahko veliko bolj varčevali in upoštevali potrebe številnih voznikov s sanmi.

Krivulja avtomobilskega prometa v zimskih mesecih zahodno od Kranjske gore praktično pade na ničlo, v nasprotju s poletnimi meseci, ko doseže svojo kulminacijo z blizu 200 avtomobili na dan. Krivulja izdatkov za vzdrževanje pa je ravno obratna: Tedaj ko ni prometa doseže kulminacijo, tedaj pa, ko je promet najhujši poedini cestarji s svojimi lopatami niso v stanju ohraniti cestno telo v primernem stanju. Zalostno je, da makadamska cesta s tako močnim poletnim avtomobilskim prometom ne pomni cestnega valjarja.

Letos poleti so začeli v dolini z merjenjem v cilju projektiranja trase nove ceste. Dokler nova cesta, prilagojena sodobnim potrebam, ne bo služila svojemu namenu, to cesto ne kaže zanemarjati, temveč oskrbovati tako, da bo koristno služila svojemu namenu: poleti močnemu avtomobilskemu prometu, pozimi pa razen redkim avtomobilom tudi prometu s sanmi.

E. R.

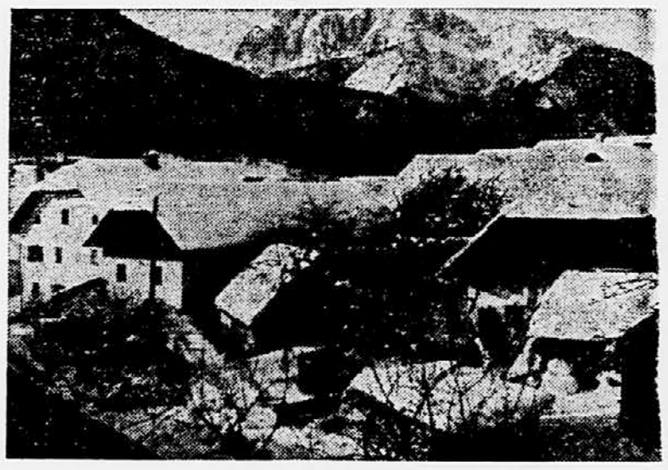

Številne tekstilne tovarne v Franciji ne obratujejo. — Poročilo francoskega sindikata industrije bombaža pravi, da je od začetka leta 1954 prenehalo s proizvodnjo 150 francoskih predilnic in tkalnic. Polovica zaposlenih je dobila drugo zaposlitev, pravijo pa, da je druga polovica ostala nezaposlena. V tekstilni industriji še naprej delajo s skrajšanim delovnim časom.

Naši prosvetni delavci v inozemstvu

V začetku prihodnjega leta bo odšla v inozemstvo skupina 14 prosvetnih delavcev — štipendistov UNESCO. To bo peta skupina jugoslovanskih strokovnjakov za prosvetne zadeve, ki bodo šli v tuje države. Jugoslovanski prosvetni delavci bodo proučevali v Veliki Britaniji, Belgiji, Franciji, Švici, Nemčiji, Švedski, Norveški, Danski, Avstriji in Italiji predvsem družbeno-moralno in fizično vzgajanje mladine, eksperimentalne šole, organizacijo šolskega življenja ter delo šolskih organov in inšpekcij.

69 prosvetnih delavcev, ki so se letos mudili v nekaterih evropskih državah in ZDA, je proučevalo sistem in organizacijo šolstva, med drugim vprašanja strokovnih šol, pouk tujih jezikov, prirodnih in družbenih znanosti, estetsko vzgajanje, izobraževanje učiteljev itd.

Prihodnje leto bodo prosvetni delavci proučevali v inozemstvu tudi problem sodobne opreme šol. V zvezi s tem bo sekretariat za prosveto pri zveznem izvršnem svetu predlagal, naj se iz programa tehniške pomoči UNESCO opremijo z modernimi učili tudi nekatere šole v Jugoslaviji.

Poleg odhoda jugoslovanskih prosvetnih delavcev v tujino bodo v našo državo prišli tudi tuji strokovnjaki za prosveto zaradi proučevanja problema jugoslovanskih šol.

V centralnem zavodu za proučevanje prosvetnih in šolskih zadev poudarjajo, da je to medsebojno sodelovanje zelo koristno, ker je že doslej pokazalo, da obstoje mnogi skupni problemi reforme šol, ki jih vsiljuje sodobni razvoj vsem državam. Izkušnje, ki so jih jugoslovanski prosvetni delavci pridobili v tujini, morejo služiti prosvetnim organom, ki se bavijo sedaj z reševanjem konkretnih vprašanj šolske reforme, čeprav jih je treba prilagoditi jugoslovanskim razmeram.

(Jugopres).

FR. DRENOVEC

OBISK V ŠVEDSKI

Državno gospodarstvo in njegovo upravljanje

(Nadaljevanje)

Vračam se na razgovore z direktorjem železarne v Lulea. Ob tej priliki bom poskušal osvetliti tudi metode upravljanja državnih podjetij in demokratične pravice proizvajalcev v gospodarskih organizacijah.

Zaradi prirodnih bogastev: ležišč železne rude in velikih gozdnih površin, štejejo severno Švedsko med prirodno najbogatejše predele države. Toda v istem času, ko sta se južni in srednji del države zelo hitro industrializirala, se je na severu povečal le izkop železne rude, ki je prinašal velike dobičke. Razlike v gospodarski razvitosti države so se večale. Poleg drugega je postajala na severu tudi brezposelnost nemajhen problem. Toda privatni kapital ni kazal vneme za investicije na »zaostalem« severu. Zato je švedski parlament odobril leta 1940 gradnjo velike železarne v Lulea in to izključno z državnimi sredstvi. Lani je bilo prvo leto polne proizvodnje — 120 tisoč ton železa in jekla.

Posledice gospodarske nerazvitosti severa mi je direktor Londkvist opisal na primeru železarne takole: za sedanjo proizvodnjo potrebujejo 2000 delavcev. Občutno pa primanjkujejo visokokvalificirane moči. Zato so ustanovili in vzdržujejo lastno strokovno šolo in razne tečaje pri železarni. V par letih se bo kvalifikacijska raven delovne sile močno dvignila. Računajo, da jim bo tedaj za današnji obseg proizvodnje potrebna samo polovica sedanje delovne sile.

Prav tako izplačujejo sedaj za delovno silo 18 odstotkov vrednosti proizvodnje. Tudi ta odstotek se bo znatno zmanjšal ko se bodo dvignile strokovna sposobnost in proizvodne izkušnje s tem pa seveda predvsem storilnost mlado zaposlenih delavcev. Da bi zagotovili delo višku delovne sile, ki bo tako nastajal, in tudi dotok novim delavcem iz tega področja, bodo morali povečati proizvodne zmogljivosti podjetja. Tu se ne bo mogoče ustaviti na pol poti.

V meščanskih političnih krogih Švedske je mnogo kritike na račun rentabilnosti nacionaliziranih in drugih državnih podjetij. Tudi vprašanje rentabilnosti železarne v Lulea, ki je doslej največja državna investicija v proizvodnji, je dnevni kamen spotike vseh, ki sicer ne odrekajo državi pravic za določene reformatorske vloge, ki pa so ostri nasprotniki vsakega aktivnega posega države na proizvodnem področju. Zato sem se zanimal, kakšna je rentabilnostna računica podjetja. Direktor Londkvist in nekateri odgovorni politiki so mi takole pojasnili to stran vprašanja.

Izgradnja industrije v zaostalem severu nima dobičkarskih smotrov, marveč jo utemeljuje predvsem odprava nesorazmerij med razvitimi in nerazvitimi predeli države. Tu gre za dolgoročne investicije, za reševanje tistih socialno-ekonomskih vprašanj, ki jih privatni gospodarski sektor zaradi svojega bistva ni rešil. Nesorazmerja med razvitimi in nerazvitimi predeli bi se zaostrovala še bolj, če jih ne bi reševala skupnost.

Železarna v Lulea je konkretno zaključila lansko poslovno leto z majhno izgubo. Letos izgube ne predvidevajo, dobička pa tudi ne. Lahko se zgodi, da bo naslednje leto zopet prineslo manjši primanjkljaj. Če bi pa podjetje doseglo dobiček, bi ga odvedli kot državni dohodek. Izključno preko parlamenta pa lahko dobijo sredstva za nova investicijska dela in druge potrebe. Ali pa, če vzamejo posojila v privatnih bankah. Ta so pa draga stvar. Zato si pomagajo kakor morejo, pri tem pa mislijo tako na bodoči razvoj kot na sedanje pogoje in možnosti, ki jih ima državno podjetje samo.

Ko sem razmišljal o vsem tem, sem dobil vtis, da v poslovanju državnih podjetij ni subjektivnih razlogov za eventualni finančni neuspeh poslovanja. Storilnost ni manjša kot v privatnih podjetjih, če izvzamem seveda opisane objektivne okoliščine na severu. Osnova plačnega sistema so kolektivne pogodbe, ki temelje na akordnem delu in veljajo za proizvodne panoge privatnega in državnega sektorja. Tudi nisem zasledil prepričljivih dokazov, da bi bil v teh podjetjih upravni aparat dražji, ali pa morda komercialno poslovanje slabše. Poskušal pa sem si razlagati ta problem s tem, da družbeni sektor proizvodnje v sedanjih pogojih in okvirih sam rešuje mnoga vprašanja, predvsem pa, vlogo in perspektivo, ki jo ima.

Eno naslednjih vprašanj, ki je privlačevalo moje zanimanje, je **način upravljanja in vodenja državnega sektorja gospodarstva.** Ta je v Švedski precej pester.

Državne železnice, poštno službo, civilno letalstvo in večji del državne eksploatacije gozdov vodijo na primer **centralni upravni organi** z direktorjem na čelu. Na drugi strani določa parlament vsako leto obseg investicij za vsa ta podjetja, vlada pa potrjuje njihove letne proračune. Drugo skupino predstavljajo **čisto državna podjetja** (železarna v Lulea), ki nimajo nobenega centralnega upravnega organa, marveč so upravne in proizvodne enote za sebe. Tretja oblika so **mešane družbe,** v katerih ima država del delnic, običajno 50 odstotkov, ostalo pa privatni kapital. Ni pa nobenih strogih določil, v katero skupino naj posamezno podjetje spada, marveč se to odloča od primera do primera. Tudi organizacijske oblike vodenja komunalnih podjetij so različne, čeprav slične državnim.

Mešane družbe imajo svoje upravne svete, katerih član je tudi zastopnik države, lastnice polovice delnic. Upravno-operativno poslovanje takih podjetij je prepuščeno privatnikom. Država je zainteresirana torej predvsem na dividendah. Tudi vodstvo čisto državnih podjetij prepusti država lahko privatnikom. Poudarjam vodstvo, ne dobičkov!

Nazaj v Lulea značilno individualno državno podjetje. Direktor železarne neposredno vodi upravo podjetja in tudi odgovarja za proizvodnjo, trgovsko in ostalo poslovanje. Podjetje ima svoj **nadzorni svet,** ki ga sestavljajo predstavniki komune, sindikatov (ne sindikalne podružnice!), privatnih podjetij in direktor. Mandatna doba članov teh odborov ni določena. Komuna in sindikati svoje predstavnike izvolijo.

Nadzorni svet se sestaja vsak mesec. Odobruje celotno finančno poslovanje podjetja, sklepa o uporabi denarnih sredstev, o najetju posojil itd. Prav tako soodloča pri imenovanju direktorja. Tudi letni finančni predračun in zaključno bilanco potrjuje nadzorni svet. Izkušnje v Lulea kažejo, da v dosedanjem delu nadzornega sveta ni prihajalo do neenotnosti v stališčih, ki so jih v odboru zastopali predstavniki komune ali pa sindikatov.

Moram priznati, da sem o takem sestavu upravnih in nadzornih organov državnih podjetij nekoliko razmišljal. O tem sem pozneje govoril tudi z nekaterimi vidnimi predstavniki SAP. Ti so pojasnili, da je SAP delavska stranka, ki še ni uspela izšolati dovolj izkušenih strokovnjakov, in to proizvodnih, poslovnih ali pa finančnih. Vključevanje predstavnikov privatnih podjetij v upravne organe ima po njihovih izjavah čisto praktične razloge. Pa še na drugo praktično okoliščino so v tej zvezi opozorili: na kritiko meščanskih krogov, da državna podjetja slabo poslujejo. S tem pa, da pri tem poslovanju sodelujejo tudi kritiki iz teh krogov, prevzemajo sami neposredno soodgovornost in prihajajo v položaj, ki od njih zahteva, da morajo praktično braniti politiko in koristi družbenega sektorja proizvodnje, čeprav so sami istočasno tudi nosilci interesov privatnega sektorja gospodarstva. Seveda pa o oblikah in metodah upravljanja državnih podjetij mnogo razpravljajo, zlasti v SAP. V tej zvezi pravijo, da se marsikaj lahko hitro spremeni, kot se v Švedski menjuje in spreminja naglo vse, razen vlade.

Kaj pa **vloga neposrednih proizvajalcev** samih pri upravljanju gospodarskih podjetij?

Leta 1946 je bil med sindikalnima organizacijama delavcev in nameščencev ter organizacijo delodajalcev podpisan sporazum, ki določa uvedbo tovarniških svetov v privatnih in državnih podjetjih, ki zaposluje 25 in več oseb. Ti tovarniški sveti imajo izrazito **informativno,** oziroma **posvetovalno** vlogo. Vodstva podjetij so dolžna dajati na sejah teh svetov zaželene **informacije** o proizvodnih načrtih, gospodarskem položaju podjetja in podobno. Predstavniki delavcev v svetu pa lahko dajejo **predloge** in **sugestije** za izboljšanje proizvodnje, glede varnosti pri delu, delovnih pogojev in slično. Tovarniški svet sestavljajo predstavniki delodajalcev, delavcev in strokovnega osebja. V državnih podjetjih (železarna Lulea) predstavlja v takem svetu delodajalca direktor podjetja. Član tovarniškega sveta v tem podjetju je tudi predstavnik komune.

Tovarniški svet se sestaja praviloma vsake štiri mesece. Njegov številčni sestav zavisi od števila zaposlenih, vendar delodajalci in delojemalci ne morejo izvoliti manj kot po tri člane, toda zopet ne več kot pa sedem.

To je pa tudi vse, kar je bistvenega za mesto in vlogo, neposrednih proizvajalcev pri upravljanju podjetij. Seveda mimo vloge, ki jo ima v političnem in družbenem življenju organizacija švedskih sindikatov. Vsekakor bo zanimivo, kaj bo o nadaljnji vlogi neposrednih proizvajalcev povedal 1956. leta kongres SAP.

Pa naprej v največje mesto — v Kiruno.

(Se nadaljuje)

Blišč in beda gledališča

Razmišljanje ob tretji predstavi v Mestnem gledališču

V Mestnem gledališču so uprizorili igro **»Trojanske vojske ne bo«**, ki jo je napisal Jean Giraudoux. Zrežiral: **Jože Galè**. Insceniral: Vlado Rijavec. Prevedel: Jože Udovič. V izrazitejših vlogah nastopajo: Vladoša Simčičeva (Helena), France Presetnik (Hektor), Franjo Kumer (Demokos), Franek Trefalt (Paris), Alenka Svetelova (Andromaha), Ruša Bojčeva (Hekuba), Judita Hahnova (Kasandra), Hugo Florjančič (Odisej), Janez Presetnik (Ojaks), Janez Albreht (Geometer) in Danilo Bezlaj (Buziris).

Slovenci smo se 26. oktobra zvečer prvič srečali z Giraudouxom. Srečanje se je pravzaprav precej zavleklo, saj pesnik, ki je napisal, da »Trojanske vojske ne bo« slovi za enega največjih dramatikov XX. stoletja. A pustimo, zakaj se je tolikanj zakasnil na poti v naša gledališča. Mestno, ki vse bolj in bolj čisti svojo podobo, nam ga je končno vendarle pripeljalo. In to je njegova velika zasluga. A to zaslugo je treba oceniti tako, da ob Giraudouxovem blišču ugotovimo nekaj resnic o bedi, ki še tare naša gledališča. Kajti kritika ni propagandna hvala, temveč zidanje stopnic, po katerih bi gledališče utegnilo stopiti še višje.

Težak in lahak problem

Če bi brali gledališke kritike, ki so v prejšnjih in zadnjih časih ocenjevale predstave francoskih piscev na naših odrih, bi kaj hitro ugotovili osnovni lamento: da pri nas francoskih piscev ne znamo igrati. Tako strašno se je naše duševnosti polastil težki germanski duh, da ga celo dva rodova, ki sta zrastla izven avstroogrskega telesa, nista mogla še pregnati. — Biser francoskega duha je Jean Giraudoux. Lahkoten, iskreč, duhovit, zafrkljiv, neresen... a vendarle globok in prisrčno človeški. Vse njegove poglavitne drame: »Siegfried«, »Elektra«, »Judita«, »Intermezzo«, »Ondina«, »Sodoma in Gomora« ter »Trapa iz Chaillota«, so drame, kot bi jih pisal Shakespeare, če bi mu po »Viharju« bilo še do pisanja. »Kako je človek lep!« To je osnovni Giraudouxov akord... in okoli njega je ovil sto in sto odrskih postav, stkanih iz sanj. V Giraudouxovih dramah se nikdar ne zgodi nič hudega, pa čeprav se na videz zgodi. Giraudouxove drame ne poznajo dramatskih napetosti strasti, značajev, idej, temveč dramatsko napetost čarov, ki jih dramaturgija še ni razložila. In v »Trojanski vojski« gre za čar tistih ljudi, ki vojskâ ne marajo, a jih v vojske zapletejo bedaki, rojeni iz protihumanih in ekonomskih problemov. V vse to Giraudoux razkiada s tako brezmejno mehkobo... da moramo vzljubiti lepoto življenjske poezije ter s tem zasovražiti vojsko.

Zato nikar na Giraudouxa s preveliko resnostjo. Saj ne drži, da bi bil Giraudoux le pesnik idej! Saj mu ni samo za stvari, ki so razvidne logičnemu, temveč za stvari, ki si jih »šolska modrost ne sanja!« In zato tudi ne na Giraudouxa s Schlimannom (a če že mora biti Schlimann za režiserjevega asistenta, potem naj bi mu preskrbel sceno iz mikensko-kretskega slogovnega območja, ne pa grškega!). Kajti pri »Trojanski vojski« gre za igro fantazije, ne pa za igro zgodovine. Gre za splošno nejevoljo vseh humanistično razpoloženih ljudi do vojske, ne pa za konkretni odnos Giraudouxa do posamezne vojske. Ne gre za sistem pacifistične miselnosti, temveč za igrivost duha, ki kaže svoje lepote zato, da bi se nam grdobija vojskâ pristudila. Gre za umetniški protest, ki ima svoj posebni jezik.

In kakšen je jezik Giraudouxove umetnosti?

Če očitamo našemu gledališkemu prizadevanju, da je preveč težko, kadar uprizarja francoske stvari in da nastaja tista »teža« zato, ker smo prepričani, da so v gledališki umetnosti vrata le vrata, jambor le jambor in Helena samo grška Helena, potem se nam bo zdelo razumljivo, da pri Giraudouxovi predstavi v Mestnem gledališču nismo mogli doživeti najznamenitejše posebnosti, ki jo je Giraudoux uvedel v gledališko življenje. Tele: danes že skoraj vsi vemo, da je gledališče v Evropi večkrat zaostajalo za razvojem slikarstva, romana in poezije. Ko je slikarstvo prešlo že vrsto stopenj od impresionizma naprej, je gledališče ostalo še petdeset let pred impresionizmom. Giraudoux pa je prvi izrazitejši gledališki impresionist. Od Groharjevih poslednjih platen do Giraudouxovih predstav je samo en korak. Zato je nekoč Jouvet obsijal Giraudouxove igre s takimi sončnimi lučmi, da si mislil: glej, igralec se zgublja v svetlobah in skoraj da ne vemo, kje pravzaprav prehaja v luč in kje se zgosti v svojo lastno senco.

Kritika režije

Zato je zoper osnovno zgodovinsko vlogo, ki jo je opravil Giraudoux v gledališču, preveč trdi in okorni režijski koncept, kot ga vidimo v Mestnem gledališču. Režiser ga seveda zavoljo revnega svetlobnega parka tudi ni mogel v bistvu spremeniti, a že poskusi sami bi bili prijetni, če bi se jih lotil. In če bi se jih lotil, bi seveda najprej moral zavreči sedanje kostume (ki so poleg vsega še stilno neenotni, saj gredo od grških form do oblik, kot si so jih o Grkih izmislili v 17. stoletju — pa do stiliziranih kostumov ali celo vsakdanjih hlač). Zavreči bi moral nadalje vsaj enega izmed dveh načinov fizične akcije, ki jo zdaj uporablja na odru. Del igralcev se namreč giblje tako, kot bi se v življenje prebujali starodavni kipi. S tem prebujanjem ustvarjajo sem pa tja lepe situacije, »ki jih oživlja samo beseda«. A drugi del igralcev se premika s tisto običajno teatraliko, ki je pri nas v navadi. — To estetsko nesoglasje pa potiska v ozadje še hujši problem, o katerem pa je sila težko pisati, saj se pero lahko takoj zadre v mehko občutljivost. Korajža pa zmeraj velja: gre namreč za silno revno telesno omiko naših igralcev. Preveč se že vidi, da ne telovadijo, da ne skrbe zase, da se ne znajo kretati in da nimajo v popolni oblasti tiste telesne prožnosti, ki je prav tak instrument gledališča kot vse drugo znanje. Pri Giraudouxu, ki je višek francoske elegance, pa premajhna ali le fingirana telesna kultura bistveno moti.

Vsi ti elementi: luč, enotni, lahkotni in skrajno elegantni stil vseh odrskih prikazni — bi vodil tja, kamor vodi Giraudouxova umetnost: k čudoviti kretnji Groharjevega Sejalca in k drugim sanjskim oblikam davnih impresionistov.

In še: slovenski jezik pri Giraudouxu

Racine in Giraudoux sta dva bratovska francoska pisca, ki ju tujci zelo težko igrajo zavoljo jezikovnih skorajda nepredvidljivih lepot. Prevajalec pa je slovensko besedo prinesel tako blizu Giraudouxove luči, da blesti prevod prav od tiste lepote, s katero se morajo ukvarjati francoski igralci, ko se opajajo z Giraudouxom. A pri poslušanju »Trojanske vojske« se nam večkrat upravičeno zdi, da igralci ne vedo, kako daleč nese slovenska beseda. Razen posrečenih Hekubinih replik se izgublja skoraj vsa ironija, ki pri Giraudouxu nastaja zmeraj, kadar se njegov poetični svet dotakne vsakdanjega. Zgublja se tudi večina poetičnih jezikovnih umetnij. Zakaj? Zato, ker svojo lastno materino govorico preslabo govorimo. Namesto da bi doživeli praznik slovenske besede, poslušamo večkrat le dokaze slabo govorne tehnike. Od dihanja, oblikovanja posameznih fraz — do melodije in barve... vse je v nerednem stanju. In če so temelji v nerednem stanju, je nemogoče z jezikovnimi sredstvi doseči tisti magični učinek, ki ga Giraudouxovo besedilo pri poslušalcih zmeraj doseže. Gre za isti problem kot prej: za premajhno skrb pri govorni tehndiki ob premajhni skrbi za telesno kulturo. Skratka, za preziranje neromantičnih poklicnih dolžnosti.

Končna misel

Impresionistični slog, ki je že sam po sebi lahkoten, razna manjša slogovna nesoglasja in premajhna eleganca vsega: te stvari manjkajo predstavi »Trojanske vojske«. A to so pomanjkljivosti našega celotnega gledališkega razvoja in ne samo »Trojanske vojske« v Mestnem gledališču. Zato naj nihče ne misli, da predstavo odklanjamo. Nasprotno! Teh nekaj, zaradi prostora obubožanih misli, bi rado služilo gledalcem, da bi gledali v »Trojanski vojski« še to, kar bi na odru moralo biti, pa še ni. In takrat bodo začutili, kaj je Giraudoux. Izreden gledališki pesnik, ki se igra s tkanino besede in zna z njo ustvarjati radost, srečo, zadovoljstvo, pa najsi obravnava še tako grenke probleme kot na primer v »Trojanski vojski«. V njegovi dramatiki sploh ni hudih in slabih ljudi, a če pridejo, takoj pokliče na pomoč otroke, da s svojo naravno otroško pristnostjo razdrejo težo, ki bi lahko padla na gledalce. (Kako da je režiser, ki je v »Kekcu« ustvaril tako nepozabne like otrok, prezrl to važno poglavje Giraudouxove dramaturgije?) Giraudoux čara, sprošča, osrečuje. Giraudoux storj vse, da bi gledališče zapustili srečni in notranje zadovoljni, zato ga po pravici štejejo med najbolj pametne in najbolj prisrčne umetnike današnjega sveta.

Jože Javoršek

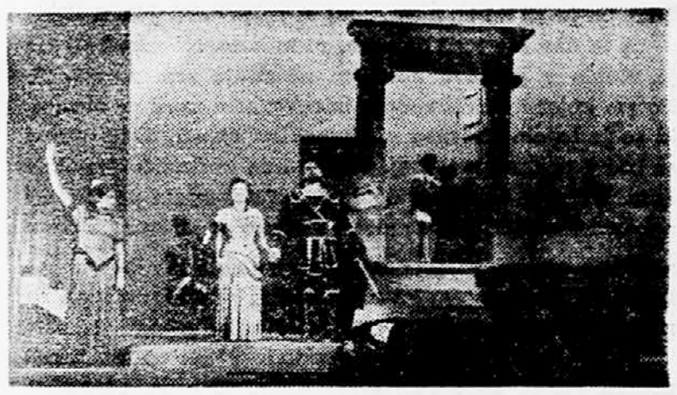

POLET. Srednješkolski list za književnost, nauku in umetnost. Izdaje Udruženje profesora i nastavnika srednjih škola Hrvatske i Udruženje nastavnika stručnih škola Hrvatske. Zagreb, 1955, br. 2.

SOCIJALNA MISAO. Mjesečnik za socijalna i kulturna pitanja slijepih. Vlasnik i izdavič Savez slijepih Hrvatske. — Zagreb, 1955, br. 10.

„MANON" V OPERI

Nova premiera Massenetove »Manon« bo v našem opernem gledališču že 146. predstava te opere. Že ta številka sama po sebi dovolj zgovorno priča, da se poleg svetovnih opernih odrov tudi naša Opera ne more odreči vedno novim uprizoritvam tega — poleg »Wertherja«, »Thais« in »Don Kihota« — morda najbolj priljubljenega Massenetovega odrskega dela. Tako so tudi pri nas že mnogi dirigenti, režiserji in pevci poustvarili umetnino, ki najde v vseh časih in krajih že od pariške premiere (19. januarja 1884) svoj obstoj in uspeh. In tudi v današnjem času je »Manon« vedno dobrodošlo operno doživetje. Kajti nemara je največja vrednost tega dela vprav v intimnosti, v čustvenih globinah, v ganotju. Če dodamo izrazito skladateljevo melodično invencijo, pevnost njegovih arij, lepoto duetov, bogastvo inštrumentacije in ganljivo zgodbo, ki jih je znal po Prévostu in libretistih Meilhacu in Gilleu vdihniti Massenet resnično življenje in pravo odrsko vzdušje, potem ni čudno, če ta opera vedno na novo oživlja. In če so se spremenili režijski in scenski koncepti — je ostala Massenetova glasba, topla, čustvena, dojemljiva slehernemu človeškemu srcu.

Zato je nedvomno pravilno, da se je ljubljanska Opera odločila po obnovitvah velikih oper (»Hovanščina« in »Kavalir z rožo«) postaviti na oder delo, ki bo poživilo repertoar in občinstvo.

»Manon« bosta dirigirala Samo Hubad in Rado Simoniti, zrežiral je opero Hinko Leskovšek, insceniral Vlado Rijavec, zborovodja je bil Jože Hanc, kostumi pa so izdelani po načrtih akademske slikarice kostumov Alenke Barti-Serševe. V glavnih vlogah bodo peli in igrali: Manon — Vilma Bukovčeva in Nada Vidmarjeva; des Grieux — Miro Brajnik, Drago Čuden, Gašper Dermota in Janez Lipušček; grof des Grieux — Ladko Korošec, Friderik Lupša in Danilo Merlak; Lescaut — Vekoslav Janko in Franc Langus; Pousette — Sonja Hočevarjeva; Javotte — Zlata Gašperšičeva; Rosette — Vanda Zlherlova; Guillot de Morfontaine — Slavko Štrukelj; de Brétigny — Andrej Andrejev; Vladimir Dolničar in Anton Prus.

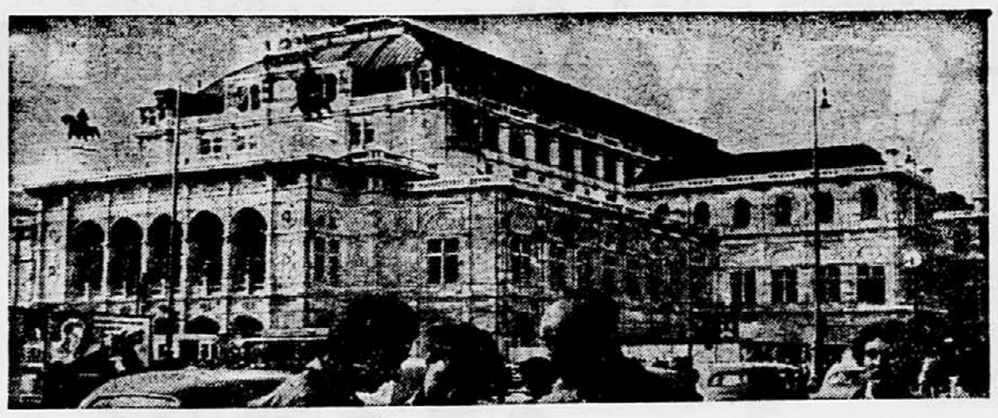

Poslopje obnovljene dunajske Državne opere, ki je bila sinoči ponovno odprta. K slavnostni predstavi Beethovnovega »Fidelia« se je zbralo občinstvo z vsega sveta

Drobec drobne umetnosti

Mislim, da večina Ljubljančanov komaj po imenu pozna neko tiho ustanovo, ki pa ima vendarle važno umetniško in vzgojno funkcijo. Ne pozna tople, intimne dvoranice, ki ima štirikotno podolgovato okence v sprednji steni. Za tem okencem, ko se odpre, pa se dogajajo najčudovitejše stvari tega sveta, neba in zemlje in vesoljstva, da zavzeto strme oči malih in nič manj prizadeto oči odraslih gledalcev.

Spominjam se, kako radi smo mladi študentje na Dunaju zahajali v dunajski Tivoli, v Prater. Tam smo si na »orjaškem kolesu« za kak groš privoščili »pot okoli sveta«, si ogledali čarodeje in ognježrce, preizkušali svoje mlade telesne moči na tako imenovanem »vačenmanu«, ki je tako voljno in dobrodušno prenašal vse naše udarce in klofute, da je bolelo bolj nas kakor pa njega, nato pa smo kdaj po cele ure presedeli pred vragolijami in čarovnijami dunajskega Gašperčka.

Strune mladosti so zabrnele in spet je zaživel pred menoj Prater s svojimi čudeži, ko sem minulo nedeljo sedel v Mestnem lutkovnem gledališču na Levstikovem trgu in gledal žive zvezde na nebu in »sejem dobre volje« na zemlji. Kakšen čudež, biti za poldrugo uro spet mlad, ne pa star in pust, biti spet otrok, v srcu sama lepota, nič hudih misli. Brez pretiravanja: tako čudo lahko doživi človek, če stopi z voljnim in odprtim srcem v ta najmanjši in najmlajši Talijin hram.

Igrali so »Zvezdico zaspanko«, pravljično igrico za marionete, ki jo je v treh dejanjih in dveh slikah napisal Frane Milčinski, z veliko domiselnostjo in fantazijo režiral umetniški vodja tega gledališča Jože Pengov, z okusom in slikovito nazornostjo upodobil inž E. Franc, apartne in kar umetelne (človek iz gumija) lutke pa je izdelala M. Kraljeva.

Sodim, da se igrica kar lepo sliši, teksta nisem bral, dasi tisti škrat v Franetu, ki mu je Ježek ime, tudi to pot pisatelju ni dal miru, da ne bi svoje igrice osolil in opopral s svojimi aktualističnimi veseloveče rniškimi zafrkacijami in zbadljivkami, ki se jim starejši veselo in prisrčno smejejo, najmlajšim pa najbrž malo povedo. Saj je to delce polno ljubkih pesniških domislekov, osnovna misel pa je naravnost pedagoško zgledna. Kaj pa more biti lepšega! Zvezdica-zaspanka, ki jo je vrhovni nebeški inšpektor, boter Mesec, vsako noč preštevajoč vse neštete milijarde zvezd, zalotil, da je spet zamudila svoj prihod na nebo in da zato otroci na zemlji niso mogli spati in je divja burja premetavala barke po morju, in ki jo je za kazen poslal za nekaj časa na zemljo, prežari tam strašnemu tolovaju Ceferinu s svojimi iskrimi zlatimi pogledi prsi tako, da se mu kamen v njih spremeni v živo utripajoče — to utripanje kar slišamo — človeško srce, da gre domov k mami in bo spet dober in priden človek. Dobrota in milina!

Izvedba — v vodenju lutk in govoru — je bila umetniško na taki višini, da jo po pravici občudujejo tudi inozemski strokovnjaki. Človek bi moral prepisati skoraj ves seznam nastopajočih, če bi hotel podrobneje ocenjevati. Posebno izraziti so poleg ljubke Zaspanke (vodi P. Dougan in govori M. Macarolova) ter njenih sestric na nebu boter Mesec (M. Sežun, J. Pengov), imenitni nebeški Merkur-Komet Repatec (Črt Škodlar, D. Acceto), ki v kozmičnem balonu odpelje Zaspanko skozi vesolje na zemljo, razbojnik Ceferin (M. Čenčur, F. Gajeta), sladoledar (Č. Škodlar, N. Simončič), Zdravnik v maski znanega ljubljanskega pediatra (M. Sežun, J. Pengov), tudi papiga in opica, posebno pa še Zamorec (E. Šalamunova, S. Balantin) in zlasti Človek iz gumija (M. Sežun in M. M. Čenčur, N. Simončič), Zvezdogled in inkasant ljubljanske mestne elektrarne, Pepe Lučka (Č. Škodlar, M. Brezigar in F. Ganoni). Edino pesmi bi bile lahko razločneje pete. Posebno pa velja omeniti še pripovedovalko M. Podvršičevo, ki je osvajala s svojo prizadeto čustvenostjo.

Svet pravljic, svet fantazije! V tem svetu ne vladajo psihološke norme in logične zakonitosti kakor v svetu in na odru odraslih ljudi. Vse to morata v tem svetu nadomestiti in napraviti verjetno pisateljeva in režiserjeva pesniška domiselnost in fantazija. Da, »surrealizem« je najnaravnejša stvar tega sveta. Fantastika je njegovo prirodno ozračje. Svet lutk — pomanjšani mikrokozmos, ki pa se v dobri izvedbi lahko razraste in razširi v normalne dimenzije ter preko njih. Lutkovno gledališče in marionetna umetnost ravnata z drugačnimi zakoni kakor odrska umetnost odraslih.

Drobec drobne umetnosti, sem dejal. Res, a ta drobec je kot celotna izvedba tanko brušen dragulj, kristal, biserček. Meni je ta dragoceni ništrc pričaral ljubek in očarljiv večer, kakor sem že nekje zapisal.

Vsekakor kulturna kronika kakega naroda ne more molče in brezbrižno mimo prizadevanja delovnega kolektiva tega gledališča, posebno pa ne mimo dela režiserja J. Pengova, ki že pet let umetniško vodi to gledališče in uspešno gostuje po vsej Sloveniji z njim. To malo, tiho gledališče je v čast Ljubljani.

Fran Albreht

21. (92.) številka »Naših razgledov«

IZ VSEBINE:

Zunanjepolitični pregled: Na ženevski periferiji; Nov pojem — IAEA; Faurov bumerang; Posarje je odklonilo Evropo;

Bogdan Pogačnik: Obisk v Christianborgu (Razgovor s pomočnikom zunanjega ministra Danske);

D. S.: »Most« med Italijo in Jugoslavijo (prikaz revije »Il Ponte«);

A. Rejec: Kako je z našo zahodno kulturno mejo?

Cene Malovrh: Šumadijski pejsaži;

Tone Poljšak: Kritika kritičnega razgovora (odgovor na članek F. Cerneta);

Ivan Kreft: Dveletni pregled dela Zvezne ljudske skupščine;

M. O.: Tibor Mende: Burma sredi dveh svetov (recenzija);

Katherine Mansfield: Življenje Parkerjeve mame (feljoslovni podlistek);

Melita Vovk: Indiskretni vodič (s poti po Londonu);

Filip Kalan: Popotni vtisi;

Dušan Moravec: Zvestoba antiki in sodobnemu odru (ob gostovanju Narodnega gledališča iz Aten);

S. F.: Dve sto let Burgtheatra (ob otvoritvi stare hiše na Ringu);

Luc Menaše: Odsevi in groze v evropski grafiki (Predavanje pred zaključkom I. mednarodne grafične razstave v Ljubljani);

Valens Vodušek: Začetek koncertne sezone;

Mitja Mejak: Naša sodobnost (razgovor z urednikom Dragom Sego);

Bogdan Pogačnik: Norveški književniki za tesnejše stike z jugoslovanskimi (razgovor s predsednikom Društva norveških književnikov);

Naš jezik, Polemika, Kulturne vesti, Nove knjige v tujini, Knjižne novosti.

Dr. Simeon Gaćeša: PRAVOPISNE UPUTE ZA UREDSKE KADROVE. Zagreb, Birotehnika. Zavod za organizaciju i unapredjenje uredskog poslovanja. 1955.

LJUDSKA UPRAVA. Izdaja Sekretariat za zakonodajo Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS. — Ljubljana, 1955. štev. 10.

LOVEC. Glasilo Republiške lovske zveze Slovenije. Ljubljana. 1955, štev. 8.

PROTEUS. Ilustriran časopis za poljudno prirodoznanstvo. Izdaja Prirodoslovno društvo v Ljubljani. Ljubljana, 1955-56, štev. 2.

Nove knjige

André Malraux: VIHAR V ŠANGHAJU. (Sodobni roman) — Napeto in živahno napisan roman iz časov kitajske revolucije.

Rado Murnik: MATAJEV MATIJA. Humoristično delo o zgodah in nezgodah Telebanovcev.

Tibor Mende: BURMA SREDI DVEH SVETOV. (Bios) — Zanimivo napisana reportaža, ki nas seznani s prijateljsko deželo.

Vladan Desnica: Pomlad v Badrovcu

V primeru Vladana Désnice, enega najizrazitejših sodobnih pripovednikov v srbskohrvatskem jezikovnem krogu, sta zanimivi dve stvari: da se je kot pisatelj resnično uveljavil zelo pozno, šele zadnja leta, čeprav je sredi meseca septembra praznoval že petdesetletnico življenja, in še to, da je kot pripovednik v nenehnem razvoju, čeprav so bile že prve njegove proze sprejete z velikim zanimanjem in priznane za delo prav nič začetniškega pripovednika.

Teh nekaj izključno informativnih vrstic pišem ob izidu skoraj 400 strani obsegajoče zbirke Désnicove proze, točneje novelistike, ki je pod naslovom »Proljeće u Badrovcu« pred kratkim izšla kot četrta knjiga zbirke »Brazde« pri beograjski »Prosveti«. V knjigi je petnajst tekstov in velja za izbor dosedanjega pisateljevega pripovednega opusa. Pomeni eno najtehtnejših novelskih zbirk po zadnji vojni pri nas. Novele je izbral za to knjigo, zvečine srečno, sam avtor.

Désnica je Srb iz Dalmacije. Rodil se je v Zadru 17. sept. 1905 (letnico 1903 v knjigi »Hrvatski povojni novelisti«, ki jo je izdal SKZ, je treba v tem smislu popraviti). Živi in deluje v Zagrebu. Študiral je klasično gimnazijo, filozofijo in pravo. Pisal je sicer že pred vojno, vendar v manjši meri. Živel je v provinci, pa mogoče tudi zaradi tega ni prišel do veljave. Prvo samostojno knjigo, kratek roman »Zimsko ljetovanje«, je izdal v Mali biblioteki zagrebške »Zore« (1950). Sledila je zbirka novel »Olúpine na suncu«, ki mu jo je izdala Matica hrvatska (1952), medtem ko mu bo drugo, v sebi zaključeno in čisto novo zbirko izdala v kratkem Matica srbska v Novem Sadu. Ta druga zbirka bo prinesla zvečine krajše prozne sestavke. Zbirka »Pomlad v Badrovcu«, o kateri bo govora v tem sestavku, pa pomeni le izbor iz omenjenih dveh novelskih zbirk.

Seveda je razen tega Désnica napisal še marsikaj. Predvsem moram omeniti njegov lirski roman »Zapisi Ivana Galeba« ki je lani fragmentarno izhajal v sarajevski reviji »Život« in ki ga bo pisatelj ob prvi priložnosti izdal v knjigi v definitivni obliki. Med knjigami Društva hrvatskih književnikov, ki so pravkar v tisku, je tudi zbirka Désnicovih pesmi z naslovom »Slijepac na žalu«. Izšla bo nekako pod konec leta. Sicer je pa Désnica znan tudi po člankih, esejih in gledaliških kritikah. S področja estetike in kritike ima pripravljeni dve knjigi z naslovom »Preteksti i marginalije«. Tudi to lahko omenim, da je precej prevajal, zlasti iz italijanščine in francoščine, deloma pa tudi iz ruščine (Silone, Croce, Venturi; Gide, Flaubert; Puškin). To bi bili čisto zunanji podatki o pisatelju.

Že večkrat je bilo zapisano, da v današnji hrvatski prozi, ki je morda na prvem mestu v Jugoslaviji, prevladujejo pripovedniki z objadranskega področja. Cela vrsta jih je in so vse ostale potisnili daleč z ozadje. Omenil bom le najizrazitejše in označil geografsko področje, ki ga v glavnem prikazujejo v svojih delih. To so: Ranko Marinković (otok Vis), Vjekoslav Kaleb (srednja Dalmacija, posebej šibensko zaledje), Vladan Désnica (Zadar in njegova tudi precej daljna okolica), Mirko Božić (zlasti Sinj z okolico), Vojin Jelić (Knin z okolico) in Augustin Stipčević (srednja Dalmacija).

Désnica je med vsemi najčistejši pripovednik. Lahko bi celo dejal: močno na hrvatsko pripovedno tradicijo naslonjeni pripovednik. Zadnje čase ga, menda prav zaradi tega, nekateri vzporejajo s Simom Matavuljem, prav tako dalmatinskim pisateljem, ki ima na prvi pogled res marsikatero skupno potezo z Désnico. Vendar je Désnica nepримerno kulturnejši in stilistično in še posebej psihološko zdaleč bolj dognan pisatelj. Točno pa je, da oba v svojih delih iz krajev, ki se zemljepisno skoraj čisto krijejo, prikazujeta podobno okolje in podobne usode, se pravi ljudi, razumnike in kmete, ki žive ob morju ali v njegovi soseščini. Za Désnico je značilno, da ne išče izjemnih usod in posebnih ljudi. Lahko bi celo dejal, da so mu zdaleč dražje čisto vsakdanje, malenkostne zgodbe, mislim, kar zadeva fabulo. Tudi Désnica je mojster v opisu v podajanju drobnih podatkov, komaj zaznavnih potez v značajih, najti zna in podati zna res prepričljivo in življenjsko tiste temeljne stvari, ki jih je tako polno skoraj sleherno človeško življenje. In v tem, v teh digresijah, ki jih je tako veliko v Désnicovem pripovedovanju, je mojster in le poredkoma uide čez mero. To pa je tisto, kar lahko kratko označim kot dober, sprejemljiv realizem.

Zvestoba življenju daje polnokrvnost Désnicovemu pripovedovanju. Skoraj redno ostaja pisatelj čisto skrit za svojimi junaki, čeprav nenehno čutimo, da se jim je tako rekoč zaril pod kožo, da ugotavlja in daje pri njih trenutke, drobce, nagnjenja, misli, umovanja s tako psihološko zadetostjo in prepričljivo življenjskostjo, da njegove osebe kljub pogostni vegetativnosti (pogosten primer v njegovem pripovedništvu) polno zažive pred bralcem. Razen tega je Désnica dober stilist, ima pa tudi sila rahločuten posluh za plemenitost jezika.

V njegovih novelah so podani po veliki večini ljudje preteklosti, bivši ljudje, kar je tako značilno podal v naslovu prve svoje novelske zbirke, ki se imenuje »Olupine na suncu« (Razbitine na soncu). To je svet, ki je živel pred nekaj desetletji, med dvema vojnama, ki se je v svojih ozkih razmerah in tesnem življenju izživljal, kakor se je mogel in znal. In vendar so ti ljudje prikazani tako, da so nam blizu, da so tu, pred nami, resnični, krvavi. Nekaj gorjestnega je skoraj v vseh njih, v teh učiteljih, zdravnikih, okrajnih glavarjih, profesorjih, carinikih, orožnikih in tako naprej. Vsak ima svojega črva, ki ga grize, ki mu greni življenje, ki ga razjeda in ugonablja, ki mu ne da razprostreti peruti. In ob vsem tem je pisatelj v slehernega pretočil tolikšno mero čudno življenjske poezije, toplih trenutkov, ljubkih malenkosti, da so nam kljub pogostni zunanji omrtvičenosti človeško blizki in dragi. To pa je tisto poglavitno, kar pride do izraza le pri resničnem pisatelju.

V tej knjigi je nekaj novel, ki se lahko kosajo z najboljšimi, kar jih premore danes naša novelistika. Taka je n. pr. novela »Posjeta« (Obisk), ki je za moj okus najlepša v vsej knjigi. Druge pomembne so še »Pred zoru«, »Spiriti«, »Konac dana«, »Florijanić«, pa tudi »Oproštaj«, »Proljeće u Badrovcu« in »Bog sve vidi«. Kljub vsem pomislekom, ki vladajo pri nas v Sloveniji o novelističnih knjigah, bo treba čimprej misliti na izbor Désnicove proze v slovenščini.

Nazadnje naj omenim, da je na koncu knjige tiskan obsežen esej Petra Šegedina o ustvarjanju, pravzaprav o načinu ustvarjanja tega zrelega pripovednika.

Tone Potokar

NAŠ PERO

Na strmo, prisojno reber visoko pod Ratitovcem se naslanja skromna hribovska vasica, ki je tako majhna, da se kar izgubi v tistem širnem gorskem svetu. Polja, ki jo obdajajo in se skoraj tišče hiš, so strma in zato se zemlja neprestano usipa navzdol; v koših jo je treba znositi nazaj, če hočeš, da bo zraslo tisto malo krompirja in ječmena za najnujnejšo hrano. Trdo je tamkaj življenje, črn in težak je kruh, ki ga jedo ljudje v tistih krajih. A vendar — malokdo jih za vedno zapusti, če pa jih, se vedno znova vrača. Prevelika je razlika med mestom in takimi grmičastimi gorskimi travniki, polnimi pisanega cvetja. Po njih se tu in tam pase živina; včasih slišiš njihove zvonce ali pastirjev vrisk, tam v gozdu pa glasni »tok-tok-tok« žolne, ki si išče hrane. Daleč spodaj se travnik spušča v globel. Na njenem dnu šumlja potok, skrit pod vrbami in jelšami, ki se ogledujejo v zelenih, kristalnočistih tolmunih. Pij, ni je boljše pijače kot je gorska studenčnica! Nato pa prisluhni: zopet šumenje, a to je skrivnostno, globoko šumenje temnih, prostranih gozdov Jelovice, ki leže okrog in okrog, kamor seže oko. Ti gozdovi so tako zaraščeni, da marsikod po njih še ni hodila človeška noga. Nad Jelovico pa se dotika neba visoki Ratitovec, za nas, male hribolazce, tedaj najvišja gora na svetu...

V tem lepem in zanimivem svetu sem odraščala in doživljala polno drobnih prigod, ki so mi za vedno ostale kot najdražji spomini.

Ena od teh prigod je zgodbica o drozgu Peru.

Otroci so ga našli, ko je padel iz gnezda. Ker so vedeli, da je naš oče velik prijatelj živali, so ga prinesli kar k nam, malega nebogljenčka, ki je široko odpiral svoj veliki, oranžasti kljun. Gotovo je bil lačen in bal se nas je, velikih, neznanih bitij, ki smo ga radovedno ogledovali. Ko smo si ga dobro ogledali, je dobil svojo kletko, oče ga je pa še nakrmil. Ker je bil še majhen, je bil deležen posebnih dobrot, ki so bile sicer namenjene samo malim kunčkom; trdo kuhan rumenjak, pomešan z drobtinicami, je bil tako dober, da smo še trije budno pazili, če bo kaj ostalo: brat, jaz in naša psička, ki je pri tem upapolno mahala z repom in se že vnaprej oblizovala. Potem pa smo mu po skupnem posvetu dali ime: Pero.

No, Peru je pri nas očitno zelo ugajalo. Pridno je jedel in kar vidno rasel, tako, da mu je kletka kmalu postala pretesna. Ker je med tem postal čisto krotek, smo ga izpustili, da je prosto letal po hiši, le spal in jedel je še v svoji kletki. Zbudil se je prvi v hiši in je to naznanil z glasnim vikom in krikom ter ni nehal vreščati, dokler ni dobil svojega radiča in deževnikov, včasih pa tudi kako češnjo.

Stanovali smo v šoli. Ena od velikih sob je bila namenjena pouku. Poleti je bila prazna, le klopi so dremale v njej. V teh klopeh sem v popoldanski vročini zelo rada posedala in prebirala vse, kar mi je le prišlo v roke. Pero mi je mnogokrat delal družbo; tiho se je potikal po sobi, pretaknil je vse kotičke, sem in tja pa je priskakljal do mene ter me postrani pogledal s svojimi bistrimi šegavimi očesci. Prav gotovo mu ni šlo v glavico, čemu čepiva oba v tej temni sobi, namesto da bi šla ven na sonce in zrak!

Tako sva bila nekega dne zopet v šolski sobi, jaz pri knjigah, Pero pa je preiskoval »neznane predele«. Nenadoma zaslišim glasem »pljusk« in nato Perovo šotorenje in vreščanje. Kaj se je zgodilo? Pero je na svojem obhodu naletel na velik lonec črnila, ki je stal v kotu. Najbrž se mu je vse stvar zdela vredna, da si jo pošteno ogleda, morda je hotel celo poskusiti tisto črno vodo tam notri; pa se je preveč nagnil in štrbunknil v lonec. Še dobro, da sem bila poleg in ga rešila iz neprijetne kopeli, sicer bi lahko še utonil. Kakšen je bil! Ves črn, perje se mu je kar lepilo od mokrote in črnilo je kar curljalo od njega. Nesla sem ga očetu, ta ga je v naglici oprai kar pod vodovodno pipo. Še dolgo po tem neprijetnem dogodku je bil rahlo vijoličaste barve, lonca črnila pa se je odslej previdno izogibal.

Poletje se je nagibalo h koncu. Pero pa, ki je bil sedaj še povsem odrasel ptič, je postajal nemiren, vedno tesnejši mu je bil ozki svet, v katerega ga je zaprl človek. Oče ga je opazoval in dejal nekega dne: »Pero mora iz hiše, v prostost, sicer nam bo poginil!« Z bratom sva postala žalostna ob teh besedah, saj se nama je Pero tako priljubil, da sva le težko pomislila na ločitev od njega. Oče naju je smehljaje se opazoval, nato pa je prisedel k nama in dejal: »Ali vesta, da Pero pri nas pogreša vsega, kar je ptičem tako zelo potrebno? Manjka mu širnega neba, da bi lahko letal po mili volji, in tu ni dreves, da bi si na njih vejah odpočil in tam zgradil svoje gnezdo. Pri nas je sam, manjka mu družba njegovih sovrstnikov, da bi z njimi

prepevel in se veselil zlate svobode. Ali ne bi bilo kruto, če bi mu vse to odvzeli?« Pritrdila sva očetu, saj ne bi mogla našemu Peru želeti nič slabega.

In tako ga je oče nekega dne, ko je šel v dolino v službo, vzel s seboj ter ga na poti skozi gozd izpustil. Istega dne zvečer se je vračal domov. Prišel je na kraj, kjer je izpustil Pera. Ni si mogel kaj in je požvižgal, češ, morda me bo pa naš ptiček le slišal! In res! Minilo je par trenutkov in že je neslišno priletel Pero in se spustil na pot

Zdaj gredo jabolka v slast...

len. Tega se ne izplača pobirati. Prezgodaj je padel z drevesa. Hoj, fantje, poglejte kako leti,« je slišal, in še preden se je zavedel, kaj se z njim godi, že ga je z vseh strani objela mokrota.

»Kaj, semkaj k meni si našel?« se je začudil potok, kajti kostanj je nesrečno priletel prav v sredo potoka.

»Vidiš, čeprav tečem bolj daleč od tvojega drevesa in žuborim, da me lahko sliši ves gozd, imam vendarle tanko uho in mi tvoje predrzno besedičenje ježici ni ušlo. Zdaj si, nespametni sirotek, dobil za to plačilo. Smiliš se mi zaradi svoje neumnosti, vendar ti ne morem pomagati.« Tako je dejal potoček in odšumel dalje, kostanj pa je še nekajkrat potegnil sapo vase, nato pa ga je povlekło k tlom.

Na sredi steze pa je ležala zmaličena ježica, ki ni mogla nuditi otrokom ničesar več.

Napisala Vera Kuhar

nekaj metrov pred očetom. Skakljal je pred njim nekaj časa, nato pa je spet odletel v gozd. Tako je Pero prihajal vsak dan. Tudi jaz sem ga videla, ko smo se nekega dne vsi skupaj vračali iz doline domov. Vendar — prijeti se ni nikoli več dal. Rad nas je imel, v kolikor more imeti človeka rad takle ptiček, a še ljubša mu je bila svoboda, njegov gozd, njegov pravi dom.

Nekega dne pa ga ni bilo več, Kdo ve, kam so ga vodila njegova pota in je pozabil na človeka, brez katerega bi morda žalostno poginil. Kdo bi mu to zameril?

Napisala Vida Brelih

NEUBOGLJIVI KOSTANJČEK

Najprej se je vgnezdila jesen v krošnje kostanjevih dreves, ki so kaj kmalu zagorele v vseh mogočih odtenkih rumene in rdeče barve, vse do svetlo rjave, ki se je že začela polagoma spreminjati v rjasto rjavo. Gozd, ki je rasel na precej strmkasti rebri, je bil videti, ko da žari, posebno takrat, kadar ga je oplazilo zahajajoče sonce. Da, to je že bila prava jesen, kajti sonce je sijalo, a grelo ni, veter, poleti dobrodošel prijatelj, je postal zoprn s svojo vsiljivostjo in neogibna težka megla ob jutrih in večerih zoprna in nikomur zaželena. Da, to je jesen, ko najobčutljivejši noski majhnih šolarjev v prvem hladu že ljubko zardijo, ko vdihavajo mrzli zrak na poti v šolo. In prav ti so bili tisti, ki so prvi spoznali jesen v gozdu. Odslej so otroci skrbno stikali za gozdnimi dobrotami — najprej trdimi, sramežljivo skritimi klobuki okusnih gobanov, lisičkami in morda še turki ter sivkami, potem pa so, prežali le še na kostanje. In ko so takole šteli vsak dan zajetnejše ježice na kostanjih ob poti, jih je v mislih zbodel v nosnice prečudno vabljivi vonj pečenega kostanja in kar oblizovali so se od poželenja. O tem, kako ga doma pečejo in kuhajo, so odslej vsak dan govorili na poti v šolo, ki je večidel vodila le po hosti.

Otroci so se takole pomenkovali med seboj in niso vedeli, da jih nekdo prav tenko posluša. To je bil droben, komaj malo rjavkasto obarvan kostanjček v živo zeleni, bodljikavi ježici, ki je pravkar pokukal v jesenski svet skozi ozko režo.

»Oh, ti otroci! Kakšna sreča mora to biti, da te pohrusta takole človeče, ki dan za dnem, z nekako škatlo na hrbtu hiti skozi gozd. Kako si želim, da bi bil že velik!«

»Neumnež, kako si moreš želeti kaj takega! Saj to pomeni zate smrt. Srečen bodi, da si v mojem varnem zavetju,« je dejala ježica in stisnila kostanj k sebi, kolikor ji je dala že močno opešana moč, kajti čas, ko bo malemu varovancu postala nepotrebna, se je grozljivo naglo bližal. Kadar je ježica pomislila na to, ji je postalo tako hudo, da bi zajokala, če bi poznala solze. Tako pa ni mogla storiti drugega, kot da se je še tesneje oklenila kostanja, da bi ga tako obvarovala vsega zlega. Kostanj pa s tem ni bil zadovoljen.

»Kakšna si! Kaj me stiskaš, saj nisem več otrok. Zares, raztem, debelim se. Čutim to. V meni vse poka in želim si le svobode, ki mi jo ti kratiš,« je dejal ježici in napel vso moč, da bi se znebil trdnega objema.

Ježica je obnemela ob teh trdih besedah.

»Dobro. Bodi po tvoji želji. Ko bo prvič zavel veter, bom storila vse, da padem z drevesa. Ti glej potem zase, kajti jaz bom umrla. Videl boš, da ti ježica ni želela slabo.«

Kostanj se je napravil gluhega, ježica pa je umolknila.

Ponoči pa je zapihal močnejši veter. Ježica je držala besedo, čeprav je vedela, da je zdaj konec lepega življenja visoko na kostanjevih vejah. V močnem sunku vetra je padla na tla in se skotalila na sredo gozdne steze, prav tja, kjer so hodili šolarji.

Kostanju je v temi in na mokri poti postalo tesno pri srcu. Zaželel si je nazaj med veje in šušljajoče liste, začel pa se je kesati tudi svoje robatosti do ježice. Toda nazaj ni bilo več mogoče. Šele na tleh se je zavedel tega in bilo mu je še huje. Ni več mogel prenašati miru tihe noči, zato je sklenil, da ogovori ježico:

»Tu je mrzlo,« je dejal. Prisluhnil je, da bi slišal njen odgovor. Toda odgovora ni bilo.

»Slišiš, ježica, ali tudi tebe zebe?« je spet vprašal. Čakal je, toda čakal zaman.

Naposled je utihnil. Pogreznil se je v žalostne misli, dokler ni zadremal. Šele ko je zastiskal mnogo glasove, se je zbudil. Zagledal je otroke nad sebej, nato pa začutil top udarec.

»Oh, saj ta je pa že čisto zelen. Tega se ne izplača pobirati. Prezgodaj je padel z drevesa. Hoj, fantje, poglejte kako leti,« je slišal, in še preden se je zavedel, kaj se z njim godi, že ga je z vseh strani objela mokrota.

»Kaj, semkaj k meni si našel?« se je začudil potok, kajti kostanj je nesrečno priletel prav v sredo potoka.

»Vidiš, čeprav tečem bolj daleč od tvojega drevesa in žuborim, da me lahko sliši ves gozd, imam vendarle tanko uho in mi tvoje predrzno besedičenje ježici ni ušlo. Zdaj si, nespametni sirotek, dobil za to plačilo. Smiliš se mi zaradi svoje neumnosti, vendar ti ne morem pomagati.« Tako je dejal potoček in odšumel dalje, kostanj pa je še nekajkrat potegnil sapo vase, nato pa ga je povlekło k tlom.

Na sredi steze pa je ležala zmaličena ježica, ki ni mogla nuditi otrokom ničesar več.

Napisala Vera Kuhar

Partizanov grob. — Narisala Ivanka Sitar

Pravljica o igračah

Moj mali bratec Dudi
je mami razodel,
kaj vse je bil — o, čudo! —
sinoči doživel.

Zvečer je šel po cesti
ko mesec je sijal,
igračke je v izložbah
vesel občudoval.

»Morda bom kupil konja,
mogoče le motor,
pajaca bom prevažal
od tukaj v Maribor.«

— Kar mesec je ugasnil,
povsod okrog tema.
da mali bratec čutil
je srh okrog srca.

Izložbam se je steklo
stalilo tisti mah
in ven so se igračke
zdaj vsule kakor grah.

Kokoška brez očesa,
prašiček brez ušes,
tramvaj je punčke vozil,
pa bil je brez koles.

Nagačena lisica
je lajala gredoč,
s pokrovkami so lutke
motile tiho noč.

In gosli in trobente,
lesen kozliček, slon,
star gramofon je kašljal,
smejal se je balon.

Še Dudi šel je z njimi
in pel je vse dotlej,
da mesec je zasvetil
in sam je bil kot prej.

Smejala se je mama,
dejala je tako:
»Vse to, moj ljubi sinko,
le v sanjah je bilo.« —

Jaz mami ne verjamem —
tako vsi govore;
vse, kar je malo čudno,
za sanje proglase.

Napisal Frani Puntar

Nagajivka – lažnivka

Tika — taka, tika — taka,
kdo po cesti, tam, koraka?
Veste kdo? — Modras strupeni!

Tika — toka, pika — poka,
kdo pa v hiši, svoji stoka?
Veste kdo? — No, polžek leni!

Čiri — čari, čiri — čari,
kdo pa brenka po kitari?
Veste kdo? — Naš junček Mukec!

Čuri — muri, čuri — muri,
kdo pa z ledom ogenj kuri?
Veste, ta — lažnivi Kljukec!

Kdor pa se ljudem rad laže,
naj si z medom nos namaže
in medvedu ga pokaže!

Ta bo najprej nos obliznil,
koj nato pa kar odgriznil.
Joj, — in Kljukec bo brez nosa.
No, ta pesem laž je bosa —!

Križanka „KIT“

VODORAVNO: 1. obadva, 4. obroček, ki ga nosimo na prstu, 9. voditi letalo, 13. delavec v mlekarni, 14. vodna ptica z načilnim kljunom (množina), 19. pikajoča žuželka, 20. razčlenjevati, razčleniti, 22. neprenehoma, kar naprej, 23. osebni zaimek.

NAVPIČNO: 2. ruda, iz katere pridobivamo aluminij, 3. prav tako, enako, 4. rajanje; vrsta zabave, 5. del obleke, 6. srinog, 7. ploskovna mera, 8. na izust (dve besedi), 9. znak za prvino prometij, 10. glina, 11. domača žival, 12. prebivalec Ilirije, 15 predlog, 16. kateri, 17. ploskovna mera, 18. predlog; znak za natrij, 21. nerabljen.

REŠITEV KRIŽANKE »PINGVIN«

Vodoravno: 2. pav, 4. ino, 5. nag, 6. oglar, 8. svila, 9. iz, 10. znanka, 13. cela, 14. sliva, 16. tajen, 17. obadi, 18. ro.

Navpično: 1. kanalizacija, 2. pingvin, 3. vogal, 6. os, 7. razklani, 10. zastor, 11. nevede, 12. A(nton) A(škerc), 15. labod.

Za nagrado sta bila izžrebana Anka Švigelj iz Borovnice in Radko Ferjan iz Ljubljane. Naj sporočita, kakšno knjigo bi rada!

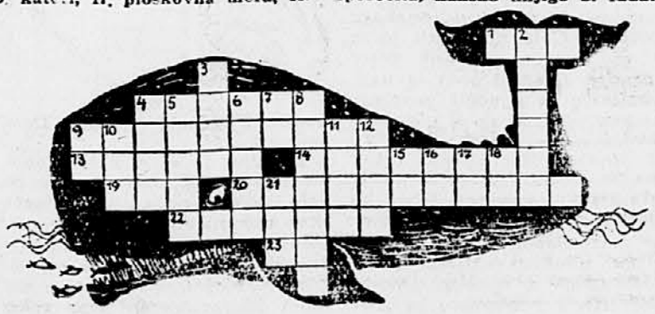

ANDŽELKA MARTIČ: Liscek

Se pravi, tudi k Jožetu ne smem... Šel bi v barako, v kateri prebivajo kurirji, a ti so neznosni. Prav pravi moj oče: — Kurirji, to so posebne vrste ljudje. — Gledajo me zviška, komaj mi privoščijo kakšno besedo. Neprestano pripovedujejo in tvezejo, kje so bili, kaj so počeli, zdaj so srečali ustaša, zdaj Nemca, zdaj so padli v zasedo, zdaj spet jim je eksplodirala mina tik pred nosom, njim pa prav nič in nič... eh, jaz pa jim še polovico tega ne

Narisal Slavko Kurè

verjamem. To se samo bahajó pred menoj. In zakaj? Zato ker so starejši od mene. Kakor da bi bil jaz kriv, ker sem se kasneje rodil. In niti niso toliko starejši. Največ deset let, in mar je to tako veliko?

Ne, k njim ne pojdem.

Če bi bila vsaj mama tukaj. Ona bi mi dovolila, da bi bil pri njej in da bi gledal, kaj dela. A ona ni pri nas. V sanitetnem oddelku je na Ravni Gori. To ni tako daleč od nas, dve tri ure hoda, in jaz sem malo pri njej in malo pri očetu. Tako sta oba zadovoljna.

Tega dne kakor nalašč nisem nikjer srečal očka. Navadno sem ga videl takoj zjutraj, ko se je pogovarjal s kmeti, ki so nam skoraj vsak dan prinašali hrano za bolnice. Kadar me je zagledal, se mi je nasmehnil in mi pokimal. A kam je le odšel danes? Nikogar nisem hotel vprašati. Naj ne mislijo, da ne morem brez očka in mame.

Včasih sem se spustil tudi do ceste, ki se je belila kakšnega pol kilometra pod našimi barakami. Rad sem sedel na kamnu in čakal na kurirje, kmečke vozove, mladino, ki je hodila na obisk v bolnice. Vsi so se radi menili z menoj. Od njih sem zvedel za novice, mnogi pa so mi prinašali tudi pozdrave od matere. Najbolj srečen pa sem bil, kadar je šla mimo kakšna brigada. Nisem se mogel do sitega nagledati te množice partizanov in partizank in se naužiti njihovega petja. Trdno sem verjel, da bo nekega dne prišel po tej cesti tudi sam tovariš Tito. Videl ga bom, on pa se mi bo nasmehnil in mi podaril puško.

A ta dan me tudi na cesto ni mikalo. Nekako bolj me je vleklo v goščavo hoste in nazadnje sem se odločil. Potem ko sem minil zadnje barake, sem zavil na stezico, ki se je izgubljala med velikanskimi hrasti. Kako visoki so bili v primeri z menoj, majčkenim in drobcenim otrokom. Njihova ogromna debla so se vzpenjala proti jasni nebesni modrini, goste zelene krošnje pa so se spletale v nemirno streho, ki je prepuščala samo vztrajne sončne žarke. In ti so, potem ko so se komaj prebili, počivali na zmeraj nekoliko vlažni zemlji, polni mladih kali.

Molk je kraljeval nad gozdom. Neslišno so brzeli drobni žužki, se spreletavali redki metulji, rdečkasta veverica je brez šuma skakala z veje na vejo in razposajeno mahala s svojim velikanskim repom. Edino, kar se je slišalo v tej skoraj nedotaknjeni tišini, je bilo pogosto trkanje žolninega kljuna po hrastovem lubju. A to tišino ni kalilo, marveč jo je skoraj krepilo.

Moji koraki so se nalahno vgrezali v mehko zemljo in le zdaj pa zdaj so plaho zašušteli v lanskem listju. Se nikdar nisem bil takole sam v globokem gozdu. Saj sem bil po hostah s partizani, na čigar si bodi hrbtu ali konju, a tedaj nisem mogel uživati njenih lepot. Za vsakim grmom je prežala nevarnost, z vsakega obronka bi lahko začeli streljati ali pa je hudourni rafal mitraljeza zares sekal in klatil mlade, zelene veje. Ob takih dneh nisem mogel niti videti niti čutiti lepote gozda. Začutil sem jo šele tega dne, ko sem sam, brez čigar koli besed in pogledov, hodil z odprtimi očmi in srkal vase vse premike, barve in redke zvoke. Vse naokrog je bilo videti tako resno, da se je tudi mene polastil neki mir in se mi je zdelo, da ta čas ne bi mogel ne zaklicati ne zapeti. A to moje resno razpoloženje ni trajalo dolgo. Gozd se je jasnil, hkrati pa je bilo vse svetleje tudi v moji duši. In ko sem stopil na neveliko jaso, vso bleščečo v žarnem poletnem soncu, sem oslepljenih oči in kot okópan v njegovi nenadni gorkoti, zaklical iz vsega srca:

»Oj, ta gozd zeleni in prostrani,
v njem so sami mladi partizani...«

Ko sem odprl oči, se je pred mano pokazal mali zeleni prostor ves živ in preživ. Jaso je prekrivala bujna zelena trava, v njej so rumeneli, se belili in modreli cvetovi, po katerih so se pasle čebele, pisanokrili metuljčki, stotine pikapolonic in vsa množica ostalih drobcenih bitij. Debelušni čmrlji so leno počivali na razcvetelih rožicah, neutrudno brundali, pa spet vzletavali na svojih prozornih krilcih. Brezglavo so se poganjale drobne in velike kobilice, za hipe kazale v sončnih žarkih svojo zeleno ali rjavo barvitost, pa v trenutku spet izginjale v travi, ki se je pozibavala za njimi. Neutrudno je brenčalo in brnelo v zraku in na tleh in v goščavi prepletenih vitic zorečih robidnic, ki so obrobljale gozdno jaso. Šel sem k robidnicam in pozabil na ves svet.

Goriški okraj in njegovi štipendisti

Goriški študentje so že tretji mesec brez štipendij in to največ zaradi skrajne malomarnosti in neodgovornosti ljudi, ki jim je delo v zvezi s štipendijami zaupano. Znano je, da razen novincev pride večina študentov že v začetku septembra v Ljubljano, kjer se pripravljajo na izpite. Vsi ti so prišli v dobri veri, da bo že kmalu za njimi prišla štipendija, ki jim kot štipendistom — pogodbenikom OLO Gorica zakonito pripada. Vendar poteka že tretji mesec, a denarja ni nikjer. Posledica tega je, da so se mnogi zadolžili, zmanjšali dnevne obroke hrane, veliko pa se jih je vrnilo domov.

Naj pokažemo na nekaj dejstev, iz katerih bo razviden, kdo nosi odgovornost za vse to.

Bivši OLO Gorica je že v lanskem letu pogodbeno in nepogodbeno štipendiral študente in dijake. Vendar je pri tem tako nesistematično dodeljeval štipendije, da je visoko prekoračil vsoto, ki je bila predvidena v proračunu. Novi zakon o štipendiranju je te razmere uredil. Študentje so bili prepričani, da bo vsa stvar dobro stekla, posebno še zato, ker je od bivšega OLO Tolmin ostalo 3 in pol milijona din iz štipendijskega sklada, kar bo dovolj do novega proračuna goriške komunalne skupnosti. Kljub temu pa se dogajajo nepravilnosti, ki kažejo na malomarnost pri poslovanju tajništva za kulturo in prosveto, ki mu je poverjena funkcija štipendiranja. Že sam razpis štipendij kaže na neresnost, kajti vseboval je tudi štipendije za take stroke, ki jih okraj sploh ne potrebuje. To je bilo pozneje sicer popravljeno, vendar je zavedlo mnoge študente, ki so na podlagi razpisa vložili prošnje, a jim štipendije še do danes niso bile odobrene in vse kaže, da jim tudi ne bodo. Pri tem so bili prizadeti posebno tehniki-novinci, medtem ko so pogodbenike iz višjih letnikov dodelili podjetjem, a jim še do danes niso sporočili katerim. Tudi komisija za podeljevanje štipendij, ki je bila ustanovljena pri svetu za kulturo in prosveto, je pričela z delom zelo pozno in vso stvar rešila šele proti koncu oktobra.

Po potrpežljivem čakanju so bili sedaj študentje prepričani, da bodo končno štipendije le poslali. Od takrat je poteklo že 14 dni, a štipendij še vedno ni. Načelnik sveta za kulturo in prosveto je obljubil, da bo član komisije prinesel štipendije osebno v Ljubljano že do 24. oktobra in je bil v ta namen v Ljubljani sklican sestanek, kjer bi naj tudi podpisali nove pogodbe. Po eni uri čakanja so se študentje žalostno razšli, potem ko so jim sporočili, da bodo štipendije prišle v petek 28. oktobra. Študentje so še vedno čakali. Ker so v soboto 29. oktobra ugotovili, da štipendij še vedno ni, so telefonično intervenirali naravnost na sekretarja okrajnega komiteja ZKS. Na njegovo posredovanje so odgovorili, da so štipendije že odposlali. Študentom pa so še istega dne sporočili, da jih še niso odposlali, da pa jih bodo najkasneje v ponedeljek 31. oktobra. Zopet so čakali do srede, večina brez hrane. Na ponovno ogorčeno intervencijo so dobili v odgovor pojasnilo, da mora čeke podpisati neki tovariš, ki leži bolan v Idriji in katerega vrnitev so čakali. Na zahtevo študentov so obljubili, da bodo čeke še istega dne poslali v podpis v Idrijo omenjenemu tovarišu in da jih bodo v petek poslali v Ljubljano. Študentje pa še vedno čakajo...

Bo-Svi

V Ptuju so povečali odkup mleka

Meseca julija so v Ptuju odprli novozgrajeno mlekarno. V njenem skiopu je obrat sirarne, maslarne in nov oddelek kazeinarne.

Glede na vedno večje povpraševanje po mleku in mlečnih izdelkih, si je delovni kolektiv nenehno prizadeval, da bi s svojim solidnim poslovanjem odkupil v svojem okolišu čimveč mleka. Kapaciteta stare mlekarne pa temu ni bila kos. Zastarele naprave, slab vozni park in pomanjkanje prostorov, vse to je zaviralo odkup in predelavo mleka. Z dograditvijo nove mlekarne in z modernizacijo mlekarskih naprav so se odprla vrata. Podjetje je prenehalo z umetnim zaviranjem odkupa mleka. Povečalo je svojo zbiralno mrežo tako, da je kmetovalcem sedaj omogočeno oddajati mleko na zbiralnicah kmetijskih zadrug. Te pa ne zajemajo le večjih vasi ali naselij, ampak so zbiralnice povsod tam, kjer to kmetovalci želijo. Mlekarna je torej začela odkupovati mleko preko kmetijskih zadrug. S tem je odpadel zastarel način odkupa mleka. Kmetovalec je kot član zadruge danes še bolj zainteresiran oddajati mleko, ker se zaveda, da o njegovi kvaliteti mleka vodi nekdo račun, mu daje nasvete in podobno.

Tako je kolektiv ptujske Mlekarne uredil svojo odkupno mrežo, moderniziral mlekarno in omogočil slehernemu kmetovalcu prodati vse razpoložljive količine mleka.

In uspeh? Da — ta ni izostal. Odkupljene količine mleka napram istemu času v lanskem letu so se povečale za ca. 80%. S povečanim odkupom pa se je povečala tudi predelava mleka. Priznano čajno maslo »Zlata«, razne vrste sira, so si zagotovili tržišče s svojo kvaliteto. Pravtako si Mlekarna osvaja tržišče s kvalitetnim kazeinom. Kazein izdelujejo iz posnetega mleka, pa tudi iz tistega, ki v poletnih mesecih prihaja v mlekarno nakisano. Tako je sedaj dokončno odpadla skrb, kam z mlekom v poletnih mesecih, ko ga ni mogoče vsega predelati.

Drugače je z mlekom v zimski sezoni. Takrat mleka primanjkuje večjim industrijskim centrom in ptujska mlekarna pošilja sveže mleko tudi v kraje, kjer jim mleka primanjkuje.

S povečanim odkupom je ptujski mlekarni uspelo znatno znižati prevozne stroške mleka od kmetovalca do mlekarne. Podjetje plačuje proizvajalcem mleko po tolščobi. Cena mleku se torej znižuje, če kmetovalec oddaja slabše mleko, oziroma **če mu priliva vodo. Čim boljša je kvaliteta — višja je cena mleku!**

Kmetovalci v ptujskem okraju bodo sedaj bolj zainteresirani prodajati razpoložljive količine mleka v mlekarno, saj jim je s tem zajamčeno plačilo mleka po kvaliteti. Prav gotovo bodo kmetovalci gojili tisto živino, ki jim bo dajala najboljše mleko, saj bodo na ta način koristili ne samo sebi, ampak celotnemu našemu gospodarstvu.

S. J.

Priročnik za strokovne izpite pisarniških nameščencev

V založbi »Birotehnike« je izšel »Priročnik za strokovne izpite pisarniških uslužbencev«, ki sta ga sestavila Z. Brankovič in dr. Drago Ivančevič. Ta priročnik obsega gradivo za strokovne izpite administrativnih uslužbencev na podlagi pravilnika o strokovni usposobljenosti pisarniških uslužbencev (Uradni list FLRJ št. 9 iz leta 1954). Obdeluje osnovno znanje o državni ureditvi, predpise o uslužbencih, socialno zavarovanje, kazniva dejanja proti službenim dolžnostim, splošno administrativno poslovanje, osnovno znanje o načelih splošnega upravnega postopka in zakona o pravnih sporih, o vojaški evidenci itd. Govori tudi o materialno-finančnem poslovanju. Ta priročnik more dobro služiti tudi administratorjem za pripravljanje strokovnih izpitov, pa tudi uslužbencem drugih strok, n. pr. geodetske in finančne. — Naroča se na naslov: »Birotehnika«, zavod za organizacijo in pospeševanje uradnega poslovanja, Zagreb, Berislavičeva 16-III.

Umrl je gozdar Edo

Komaj 58 let star nas je zapustil Edo Pohl, višji gozdarski tehnik. Zavratna in neizprosna bolezen je razredčila vrste naših dobrih gozdarjev.

Pohl Edo je kot vnet gozdar ljubitelj narave in lova bil čisto vključen v naš gozd, kajti bil je sin gozdarja in je vse svoje moči posvetil za boljši razvoj naših gozdov.

Pred vojno je služboval ves čas v Sloveniji in nekaj časa na Hrvatskem. Po vojni je takoj nastopil službo na področju Gozdnega gospodarstva Novo mesto in nato v Brežicah, kjer je kot taksator pomagal pri izmeri in urejanju gozdov.

Njegova izredna lastnost je bila, da je bil zelo natančen pri delu, poleg tega pa vesten in trezen.

Njegova smrt je tem bolj zadela gozdarstvo, kajti v sedanjem času ko nam primanjkuje srednjega gozdarskega strokovnega kadra, bo težko nadomestiti izgubo starega in izkušenega gozdarja.

Med gozdarji, lovci in prijatelji bo ostal trajen spomin na dobrega gozdarja Eda.

Pogreb bo danes v nedeljo dne 6. novembra t. l. ob 16. uri v Ljubljani iz Žal.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Pripomba uredništva:

Bralce in naročnike prosimo naj k vprašanjem prilagajo kupone in poštnino v znesku 30 din. (v znamkah ali denarju) ter navedejo točne in polne naslove. Na vprašanja brez naslovov in ki jim navedeno ni priloženo ne odgovarjamo. Tov. Z — Središče ob Dravi prosimo za navedbo točnega naslova.

Z. H. — Pristava

Vprašanje: Kakšni pogoji so za sprejem v diplomatsko šolo in kje je ta šola?

Odgovor: V letu 1948 pri Zvezni vladi ustanovljena Novinarska in diplomatska šola je bila z uredbo Zveze vlade od 9. 7. 1952 odpravljena in s posebnimi predpisi urejen prestop študentov te šole na druge fakultete, kakor tudi urejeno, kako se upošteva njihov dotedanji študij. Diplomatska šola torej v FLRJ ne obstaja več.

K. A. P.

Vprašanje: Od uprave za dohodke so Vam predpisani opominski stroški v znesku 1.792 din, ker akontacije na dohodnino niste plačali pravočasno. Ali so ti stroški upravičeni?

Odgovor: Svetujemo, da zahtevate specifikacijo stroškov, ki so dejansko nerazumljivo visoki. Mogoče so v zneskih 1.034 din oz. 1.792 din vsebovane tudi obresti od neplačanih obrokov davka.

Davek od zemljišč se določa po katastru (katastrski dohodek) in pravilnost odmere lahko ugotovite pri katastrskem uradu. Ker nam ti podatki iz katastra niso znani, se o pravilnosti odmere davka ne moremo izjaviti. Zemljišča posameznih kultur se namreč ločijo tudi še po bonitetnih razredih, t. j. po donosnosti.

»TOMOS«, tovarna motornih koles, KOPER

zaposli:

KNJIGOVODJO za materialno knjigovodstvo. Pogoj: daljša praksa v vodenju materialnega knjigovodstva v industriji

KNJIGOVODJO za obratno knjigovodstvo z večletno prakso v vodenju obratnega knjigovodstva v industriji

FAKTURISTA z večletno prakso

Plača in stanovanje po dogovoru. Interesenti naj se zglasijo v Predstavništvu »Tomosa« v Ljubljani, Titova cesta 36, v sredo 9. nov. 1955, med 10. in 12. uro. Pismene ponudbe pošljite na upravo Tovarne motornih koles, Koper.

Občinski ljudski odbor – Kranj,

ODDELEK ZA ZDRAVSTVO

razpisuje za mestno lekarno v Kranju naslednja mesta:

UPRAVNIKA — mr. pharm. z večletno prakso in položenim strokovnim izpitom

FARMACEVTA, po možnosti s strokovnim izpitom

DVEH FARMACEVTSKIH POMOČNIKOV s položenim strokovnim izpitom za vodji lekarniških postaj v Gorenji vasi in Železnikih nad Škofjo Loko

KNJIGOVODJE s popolno srednjo šolo in prakso v knjigovodstvu.

Plačilni pogoji po Uredbi in plačnem pravilniku. — Prošnje na gornji naslov z opisom dosedanje službe in potrebnimi dokumenti. — Nastop službe takoj.

Klofute za „dobro“ podjetja

Mnogo Ljubljančanov obiskuje poslovalnice obrtnega podjetja »Cvetličarne«. Ni dvoma, da se v lepo urejenih trgovinah dobro počutijo. Kaže pa, da to okolje ni tako privlačno za prenekatere dekleta in žene, ki preživijo v teh trgovinah vsak dan 8 ali več ur, ko pripravljajo ali prodajajo šopke in vence ter izpolnjujejo druge, včasih nemalo zahtevne želje ljubiteljev in kupcev domačih rož. Odkod slabo počutje v sicer privlačnem okolju?

Kolektiv podjetja »Cvetličarne« je mlad, in to po letih, ki jih je življenje že naložilo večini članov, kakor tudi po dobi zaposlitve. Pa še ena lastnost je značilna: v njem imajo ženske absolutno večino. Če ne bi bilo teh dveh okoliščin, če bi v podjetju imeli z življenjskimi izkušnjami bogatejše delavce, se gotovo ne bi mogle dogajati stvari, ki jih je treba javno obsoditi.

Mnogo so že pisali o primerih uporabe fizičnih kazni v šolah. Tudi zoper obrtnike, ki pretepajo vajence, je bil že neštetokrat dvignjen glas. Pozabili pa smo morda na to, da najdejo fizične kazni lahko domovinsko pravico tudi v naših družbenih podjetjih. Tokrat so jo našle sredi bele Ljubljane.

Upravnik ljubljanske »Cvetličarne« se jih žal prečestokrat poslužuje kot metode vodenja podjetja. Tako se dogaja, da uhlja in lasa dekleta, da jim deli klofute po levi in desni strani obraza, da obsipava njihove glave z žličnimi kolobarji in podobno.

Pa ne le to. Z njimi govori tudi v posebnem jeziku. In v tem izrazoslovju ni štedljiv. Sodelavke podjetja prečesto naziva s konji, smrkovjem, frkljami in drugim dolgim registrom izrazov, ki se v pristojni družbi nikoli ne uporabljajo. Če potrebuje na primer tovarišico X., naroči po telefonu: »Naj pride orangutan sem«.

Ta primer kaže, da še vedno pride ponekod do pojavov, ki so po svoji vsebini popolnoma tuji socialističnim odnosom med ljudmi. Za demagoškimi gesli o koristi za podjetje skrivajo nekateri ljudje v podjetjih in drugod svoj nepravilni odnos do uslužbencev, da bi na takšen način opravičili svoje subjektivno samovoljno ravnanje. Poudarjajo zasluge za uspehe in napredek v podjetju, kar pa sploh ne more biti merilo za zdrav razvoj nekega kolektiva v naši družbi.

Ne mislim razpravljati o materialni odgovornosti uslužbencev do svojega podjetja, v katerem imajo opravka z družbenim imetjem, ker s oodgovori na ta vprašanja jasni. Glasno pa je treba obsoditi grobosti, da ne bi sicer dosegle še večjega razmaha.

bf

Ljudska univerza na Jesenicah

Jeseničani se že nekaj let zelo zanimajo za predavanja ljudske univerze, saj predavajo priznani strokovnjaki, ki često dopolnjujejo svoja izvajanja s skioptičnimi slikami in dokumentarnimi filmi. — Poleg predavanj prireja ljudska univerza še strokovne in jezikovne tečaje, ki jih redno obiskuje tudi nad sto ljudi. Ljudje se najbolj zanimajo za tečaje nemškega, angleškega in francoskega jezika ter za stenografske in strojepisne. Z rednimi 14-dnevnimi predavanji bodo začeli že ta mesec. Program so že izdelali.

U. Z.

IZ GORENJE VASI

Pred nekaj dnevi je razpravljal krajevni odbor v Gorenji vasi o gospodarski problematiki v svojem kraju. Med drugim so sklenili, da bodo čimprej dvignili načrte o melioraciji: Blat in začeli z delom, saj je za to kredit že predviden. Precej časa so na seji posvetili tudi pripravam za gradnjo vodovoda.

S. F.

V Sevnici bodo praznovali

Sevničani bodo v soboto, 12. novembra, proslavljali svoj občinski praznik. Za ta namen se že pripravljajo organizacije in društva. Želja vseh je, da bi praznovanje dneva, ko je narodni heroj Dušan Kveder rešil iz sevniških zaporov več zavednih rodoljubov, kar najbolj uspelo. Letošnjemu občinskemu prazniku pa hočejo dati poseben poudarek tudi zato, ker je to hkrati tudi 10-letnica osvoboditve in ker je letos Sevnica postala središče nove velike občine, ki se razteza izpod Planine do Brestanice in na drugi strani Save tja do Bučke in Mokronoga.

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA LJUBLJANA-Bežigrad

razpisuje naslednja delovna mesta v administraciji ljudskega odbora:

PRAVNEGA REFERENTA
REFERENTA ZA PROSVETO
SODNIKA ZA PREKRŠKE
FINANČNEGA REFERENTA
pri stanovanjski upravi

Za mesto pravnega referenta se zahteva fakultetna izobrazba, za ostala mesta pa fakulteta, oziroma popolna srednja šola.

Ponudbe s podrobnim življenjepisom dostavite **Občinskemu ljudskemu odboru Ljubljana-Bežigrad, Ljubljana, Parmova ulica 33,** najpozneje do sobote 19. novembra 1955.

Zlat zakonski jubilej

Zlatoporočenca Slamberger jeva

Včeraj na ljubljanskem poročnem uradu niso imeli samo običajnih porok, ki so se vrstile skozi vse dopoldne, temveč sta bili tudi dve zlati poroki. Praznovali sta ju družini Slamberger in Lovišček.

Janez Slamberger živi s svojo ženo Marijo v Središki ulici 8 v Zeleni jami kot železniški upokojenec. V krogu svojih otrok in njihovih družin praznujeta Slambergerjeva 50-letnico srečne zakonske zveze, ki sta jo sklenila 1. novembra 1905 v Spodnji Polskavi. Oba sta po rodu iz mariborskega okraja sta se že pred prvo svetovno vojno naselila v Ljubljani. Družina se je zgodaj vključila v delavsko gibanje. Otroke sta vzgajala v naprednem duhu in so zato že v stari Jugoslaviji nosili težo preganjanj in zaporov. Jubilanta sta sodelovala pri ustanovitvi prvega Delavskega doma in pri demonstracijah na Zaloški cesti 1922. leta. Takoj v začetku okupacije pa se je družina vključila v osvobodilno gibanje. V svoji hišici je nudila zavetje ilegalcem Osvobodilne fronte, nekaj časa je bila v spalnici tudi tiskarna, v kateri so tiskali nekaj številk »Slovenskega poročevalca«. Pri Slambergerjevih so pripravljali tudi material za diverzantske akcije. Sinovi in zetje so bili v partizanih, hčerko pa je okupator poslal v koncentracijsko taborišče zaradi ilegalne dejavnosti. Oče je bil preganjan in si je po srečnem naključju rešil življenje, po katerem je stregla zloglasna »črna roka«. Mama je skrbela tudi za malega ilegalčka, sina narodnega heroja Toneta Tomšiča.

Tudi Slambergerjevi so dali življenje za osvoboditev. V roški ofenzivi je padel najmlajši sin Radivoj.

Po osvoboditvi sta se jubilanta s podvojeno silo pridružila delu za obnovo, saj sta za prostovoljno udarniško delo prejela več odlikovanj, za aktivno sodelovanje v NOV pa sta dobila Red »Zasluge za narod« III. stopnje.

Ob prisrčni slovesnosti na poročnem uradu, kjer sta prejela posebno lepo izdelano listino o zlati poroki, so jim zapeli tudi Fantje na vasi, z deklamacijami pa so ju pozdravili njuni številni vnuki.

*

Tudi zakonca Ivan Lovišček in njegova družica Jožefa, goriška rojaka, ki bivata v Ljubljani, sta včeraj praznovala zlat jubilej.

Zgledním zakoncem ob zlati poroki prisrčno čestitamo!

Poročni urad na ljubljanskem magistratu bo imel prihodnji teden biserno poroko — 60-letni zakonski jubilej, kar je eden izmed redkih dogodkov, ki jih beleži naša kronika.

L.

Pridobitev za našo predelovalno industrijo

Tovarna olja v Slovenski Bistrici je nedavno tega praznovala petdesetletnico svojega obstoja. Ob tej - ' žnoti so ugo- vljali vrsto uspehov, ki jih je kolektiv oljarjev dosegel zlasti v letih po osvoboditvi, ko je z največjimi naori doprinašal svoj delež za oskrbo potrošnikov z oljem.

Najbolj je večji razvoj proizvodnje zaviral star način dela, ki so ga sodobne oljarne že davno opustile. Proizvodnjo na način praženja in stiskanja s hidravličnimi stiskalnicami so zamenjali z ekstrakcijami. Večje izkoriščanje surovin je vse potrebne investicije kmalu poplačalo in obrestovalo.

Tudi tovarna olja v Slovenski Bistrici si je že vsa leta prizadevala priti do potrebnih sredstev za gradnjo ekstrakcije. S sedanjim zastarelim načinom stiskanja bučnic ostaja v odpadkih okoli 10 odstotkov olja, odnosno pri celokupni proizvodnji oljaric v Sloveniji je šlo v pogačice nad 340 ton olja. Spričo tega so tudi lahko utemeljili ekonomičnost investicij za novo ekstrakcijo, katero bodo, kot so nam pred dnevi povedali, pričeli v kratkem graditi.

Sama gradnja bo potekala v treh etapah: ekstrakcija, rafinada in skladišča. Večji del potrebnih strojev že stoji v tovarni in čaka samo na nove prostore. Tako se bo končno tudi bistriška tovarna olja uvrstila med sodobne obrate svoje stroke, kar je za predelavo bučnic in ostalih oljaric v severovzhodni Sloveniji posebno važno.

Delavski svet

Mermerne industrije Prilep

razpisuje naslednja delovna mesta:

SEKRETARJA - PRAVNIKA

več mest tehnikov: elektrotehnik, industrijski tehnik, 2 gradbena tehnika in rudarski tehnik za vodenje samostojnih obratov v podjetju;

mesto medicinske sestre za šefa obratne ambulante in odseka za tehnično zaščito in psihologijo dela.

Plače po dogovoru, stanovanje preskrbljeno. — Nastop službe po možnosti takoj, lahko pa tudi kasneje.

Ponudbe na delavski svet »MERMERNE INDUSTRIJE PRILEP«

PISE: JANEZ TRNOVC

ZA OČETOM

RISE: MIKI MUSTER

124. Sklenila sta spraviti opico v kolibo, in kar sta sklenila, sta tudi takoj storila. Kolibo sta zaprla z lese in je tako močno pritrdila z ovijalkami, da je tudi večja in močnejša žival ne bi mogla odtrgati. Ko sta to opravila, sta poklicala še Kunija, ki je dremuckal v jelšini, in se napotila v pragozd, da poiščeta primerno drevo za rožni oltar.

125. Najprej sta krenila vzdolž obrežja, čeprav sta se le s težavo prerivala skozi tropično pragozdno goščavo. Največ težav so jima povzročale mnogoštevilne ovijalke, ki so se vzpenjale ponekod od tal na drevesa kakor sasteri. Nekatere so bile v bujnem cvetju in na nekem takem cvetu sta opazila velikanskega metulja, kakršnih je danadnes že zelo malo.

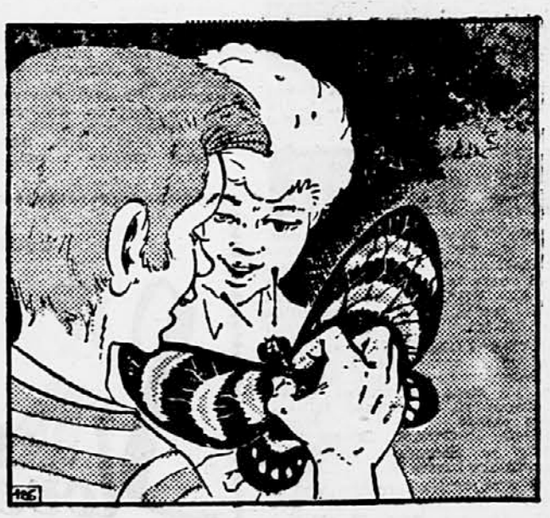

126. Spretnemu Zoranu se je posrečilo metulja ujeti, in ko sta si ga z bratom natanko ogledala, sta ugotovila, da meri čez razprta krila skoraj petindvajset centimetrov. Zoran bi ga bil rad vzel s seboj, a Bojan ga je prepričal, da bi ga na nadaljnjem popotovanju gotovo potrla, zato sta ga že skoraj nepoškodovanega izpustila. Kakor strelica urne se je vrnil v svobodo.

Dotrpela je v 81. letu starosti naša srčno ljubljena, dobra mama, stara mama in prababica

Julijana Dolenc

vdova lesnega industrijca

Pogreb drage pokojnice bo danes, 6. nov. 1955, ob 16. uri na farnem pokopališču v Stari Loki.

Škofja Loka, 4. oktobra 1955.

Žalujoči: sin Franc, hčeri Danica por. Slane in Slavica por. Šumi ter ostalo sorodstvo.

MALI OGLASI

STRANKE, ki zahtevajo pismeno naslove malih oglasov, ali kakršnekoli informacije, naj priložijo za odgovor znamko za 15 dinarjev. V nasprotnem primeru ne bomo odgovarjali.

CENA MALIH OGLASOV: do 10 besed stane beseda 20 din, vsaka nadaljnja 15 din. Za oglas pod šifro, oziroma dajanje naslovov (Naslov v oglasn. odd.) + 30 din na gornjo ceno. Cena za ženitbene oglase: beseda 30 din. Za nedeljske objave + 20 %. Za poslani denar v navadnih pismih ne odgovarjamo. Naslovov oglasov, ki so pod šifro, ne izdajamo. — Uprava Slovenskega poročevalca.

OPOZORILO! Strankam, ki pismeno prosijo za naslove oglasov, ki so označeni pod kakršnokoli šifro ali oznako, ne bomo odgovarjali. Za zgoraj omenjene oglase morate poslati ponudbe v oglasni oddelek »Slovenskega poročevalca« in na kuverti označiti šifro in številko oglasa. — Uprava »Slovenskega poročevalca«.

ZAPOSLITEV

POSTREŽNICO, samo snažno in pošteno, sprejmem. Kesler, Titova cesta 51. 20623-1

FRIZERSKO POMOČNICO, vešča samostojnega dela, sprejme — Kofler Janko, Železniki nad Škofja Loka. 20626-1

SOCIALNI DOM sprejme knjigovodjo (finančnega). Samsko stanovanje po potrebi v Domu. — Nastop službe takoj ali 1. januarja 1956. Ponudbe z navedbo šolske izobrazbe in dosedanje zaposlitve oddajte pod »V Ljubljani« v ogl. odd. 20586-1

KROJAŠKEGA POMOČNIKA — sprejmem takoj. Cvetanović Josko, Eipprova 5, Trnovo. 20539-1

KMETIJSKA ZADRUGA GOLO pri Ljubljani zaposli takoj poslovodjo za trgovino. Stanovanje zagotovljeno. Ponudbe: Kmetijska zadruga Golo, p. Ig pri Ljubljani. 20702-1

DELAVCE za transportna dela takoj sprejme tovarna »Utensilia«, Ljubljana-Rudnik štev. 24. S stanovanji podjetje ne razpolaga. 20699-1

DAKTILOGRAFINJA, perfektna, po možnosti z znanjem stenografije, dobi stalno zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe z življenjepisom pošljite pod »Strokovno združenje« v ogl. odd. 20737-1

»HRAST«

podjetje za izdelavo finega pohištva v Ljubljani, Linhartova ulica 49/a,

razpisuje mesto

OBRATOVODJE

Pogoji: lesni tehnik z najmanj petletno prakso ali mizarski mojster z večletno prakso v vodenju mizarskega obrata. — Plača po tarifnem pravilniku, oziroma dogovoru. Nastop službe 1. decembra 1955.

LEKARNA RADOVLJICA razpisuje mesto farmacevtske pomočnice. Nastop službe s 15. januarjem 1956 ali najkasneje s 1. februarjem 1956. Plača po uredbi in dopolnilna plača. Prosto samsko stanovanje. 20758-1

ABSOLVENT višje srednje šole z dvajsetletno prakso, išče službo korektorja ali podobno. Ponudbe pod »Korektor — 1. december« v ogl. odd. 20742-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — starejšo, vajeno kuhe in vseh hišnih del, sprejmem takoj. Pirnat, Bežigrad, Lavričeva ulica štev. 4. 20793-1

BRIVSKEGA POMOČNIKA in vajenca sprejmem takoj. — Primc, frizer, Cankarjeva 4. 20915-1

ČEVLJARSKEGA POMOČNIKA za zbita ženska dela sprejmem. Bohinc Franc, čevljarstvo, Škofja Loka, Partizanska 15. 20930-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA z odslužencm kadrovskim rokom sprejme v službo Kmetijska zadruga, Nova vas-Bloke. Plača po tarifnem pravilniku. Možnost nastopa takoj ali kasneje. 20820-1

ČEVLJARSTVO »ROŽNIK« sprejme več čevljarskih pomočnikov in 2 vajenca. Rožna dolina, Cesta V/2, Ljubljana. 20840-1

ZA POSTREŽNICO grem takoj za 8 ur dnevno. Naslov v oglasnem oddelku SP. 20351-1

MIZARSKEGA POMOČNIKA — sprejme Skafar, Rimska cesta štev. 16. 20346-1

MLAJŠO MOČ z znanjem knjigovodstva iščemo. — Ponudbe na »FILUS«, Ljubljana, poštni predal 281. 20845-1

VRATAR (mlajša moč) išče primerno zaposlitev kjerkoli. Naslov v ogl. odd. 20872-1

DOBREGA MIZARSKEGA POMOČNIKA sprejmem. Celotna oskrba v hiši. Vodopivec Anton, Stražišče 331, Kranj. 20873-1

SPREJMEM pridnega in poštenega fanta h konjem, po možnosti vojaščine prostega. Hrana in stanovanje v hiši; plača po dogovoru. Naslov v ogl. oddelku. 20850-1

ČEVLJARSKEGA POMOČNIKA za splošna dela (tudi honorarno) sprejmem takoj. Celovška 102, Ljubljana. 20809-1

BRIVSKO-FRIZERSKA POMOČNICA želi zamenjati službo kjerkoli v Sloveniji. Pogoj: soba. Angelca Košir, Železniki nad Škofjo Loko. 20790-1

KZ SELA-ŠUMBERK, žel. postaja Radohova vas, p. Žužemberk, razpisuje mesto poslovodje in knjigovodje. Prednost imajo moški. Pošljite pismene ponudbe predsedniku ali tajniku KZ. 20716-1

KMETIJSKA ZADRUGA NA DEŽELI

sprejme s 1. decembrom

trgovskega poslovodjo

Pogoj: dovršena nižja srednja šola ali večletna praksa v trgovini in poznavanje kmetijskega gospodarstva — Ponudbi priložiti potrdilo o nekaznovanju. Plača in ureditev drugih vprašanj po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite podružnici Slovenskega poročevalca Novo mesto

URARSKEGA POMOČNIKA iščem za večje mesto ob morju. Ponudbe v ogl. odd. pod »Takoj«. 20735-1

IŠČEMO ličarja in več moških, ki imajo veselje do priučitve strojne obdelave kovin. Zglasite se osebno ali pošljite pismene ponudbe na podjetje »Telekomunikacije«, Ljubljana, Pržanj št. 24. 20773-1

10 DELAVCEV (težakov) sprejme takoj »Globus-Špedicija«, Ljubljana, Titova 33. Plača po tarifnem pravilniku. Istočasno sprejmemo kvalificiranega avtokolarja. 20801-1

[illegible] službe 1. dec. 1955, skladiščnika kovinske stroke, po možnosti trg. pomočnika s prakso. Sprejmemo kvalificirane in visokokvalificirane gradbene ključavničarje, kleparje in vodovodne instalaterje, po možnosti s skupnim izpitom. »Istrameta«, Piran. 20369-1

KURIRJA za razvažanje časopisov po ljubljanskih kioskih sprejme takoj Jugoreklam, Ljubljana, Kidričeva 5. 20676-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — zdravo, sprejme takoj Preinar, Ljubljana, Strekljeva 5. 20879-1

KROJAŠKEGA POMOČNIKA — sprejmem. Krojaštvo, Tržaška 2, Ljubljana. 20936-1

GOSPODINJSKE POMOČNICE z lastnim stanovanjem v Ljubljani sprejme Gospodinjski biro, Trubarjeva 8. 20933-1

TRGOVSKO PODJETJE »Manufaktura« LJUBLJANA, Trubarjeva cesta 1/II

sprejme takoj

več trgovskih pomočnikov in pomočnic,

verziranih v manufakturni stroki

KOVAŠKEGA POMOČNIKA sprejmem takoj. — Hrome Franc, Šmartno 58, Ljubljana I. 20923-1

ZASTOPSTVO za Dalmacijo sprejmem. Ponudbe pod »Bivši trgovec« v ogl. odd. 20687-1

LAŽJE MESTO KURIRKE sprejme invalidna upokojenka. Ponudbe pod »Poštena« v ogl. oddelek. 20903-1

INDUSTRIJE IN PODJETJA LR Slovenije! Prevzamem zastopstvo ali predstavništvo za LR Srbijo. Imam svojo pisarno, telefon in svoj avto »Volkswagen« za potrebna terenska potovanja. Filipović, Beograd, Varšavska 6, telefon 22-868. 20902-1

SIVILJE, ki želijo šivati na domu strank, dobijo vedno zaposlitev v Gospodinjskem biroju, Trubarjeva 8. 20934-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — vajeno kuhe in vseh hišnih del, iščem takoj. Prednost imajo upokojenke. Naslov v ogl. oddelku. 20951-1

SPREJMEMO TAKOJ dva dobra delavca za parketarska dela. Brlec, Tavčarjeva 2/III, nadstr. -1

ŠOFER išče službo (za osebni ali tovorni avto; tudi mesto lesnega manipulanta — za obe stroki praksa. Ponudbe pod »Šofer« v ogl. odd. 20733-1

STAREJŠO ŽENSKO z znanjem kuhe in z lastnim stanovanjem sprejmem za pomoč v gospodinjstvu. Naslov v ogl. oddelku. 20832-1

VSAKOVRSTNO POPRAVILO moškega in ženskega perila sprejmem. Predelavam tudi stare obrabljene dežne plašče v otroške pelerine. Naslov v ogl. oddelku. 20895-1

ČEVLJARSKEGA POMOČNIKA — sprejme Mulej Lovro, Titova 10. 20976-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — tudi začetnico, sprejmem k tričlanski družini. Perman, Jamova 48. 20966-1

SLUŽBO dobi šofer — izučen mehanik, samski, tudi začetnik, pri Varšek, Domžale. 20954-1

DOBRO STROJEPISKO sprejmemo. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Ponudbe na »Slovenija projekt«, Ljubljana, Cankarjeva 1-V. 20953-1

TRGOVSKEGA POMOČNIKA(-CO)

sprejmemo.

Pogoj: stanujoč v Ljubljani ali neposredni okolici.

Trgovsko podjetje »ŠPECERIJA«, Ljubljana, Prisojna 7

TRGOVSKI POTNIK prehrambene, tekstilne in lesne galanterijske stroke bi sprejel zastopstvo za Beograd, Srbijo, Vojvodino ter Slavonijo za tovarno in velepodjetje. Informacije v Ljubljani tel. 22-968 ali Glišić, Beograd, Bul. Revolucije št. 61. 21046-1

ZASTOPNIŠKO PODJETJE išče strojnega tehnika s prakso in z znanjem nemščine. Nastop službe takoj. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pod »Praktik« v ogl. odd. 21004-1

PODJETJE »TOTRA« Ljubljana — Zg. Hrušica 14, sprejme dva kvalificirana ključavničarja za vzdrževanje pletilnik strojev za trakove. Plača po tarifnem pravilniku. Vsi interesenti naj se obrnejo na zgoraj naveden naslov glede točnega dogovora. 21061-1

ŽAGAR — gaterist — brusač, vajen dela, popravila in montaže v stroko spadajočih strojev, z 20-letno prakso, želi primerno zaposlitev. Ponudbe, prosim, v ogl. odd. pod »Sposoben«. 21034-1

DRŽAVNO PODJETJE sprejme takoj v službo administratorko s trgovsko srednjo šolo in 2 prodajalca, ki imata splošno izobrazbo ali daljšo prakso v trgovini ter poznata avtomobilske rezervne dele. Interesenti naj pošljejo l. r. napisane ponudbe s skratkim življenjepisom in opisom šolske izobrazbe ter dosedanjih zaposlitev v oglasni oddelek pod »Avtomaterial«. 21057-1

VEČJE STROJNO PODJETJE išče tehnika s srednjo in visoko šolo in vsaj pasivnem znanju angleškega jezika. Ponudbe pošljite v ogl. odd. Slovenskega poročevalca pod »Ljubljana«. 21060-1

POŠTENEGA in vestnega tovariša potrebujemo za kurirske posle na Srednji glasbeni šoli v Ljubljani. Gosposka 8/I. Plača po uredbi. Javite se pri naslovu med 8. in 12. uro dopoldne. 21056-1

GRADBENO PODJETJE »Tehnika« v Ljubljani sprejme v takojšnjo zaposlitev 3 strojne ključavničarje. Plača po tarifnem pravilniku. Zglasite se osebno v personalnem oddelku podjetja ali v Mehanični delavnici v Kajuhovi ulici. 21055-1

»IZOLIRKA« Ljubljana-Moste sprejme takoj mezdno obračunovalko s prakso. Pismene ponudbe pošljite sekretariatu tukajšnjega podjetja. 21053-1

GRADBENO PODJETJE »S A V A« Videm Krško

sprejme takoj v službo

gradbenega tehnika,

po možnosti z odsluženim vojaškim rokom

Plača po tarifnem pravilniku, ostali dodatki po uredbi. Opremljeno stanovanje preskrbljeno. — Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom pošljite na upravo podjetja do 20. novembra 1955

LABORANTA (-tko) — kemika sprejmemo. Lahko je začetnik. Osebne ali pismene ponudbe pošljite na Geološki zavod, Parmova 33/VI. 21072-1

PODJETJE »Kemofarmacija«, Ljubljana, Metelkova 7, sprejme v službo za čimprejšnji nastop dva transportna delavca in skladiščnega delavca — za skladiščnega delavca imajo prednost delavci s končano nižjo srednjo šolo. 21069-1

FRIZERKA, mlajša samostojna moč, išče službo. Najraje Ljubljana — Maribor. Naslov SP Celje. 21065-1

UPOKOJENCA z lastnim kolesom za službo kurirja sprejmemo. Naslov v ogl. odd. 21059-1

ZOBNO INŠTRUMENTARKO ali zobno tehničarko sprejmemo. — Javiti se pismeno ali osebno v Zdravstvenem domu Oplotnica. 21075-1

KMETIJSKA ZADRRUGA Semič razpisuje mesto upravnika z naslednjimi pogoji: dovršena srednja kmetijska šola s podrobnim poznavanjem sadjarstva in vinogradništva. Interesent mora biti poznavalec poleg kmetijstva tudi trgovske dejavnosti s potrebno upravno prakso. Prijave pošljite na upravni odbor KZ Semič. 21074-1

RUDNIK črnega premoga »Sega« Makole, sprejme v službo takoj samostojnega knjigovodjo, ki je vešč vseh knjigovodsko-finančnih poslov in s primerno šolsko izobrazbo in večletno prakso. — Ponudbe poslati na upravo podjetja s potrebnimi dokumentacijami. Plača 14.300 din. 21073-1

IŠČEM POSTREŽNICO za delo v dopoldanskih urah. Najraje upokojenko. Plačam dobro. -1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — lahko tudi začetnica, sprejmem. Naslov v oglasnem oddelku. 21008-1

GOSPODINJSKO POMOČNICO — vajeno vsakega dela, pošteno — išče tričlanska družina. Plača 3 do 4000 din. Nastop takoj. Naslov v oglasnem odd. 21007-1

ZASLUŽEK

SLIKE za vse legitimacije vam v dveh urah lepo izdela — Foto »Pavlič«, Ljubljana, Trubarjeva št. 38 (bivša Sv. Petra c.). 16099-2

DOBRO PERICO dvakrat mesečno — sprejmem. Kesler, Titova cesta štev. 51. 20637-2

MATEMATIKO in fiziko za vse razrede gimnazije inštruiram. — Ponudbe pod »Odlična metoda« v oglasni oddelek. 20770-2

MATEMATIKO za višje razrede gimnazije inštruira starejši nastavnik. Naslov v ogl. oddelku. 20867-2

UPOKOJENKO, pošteno, sprejme kot gospodinjo upokojenec za hrano in stanovanje. Vprašati: Ljubljana, Domžalska c. 13, pritličje desno. 20916-2

ŠTUDENTKA išče honorarno zaposlitev popoldne ali inštruira. Ponudbe pod »Slavistka« v ogl. oddelek. 20777-2

KOMERCIALISTA, verziranega v kolonialnem blagu in po možnosti v ostalih artiklih iščemo. Znanje srbohrvaščine zaželeno. Plača po tarifnem privilniku. Ponudbe sprejme Vojvodjanska Agencija Ljubljana, Tavčarjeva 3. 21056-2

INŠTRUIRAM matematiko in fiziko za nižjo in višjo gimnazijo. Vidrih Boris, Šišenska 63. 20994-2

PO HITRI METODI poučujem nemščino in italijanščino. Rimska 10-I., desno. 20970-2

INŠTRUKTORJA za grščino iščem. Ponudbe pod »Takoj« v ogl. oddelek. 20926-2

SKROJENO ŠIVANJE sprejmem na dom. Ponudbe pod »Lepo delo« v ogl. odd. 20950-2

ZAČASNO IŠČEM strežnico k bolniku. Vprašajte v ponedeljek od 3. ure popoldne pri Filač, Topniška 15. 20925-2

VZGOJITELJICO k dvema otrokoma dopoldne iščem. Prešernova 11-III. 21015-2

PRIKROJEVALNI TEČAJ nudi salon »Kucler«, Tomšičeva 4. 21003-2

UPOKOJENKA bi šla pazit otroke za mali kotiček. Ponudbe v ogl. odd. pod »Poštena«.

Najemna

KLEPARSKEGA VAJENCA takoj sprejme Kajtna Martin, Litija 40. 20658-3

PRODAM

SPALNICO (orehov furnir) prodam. Naslov v ogl. odd. 20686-4

HLEVSKI GNOJ prodam. Hradeckega cesta 30. 20717-4

OTROŠKI VOZIČEK, globok, prodam Berce, Vošnjakova ulica štev. 11-III. 20723-4

TRAKTOR FORDSON, brezhiben, prodam ali zamenjam za tovorni ali luksuzni avto, tudi neizpraven, ali Ford BB (stroj), ostalo po dogovoru — Colnar Mihael, Novo mesto. 20722-4

UGODNO PRODAM železni štedilnik. — Klemenc, Ljubljana, Šmartinska cesta 3. 20738-4

MALO ŽELEZNO šamotno peč in železno posteljo z mrežo prodam. Jamova štev. 18 (Mirje). 20736-4

PRODAM kompletno ogrodje za vzidljiv štedilnik z bakrenim kotličem in dva žična vložka za postelje. Kosovelova ulica številka 17. 20749-4

SPAJALNI APARAT (lot-aparat) za tračne žage prodam. Naslov v ogl. odd. 20748-4

MOTORNO KOLO NSU 600 ccm, s prikolico, v odličnem stanju — prodam. Naslov v ogl. od. 20734-4

GLOBOK OTROŠKI VOZIČEK, dobro ohranjen, prodam. Janež, Dijaški dom ESS, Veselova ulica štev. 2. 20751-4

KRAVO s teličkom prodam. Brezovica štev. 146. 20768-4

ŠTEDILNIK poceni prodam. Naslov v ogl. odd. 20766-4

MOTOR, štiritaktni, 350 ccm, prodam. Ogled v nedeljo dopoldne od 9. do 13. ure. Slomškova ulica štev. 3, na koncu dvorišča, levo. 20775-4

ROČNI MOTORNI TRAKTOR s plugom, tipa »Trusti«, 5 konjskih sil, nerabljen, posebno prikladen za drevesnice, prodamo za 150.000 din. Poizkusna postaja zdravilnih želišč, Goričane 38, pošta Medvode. 20803-4

TELIČKA rodovniške krave, poceni prodam. Vižintin, Močnikova štev. 13. 20802-4

RADIO »Minerva«, dobro ohranjen, prodam. Perčeva 6. 20798-4

HLADILNO OMARO 120 l prodam. Pojzve se: Knezova 28. 20797-4

OTROČJI KAVČ (šlarafija) prodam. Ulica talcev 16-I. 20787-4

DVA VPLINJAČA za BMW motor takoj prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 20784-4

SAMSKO SPALNJCO, staro, poceni prodam. Hrovat, Tomšičeva ulica štev. 13, klet. 20782-4

PRODAM dvodelni otroški voziček in košaro. Eipprova ulica štev. 17. 20319-4

RISALNO ORODJE »Wiechman«, rabljeno, zelo ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 20833-4

PRODAM večjo količino gradbenega materiala. Naslov v oglasnem oddelku. 20831-4

Prodamo nov ELEKTROMOTOR »Rade Končar«

6.2 Kw, 1450 obr./min., s pripadajočim zvezda - trikot stikalom

Uprava komunalnih in gospodarskih ustanov Gornja Radgona

OTROŠKI VOZIČEK, siv, skoraj nov, prodam za 16.000 din. Matičič, Ljubljana, Metelkova ulica štev. 3-II. 20821-4

RADIO »Siemens«, dobro ohranjen, in nove škornje št. 42—43, ugodno prodam. — Dr. Sancin, blok 7, Jesenice. 20842-4

JEDILNICA, krasna, poceni naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku. 20843-4

KUHINJO, kompletno, lepo, za 18.000 din prodam. Stanjko, Ob Ljubljanici 12. 20850-4

KLAVIR prodam. Naslov v ogl. oddelku. 20855-4

DVE POSTELJI, medeninasti, in lovski lestenec, prodam. Naslov v ogl. oddelku. 20854-4

KRMILNE BUČE prodam. Jurčkova pot štev 63. 20859-4

TOVARNA ILIRIJA, Ljubljana, Tržaška 40, proda naslednja osnovna sredstva: agregat za karbid, odnosno acetilen, stabilni ventilator z ohišjem, železno peč, duplikatni kotel 1.000 litrov vsebine in pilirko za toaletno milo. 20871-4

GRADBENI MATERIAL, preostali (parket, hidrirano apno) prodam. Naslov v ogl. odd. 20865-4

KOMPLETNO OHIŠJE izložbe za trgovino ugodno prodam. Soklič Boris, Pot na kolodvor 3, Kranj. 20870-4

RADIO, sedemcevni, ugodno prodam. Rudnik 121. 20977-4

POCENI PRODAM čevlje-gojzerje št. 45, malo rabljene. — Bončar Viljem, Podmilščakova 16a. 20881-4

AVTOMOBIL znamke Fiat 1100, v brezhibnem stanju, ugodno proda Državna založba Slovenije

PRODAM ženski nov krznen plašč na dva obroka. Naslov v ogl. oddelku. 20830-4

KOMPLETNO CIRKULARKO z Dieselovim motorjem znamke »Deutz«, brezhibno, prodam. Pojzve se pri Letonja, Ciglarjeva št. 35. 20853-4

3 ŽELEZNE ŠTEDILNIKE, dobro ohranjene, ugodno prodamo. Informacije pri hišnem svetu, Miklošičeva 16, Ljubljana, v popoldanskih urah. 20835-4

DOBRO OHRANJENI železni postelji z mrežami in športno moško kolo, kompletno, prodam. — Smrekar Pavel, Cesta dveh cesarjev 401-c, Vič 20807-4

PRODAM: peč, ročni vozliček, 2 postelji, slike, škornje in gojzerje št. 42. Naslov v ogl. oddelku. 20808-4

PRODAM ali zamenjam radijski aparat za stroj motornega kolesa od 125 ccm do 200 ccm — tudi v nerabnem stanju. Naslov v ogl. odd. 20812-4

ROČNI VOZIČEK (dirco) nosilnosti 500 kg in mizarsko mizo prodam. Ljubljana-Moste, Poljska pot 49. 20786-4

PRODAM 30 kg volne, čiste, za žimnice. Medič, blok 7, vhod 3, pritl. desno. 20732-4

PRODAM, polnojarmenik znamke »Kirschner Leipzig«, 450 mm, s pripadajočimi deli, in pisalni stroj »Erika«. Sitar Alojzij, Perovo 46, Kamnik. 20719-4

PODGANE IN MIŠI strupite z inž. Prezljevimi pripravki! — Ljubljana, Wolfova 3. 20704-4

KMETIJSKA ZADRUGA KOZJE proda tovorni avto Studebacker, 4-tonski, z raznimi rezervami deli, osno prikolico 1.5 tone, v brezhibnem stanju. Interesenti lahko dobijo tudi avto brez prikolice. Naprodaj je tudi konj, 4 leta star, čistokrvni Lipicaner. Cene pismeno, oziroma po dogovoru. 20740-4

KRZNEN PLAŠČ, črn (Folen), za močno postavo, srebrna in gorska lisica, vse novo, in moški zimski plašč, črn, ugodno naprodaj. Naslov v ogl. oddelku. 20767-4

MOTORNO KOLO 200 ccm NSU prodam. Šentvid 28. 20940-4

ŠIVALNI STROJ Pfaff, pogrezljiv, prodam. Novi blok št. 11, tretje stopnišče, pritličje levo. 20948-4

PEČ na žaganje, novo, in rabljen železen štedilnik poceni prodam. Galjevica 238. 20947-4

PRODAM moderno in dobro ohranjeno garnituro (miza, fotelji) in bidermajersko knjižno omaro. Breg 4-I. 20944-4

ŠIVALNI STROJ, nemški, pogrezljiv, šiva naprej in nazaj, nov, prodam. Celovška c. 96-I., levo. 20940-4

SPALNICO, novo, ugodno prodam. Predjamska 76. 20939-4

6-CEVNI RADIO, nov, prodam. — Predjamska 76. 20938-4

PRODAM moško športno kolo. — Ul. talcev 23, klet, desno. 20937-4

OGRODJE za kavč ugodno prodam. Kržan, Pokopališka 3-I. 20935-4

ELEKTRIČNI KUHALNIK, skoraj nov, prodam (7.000). Leban, Ilirska 22. 20927-4

KRAVO, 7 mesecev brejo, prodam. Pojzve se: Vodnikova 56, Ljubljana. 20922-4

ZIDAN ŠTEDILNIK 110×65 (Tischherd) prodam. Naslov: Lekarna Bled. 20918-4

MOŠKO KOLO prodam. Vrazov trg 4, Tičar, bivša šempetrska vojašnica. 20915-4

PEČ, črna, emajlirana, šamotirana, večja, naprodaj. — Ambrož, Trnovski pristan št. 32. 20912-4

RADIO, sedemcevni, prodam. — Emonska 4, pritličje desno. 20911-4

ŽENSKO in moško kolo prodam. Zg. Hrušica 3. 20910-4

ŽENSKO KOLO v odličnem stanju prodam. Vodmatska 22, Žnidar, Moste. 20906-4

ŠIVALNI STROJ, dober, prodam. Viška 2, Vič. 20904-4

POSTELJO z mrežo, dobro ohranjeno, poceni prodam.— Rožna dolina c. II. št. 15. 20899-4

BAROK MIZO, omaro in fotelje prodam za 60.000 din. Naslov v ogl. odd. 20897-4

MOTORNO KOLO 98 ccm prodam. Ogled od 8. do 13. ure. Obirska 7-III. 20850-4

PRODAM čisto, dobro ohranjeno žimnico ali žimo. Naslov v ogl. oddelku. 20889-4

ELEKTRIČNI ZAGANJAČ za avto BMW prodam. Naslov v ogl. oddelku. 20886-4

RADIO Kosmaj 49 prodam — v odličnem stanju. Medvedova 5B-I.

KOLESI, italijanski, dobri, moško in žensko, prodamo ali zamenjamo za šivalni stroj. Lindič, Gorni trg 23 (Florjanska) lokal. 20887-4

UGODNO PRODAM 2 skoraj novi kompletni 4-delni okni, moderni, in 25 m² rabljenega hrastovega parketa. Informacije v Janežičevi ulici 12/II desno od 15. do 18. ure pop. 20843-4

RABLJENA OKNA, zasteklena, 11 kosov, s polkni prodam. Ljubljana, Mivka 30. 20928-4

LEP ČRN ženski plašč, dvojni velur, 2 temni moški obleki in kratek zimski suknjič prodam. Martinuč, Staretova ul. 15. -4

POLTOVORNI AVTO, 1-tonski, v dobrem stanju, prodam. Naslov v ogl. odd. 21024-4

FOTOGRAFI! Poceni prodam »Bing lampo« 30 Amperov, dva para ogla 12 mm, v dobrem stanju. Interesenti naj se obrnejo na naslov: Kocman Ivo, Strosmajerjev trg 7, Zagreb. 20884-4

PARCELO 35 arov, donosno, sredi trg na Dolenjskem, prodam. Ponudbe pod »»Avtopostaja«. 21062-4

DESTILACIJSKI APARAT s kolono in manjšo špindel stiskalnico, tudi za laboratorijska dela, prodam. Ponudbe pod »Excelsior«. 21063-4

PSICO, nemško ovčarko, kratkodlako, črnorjavo, z rodovnikom ugodno prodam. Mihelčič Božo, Stražišče 205, Kranj. 21071-4

DECIMALNO TEHTNICO do 200 kg, tehtnico do 20 kg za trgovino, specialno kormasto s posodo s steklom za prodajo, kave, veliko plahto (cerado) in kovinast gostilniški nastavek za kozarce prodam. Naslov v ogl. odd. 21070-4

PRODAM motorno kolo znamke »NSU« 350 cm³, v zelo dobrem stanju. Ogled v nedeljo ob 7. do 13. ure na dvorišču bivše Šentpeterske kasarne, Vrazov trg. 21051-4

DOBRO OHRANJENO črno krznено jopico iz »bisam sila« prodam. Naslov v ogl. odd. 20914-4

AVTO DKW (šport limuzino), model 1951, skoraj nov, prodam. V račun vzamem Topolino ali Vespo. Ponudbe pošljite v ogl. odd. pod »Gotovina in zamenjava«. 20907-4

ČISTOKRVNA NEMŠKA OVČARKA, 7 mes. stara, naprodaj. — Topniška 15. 20924-4

RABLJENO kuhinjsko kredenco prodam. Petrič, Draga 45. 20929-4

POCENI PRODAM radio »Unik«, 4+2-cevni, in star material. — Krivic, Stožice 215, novo naselje. 20945-4

ZELO UGODNO prodam ročni radio, decimalno tehtnico, sobno pohištvo, trgovinsko opremo in smuči kandahar. Naslov v ogl. odd. 20932-4

MOTOR »Sachs« v zelo dobrem stanju prodam. Vidovdanska 9, vratar. 20993-4

VRATA, stopniščna, nova, prodam. Smartinska c. 18-I. 20992-4

»SINGER« šivalni stroj, pogrezljiv odličen, prodam. Emonska c. 10, Košak. 20991-4

MOTORNO KOLO »Sachs« 98 ccm prodam. Ogled na Petkovškovem nabrežju 29. 20989-4

Prodam »Sachs« motor 98 ccm. — Ogled v ponedeljek popoldne. Naslov v ogl. odd. 20986-4

ŽENSKO KOLO, dobro, prodam. Viška c. 2. 20983-4

RADIO, zelo dober, ugodno prodam. Ogled od 10. do 14. ure. Cankarjevo nabrežje 19, pritličje. 20979-4

GUMO 350×19, novo, prodam. — Sattnerjeva ul. 2. 20978-4

PERZIJANER, sivo jopico, črn ženski plašč, ženske dolge hlače — drap, in kompletno otroško posteljo prodam. Jerovšek, Marxov trg 2, pritličje. 20975-4

KRZNEN PLAŠČ, črn, za srednjo postavo, in žensko kolo prodam. Naslov v ogl. odd. 20969-4

Obrtno podjetje »Kamnoseštvo« Kranj

razpisuje

mesto knjigovodje

po možnosti moško moč

Pogoji: večletna praksa, plača po dogovoru, nastop službe takoj ali po dogovoru.

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja pošljite na upravo podjetja.

ZELO UGODNO prodam globok otroški voziček, dobro ohranjen in čist, ter dvo in polfonsko malo »Hohner« harmoniko z močnim glasom. Dobovšek Ema, Turnerjeva 20a, Stožice, Ljubljana. 20968-4

ŽENSKO KOLO prodam. Vidovdanska 4. 20964-4

DAMSKO KOLO, brezhibno, ugodno prodam. Teslova 16, Mirje. 20963-4

NEMŠKEGA OVČARJA, starega 5 mesecev, odličnega čuvaja, prodam. Erjavčeva 12, hišnik. 20962-4

DIATONIČNO HARMONIKO »Železnik«, dobro ohranjeno, prodam. Naslov v ogl. odd. 20959-4

CEMENT IN DESKE prodam, oziroma zamenjam za opeko. Lepodvorska 26, pritličje. 20958-4

KRMILNO KORENJE in krompir prodam. Erjavec, Fužine 20. 20957-4

OTROŠKA POSTELJA, velika, bela, ugodno naprodaj. Podgoršek, Ulica talcev 21. 20956-4

PISALNO MIZO prodam. Naslov v ogl. odd. 20955-4

GUMI VOZ, 20-colski, 2 zavori, brezhiben, naprodaj. Naslov v ogl. odd. 20960-4

NAPRODAJ 2 leti star junec za pleme. Podutik, Kuclar 13. 20611-4

PRODAM 4 kompletna kolesa za lahki gumi voz z gumami ter ogrodje motorja s prikolico in teleskopi. Vrhovčeva 12, dvorišče. 20946-4

ŠIVALNI STROJ »Gritzner«, pogrezljiv, brezhiben, prodam. — Pod turnom štev. 4, vrata 25-II, Tivoli. 21050-4

JUNCA prodam. Sneberje štev. 5, Hovar. 21045-4

MERCEDES 170 prodam. Ponudbe pod »1,000.000« v oglasni oddelek SP. 21010-4

DAMSKO KOLO, italijansko, prodam od 9. do 11. ure pri Foto Grad, Miklošičeva c. 36. 21042-4

ŽENSKO KOLO, italijansko, v odličnem stanju, prodam. Kolodvorska 41. 21040-4

DVE OBLEKI, površnik (štucar) prodam. Komenskega ul. 24-II., levo. 21038-4

AVTO, poltovorni, dam v najem ali prodam. Komjanc Miroslav, Solkan, Cesta IX. korpusa številka 89, Nova Gorica. 21037-4

MIZARJI, POZOR! Ugodno prodam tračno žago (bandžago) z motorjem ali brez. Koncut Joško, Veselova 21. 21033-4

PRODAMO poltovorni avto znamke Opel-Adam, v dobrem stanju. Ogled v Bombažni tkalnici, Vižmarje. 21026-4

POHIŠTVO, dobro ohranjeno, dve postelji, 2 nočni omarici, omaro in mizo prodam. Bajec, Ižanska cesta št. 57 21025-4

PRODAM gozdno parcelo v Mežaklji, ob cesti. Tončka Trampuš, Jesenice, Prešernova cesta štev. 10. -4

MOTORNO KOLO znamke »Triumpf« naprodaj. Saško Anton, Resljeva c. 8 (»Moda«). 21021-4

KLAVIR, zelo dobro ohranjen — prodam. Kebetova 16. 21020-4

MLADIČE (križane ovčarje) prodam. Lukšič, Celovška c. 145a. 21019-4

»SINGER« šivalni stroj prodam. Stefaneva 13, Brezar. 21018-4

ŽENSKO KOLO in otroški voziček prodam. Skrabčeva 4, pritličje. 21014-4

PRODAM kratek moški zimski površnik. Naslov: Mestni trg 8-III. 21012-4

MOTORNO KOLO 250 cm³ prodam — Trata 34. 21011-4

KRAVO mlekarico prodam. Podutiška 40. 21005-4

NEKAJ BETONSKEGA ŽELEZA rabljenega, prodam. Naslov v ogl. odd. 21001-4

RADIO, nov, prodam. — Goričan, Bežigrad 18. 20999-4

DAMSKO KOLO, lepo, prodam. Naslov v ogl. oddelku. 20998-4

DEŠKO KOLO prodam. Naslov v ogl. odd. 21023-4

RADIO prodam. Karo Franc, bivša Šempetrska vojašnica. 20729-4

HAVAJSKO KITARO z ojačevalcem in zvočnikom, prodam. — Knavs Jože, Eipprova ul. 21-III, vrata 39. 20952-4

KUPIM

SREBRO v vseh oblikah kupuje Rafinerija dragih kovin v Ljubljani, Ilirska ulica 6. 11228-5

SVINEC, star, rabljen, v vsaki količini, kupujemo po dnevnih cenah. Cementarna Anhovo, zastopstvo v Ljubljani, Krojaška ulica 6. 20689-5

ELEKTROMOTOR 1—1.4 KW, 380 V, 2800 obr./min. kupim. Ponudbe pod »Rabljen elektromotor« v ogl. oddelek. 20705-5

RASTLINE za dekoracije, večje, kupi »Vot«, Celovška 301. 20721-5

GUMI VOZ 3 tone kupim. Zapužka štev 6 20720-5

ELEKTROMOTOR 6—10 KS kupim. Ponudbe z opisom pošljite: Konjar, Smlednik 42. 20756-5

PIANINO in kratek klavir kupim. Ponudbe pod »Plačam takoj« v ogl. odd. 20736-5

MANJŠE POSESTVO v bližini Ljubljane kupim. Ponudbe pod »Posestvo« v ogl. odd. 20791-5

ELEKTRIČNI APARAT za britje kupim. Weber, Titova cesta številka 17-I. 20834-5

KUPIMO večjo količino T-železa 70x35x6 mm ali slično. Kovinsko podjetje Žalec. 20828-5

DOBRO BRIZGALNO PIŠTOLO za brizganje barv kupim. Šarin, Maribor, Meljska cesta 1. 20826-5

KOSILNICO inozemske znamke kupim. Ponudbe pod »Kosilnica« v ogl. oddelek. 20849-5

KUPIMO 4 m³ suhega, lepega smrekovega ali podobnega lesa. Ponudbe v ogl. odd. pod »Gotovina takoj«. 20794-4

OTROŠKI VOZIČEK za dvojčke kupim. Ponudbe pod »Sportni« v ogl. odd. 20868-5

MANJŠI lestenec (modern) in ž

PRODAM dve stanovanjski zgradbi, pritlično in enonadstropno, v Stari vasi — Videm-Krško, blizu tovarne »Celuloza«. Pojasnila daje odvetn. pisarna dr. Zdolška v Brežicah. 21064-7

V LJUBLJANI prodam dvosobno stanovanje s kuhinjo in delavnico, pripravno za vsako obrt in skladišče. Ponudbe pod »Vseljivo« v ogl. oddelek. 21035-7

PARCELO, zazidljivo, v Šiški, za enostanovanjsko hišo, prodam. - Naslov v ogl. odd. 21029-7

PRODAM 3,50 ha posestva, stanovanjsko hišo, dvodružinsko in gospodarsko poslopje v Ptuju za 2,000.000 din. Vprašajte na naslov Habih Rudolf, Ptuj, Zagrebška c. 41. 20935-7

ZAMENJAM

MLINSKE VALJKE 60x30 cm zamenjam za manjše. — Miklošič, Ptujska gora. 20756-8

MOŠKO IN ŽENSKO kolo zamenjam za dober šivalni stroj ali prodam. Ogled popoldne. Peternelj, Emonska 8. 20905-8

STANOVANJA

DVOSOBNO STANOVANJE za Bežigradom zamenjam za dve enosobni ali enosobno ter ločeno večjo sobo. Naslov v oglasnem oddelku. 20687-9

POŠTENO DEKLE nudi dopoldne pomoč za sobo. Ponudbe: Kalan, Streklijeva 9. 20731-9

ZA POSTOJNO zamenjam lepo komfortno enosobno stanovanje s kabinetom v Ljubljani. Naslov v ogl. oddelku. 20764-9

FILMSKI REŽISER išče večjo sobo s posebnim vhodom ali garsonjero v novejši zgradbi — opremljeno ali prazno. Ponudbe pod »Plačam dobro« v oglasni oddelek. 20772-9

ZAMENJAM enosobno stanovanje v centru za enako v Polju. Ponudbe pod »Suho« v oglasni oddelek. 20814-9

MIRNA ŠTUDENTKA išče sobo; ima lastno posteljnino. Ponudbe pod »November« v oglasni oddelek SP. 20847-9

LEPO DVOSOBNO STANOVANJE v Polju zamenjam za enako ali enosobno v Ljubljani. Naslov v ogl. odd. 20864-9

MLADOPOROČENCA brez otrok iščeta sobo — prazno ali opremljeno. Za nagrado nudita letovanje v Mostarju ali Dubrovniku. Ponudbe v ogl. oddelek pod »Dubrovnik«. 20861-9

ENOSOBNO komfortno stanovanje v Novem mestu zamenjamo za enako v Ljubljani. Ponudbe v ogl. odd. pod »Novo mesto«. 20856-9

KMEČKI DEKLETI (sestri) iščeta sobo za nagrado: nudita pomoč v popol. urah. Ponudbe v ogl. odd. pod »1. desember«. 20823-9

VISOKOPRITLIČNO komfortno stanovanje (4 sobe in kabinet) v centru zamenjamo za enakovredno dvosobno in garsonjero. Bele, Gradišče 8-a. 20832-9

MIREN ŠTUDENT ekonomije išče skromno sobico kjerkoli. Težko je, zato bom tembolj hvaležen dobremu človeku, ki mi bo pomagal. Cenjene ponudbe v ogl. odd. pod »Dobro plačam«.

SOBICO NUDIM, najraje upokojenki, ki bi pazila na 6-letnega otroka. Javi naj se v torek ali petek popoldne na naslov v ogl. oddelku. 20744-9

LOKAL za čisto obrt na prometnem kraju v Ljubljani iščem. Plačam odstopnino ali dam nagrado. Ponudbe pod »Cimprej« v ogl. odd. 20806-9

ABSOLVENT tehnike išče sobo. Ponudbe pod »Inštrukcije« v ogl. odd. 20741-9

ENOSOBNO STANOVANJE v Kamniku zamenjam za enako kjerkoli v Ljubljani. Naslov v ogl. odd. 20750-9

ENOSOBNO STANOVANJE zamenjam v Spodnji Šiški za dvosobno, nudim nagrado. Naslov v ogl. odd. 20930-9

DVA ABSOLVENTA medicine iščeta opremljeno sobo. Večinoma odsotna. Ponudbe pod »Vojvodina« v ogl. odd. 20888-9

OPREMLJENO ali prazno sobo v okolici Ljubljane išče avtomehanik-šofer. Naslov v ogl. oddelku. 20913-9

ŠTIRISOBNO STANOVANJE v centru zamenjam za dvosobno komfortno v centru. Ponudbe v ogl. odd. pod »Center«. 20900-9

SOBO iščeta dva študenta višjega letnika tehnike. Ponudbe v ogl. odd. pod »Plačata vsako ceno«. 20965-9

PRAZNO SOBO, strogo poseben vhod, v centru, zamenjam za večjo ali pa malo enosobno stanovanje. Ponudbe pod »Center 300«. 20974-9

SOBO pri dobrih ljudeh v Ljubljani iščem za protiuslugo nudim sobo v letnem času ob morju. Ponudbe v ogl. odd. pod »Po dogovoru« 20990-9

KUPIM dvoinpolsobno sončno sodobno komfortno stanovanje z balkonom v centru do 1.500.000 din. Cakem eno leto. Ponudbe v ogl. odd. pod »Dve osebi«. 21002-9

PODSTREŠNO parketirano sončno sobo in predsobo v Šiški zamenjam za dve sobi in kuhinjo za Bežigradom ali na Žalah. Ponudbe v ogl. odd. pod »Plačam selitve«. 20908-9

MALO SOBICO in vso oskrbo dobi soliden starejši samec za nekaj posojila. Ponudbe v ogl. oddelek pod »Stalno«. 20898-9

SOBO s posebnim vhodom zamenjam po možnosti za sobo in kuhinjo ali veliko sobo. Bežigrad-Šiška. Ogled od 10. do 12. ure. Župančičeva ul. 12-IV.

ENOSOBNO STANOVANJE v Ljubljani zamenjam za enako v Črnučah. Ponudbe pod »Takoj ali pomladi« v ogl. odd. 21047-9

ŠTUDENT Vojvodinec, išče sobo. Ponudbe pod »Medicinec — V. letnik« v oglasni odd. 21046-9

ZAMENJAM trinpolsobno komfortno stanovanje v vili — za manjše dvo- do dvoinpolsobno. Ponudbe pod »Ugodna zamena« v oglasni oddelek. 21049-9

INOZEMEC išče opremljeno sobo; plača zelo dobro. Ponudbe pod »Inozemec« v ogl. odd. 21044-9

INTELIGENT srednjih let, samski, išče opremljeno ali prazno sobo, po možnosti s popolno oskrbo. Pismene ponudbe pod »Skromen« v ogl. odd. 21006-9

SOBO 5x4 zamenjam. Ponudbe pod »Center« v ogl. odd. 21013-9

SOBO, opremljeno ali prazno, zamenjam z moško osebo. Ogled po 15. uri. Naslov v oglasnem oddelku. 21039-9

ENOSOBNO STANOVANJE, veliko, z vsemi pritiklinami in vrtom zamenjam za manjše dvosobno. Ponudbe pod »November« v ogl. oddelek. 21041-9

ENOSOBNO KOMFORTNO STANOVANJE blizu kemične tovarne, zamenjam za enakega kjerkoli. Perčeva 8. 20977-9

DVOSOBNO SONČNO STANOVANJE na Reki (bližina centra) zamenjam za podobno ali malo večje kjerkoli v Ljubljani. Ponudbe v ogl. odd. pod »Reka«. 20941-9

ZAMENJAM enosobno stanovanje na Viču za enosobno s kabinetom v bližini centra. Plačam selitev, dam nagrado. Pismene ponudbe pod »Po dogovoru« v ogl. oddelek. 20943-9

SOBICO (kjerkoli) nujno iščem. Dam nagrado. — Ponudbe pod »Miren«. 20960-9

MIRNA IN POŠTENA uradnica išče prazno ali opremljeno sobo. Za uslugo učim nižješolca. Naslov v oglasnem oddelku. 20822-9

SOBO in hrano dam starejši ženski za pomoč v gospodinjstvu dopoldne. Smartinska 12. 20891-9

PODSTREŠNO SOBO 5.80 × 3.80 m s posebnim vhodom v centru zamenjam po možnosti s samsko osebo. Ponudbe pod »Takojšnja zamenjava«. 20973-9

ZAMENJAM veliko komfortno trisobno stanovanje (ena soba oddana) za enosobno ali brez kabineta v centru mesta. Ponudbe pod »Enosobno« v oglasni oddelek. 20967-9

IZGUBLJENO

DEŽNIK, pozabljen na ograji, dobite: Mirje 6, Teršan. 20893-10

FOXTERIJER, resast, trobarvni, se je zatekel neznanokam. Vrnite prosim: Artač, Predjamska cesta 57. 21054-10

NAJDITELJA denarnice z dokumenti, izgubljene na poti Verd-Vrhnika-Log do Plešivca, naprošam, naj jo vrne za nagrado na naslov v oseb. izkaznici. 21036-10

IZGUBLJENO listnico na Titovi vrnite za nagrado v oglasnem oddelku. 21027-10

RAZNO

32-LETNA osamljenka s stanovanjem v Ljubljani želi spoznati dobrosrčnega tovariša. Ponudbe pod »Značaj« v oglasni oddelek Slov. poročevalca. 20694-11

POSOJILO 40.000 din za dobo 6 mesecev iščem. Nagrada 7.000 dinarjev. Garancija je 6-cevni skoraj nov radio. Ponudbe v ogl. odd. pod »Sigurna vrnitev 1956«.

URADNICA želi spoznati inteligentnega in dobrosrčnega tovariša v starosti od 36 do 50 let zaradi ženitve. Ponudbe v ogl. odd. pod »Idealna bodočnost«.

PREMOŽE IVAN, kmečki sin iz Golega brda, preklicujem in obžalujem, kar sem neresničnega govoril o Benedik Ljubici in se ji zahvaljujem, ker je odstopila od tožbe. 20700-11

DRŽAVNI USLUŽBENEC star 36 let, visok 186 cm, solden, pošten, želi spoznati pošteno dekle, uslužbenko ali šiviljo od 25 do 36 let, za ženitev. Resne ponudbe pod »Zaželena slika« v oglasni oddelek. 20883-11

IZJAVLJAM, da nisem plačnik dolgov moje žene Luznar Mire, roj Dremi, stan. Komenskega 3, kjerkoli in kadarkoli, ker ne živim z njo v skupnem gospodinjstvu. Luznar Julij, Predoviceva 21, Moste. 20931-11

PREBIVALCI Bleda in okolice! Kdor pomaga izslediti vlomilca v weekend hišico na Gmajni, dobi nagrado 10.000. Opažanja javite Ljudski milici Bled. Prizadeta lastnika. 21017-11

PREPROSTO DEKLE do 23 let želim poročiti. Komfortno stanovanje imam v Ljubljani. Odgovor s sliko. Ponudbe pod »Diskretno november« v ogl. odd. 20995-11

STAREJŠI UPOKOJENEC in invalid brez otrok, 9000 din dohodkov na mesec, želi polno oskrbo. Ponudbe pod »Katera ima svoj dom ali stanovanje«. 20984-11

FERI — pošljite naslov za »Idealni dom«. 21072-11

DEKLICO, šole prosto, vzamem. Naslov v ogl. odd. Lahko tudi pismene ponudbe v ogl. odd. pod »Preskrbljena«. 20888-11

OSAMLJENA SIMPATIČNA 48-letna gre za gospodinjo k samski moški osebi. Ponudbe v oglasni oddelek pod »Možnost ženitve«. 20942-11

Gozdno gospodarstvo
Brežice

razpisuje natečaj za naslednja delovna mesta:

1. ŠEFA GOZDNE MANIPULACIJE na Planini pri Sevnici
2. ŠEFA GOZDNE MANIPULACIJE v Pišecah
3. POMOČNIKA ŠEFA GOZDNE MANIPULACIJE Radeče
4. ODPREMNEGA MANIPULANTA pri Gozdni manipulaciji Radeče.

POGOJI:

Ad 1. in 2.: gozdarski inženir s 5-letno prakso ali gozdarski tehnik z 10-letno prakso:
ad 3.: gozdarski tehnik z 2-letno prakso;
ad 4.: nižja lesna šola ali večletna praksa z manipulacijo gozdnih sortimentov.

PLAČA PO TARIFNEM PRAVILNIKU.
NASTOP SLUŽBE TAKOJ.
ROK PRIGLASITVE DO 20. NOVEMBRA 1955.

ZA DELOVNA MESTA ad 1. in 2. PRESKRBLJENA DRUŽINSKA STANOVANJA V MESTU ZAPOSLITVE

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Nedelja, 6. novembra: Lenart.

*

Na današnji dan leta 1893 je umrl slavni ruski skladatelj **Peter Iljič Čajkovski.** Malo je glasbenikov, ki bi tako polno zajemali iz najglobljih čustev, kakor je to znal Čajkovski. Njegovi operi »Evgenij Onjegin« in »Pikova dama« sta nepogrešljivi del repertoarja opernih gledališč. Med baletnimi skladbami je še danes priljubljeno »Labodje jezero«. Najvažnejše stvaritve Čajkovskega pa so simfonije, izmed katerih so posebno znamenite IV., V. in VI., imenovana Patetična.

*

Leta 1943 na današnji dan so borci Gorenjskega odreda napadli Nemce pri Ločnici blizu Medvod, mineerski vod »Triglav« pa je istega dne zažgal in uničil železniško postajo na Dobravi.

*

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Ljubljana: za nujne primere — Poliklinika, Miklošičeva c. 20, tel. 23-081: sobotna in nedeljska služba — v soboto od 16. do ponedeljka do 6. zjutraj; nočna dežurna služba vsak dan od 20. do 6. ure zjutraj.

Celje: dr. Jože Fišer, Gregorčičeva ul. 7 — od sobote od 18. do ponedeljka do 8. ure zjutraj.

*

Dr. Radšel Alenki iskreno čestitajo h končanem študiju kolegi in prijatelji.

Ljubljanska podružnica Društva pravnikov LRS obvešča člane, da bo v torek, 8. 11. 1955, ob 20. uri v sodni palači, v I. nadstr., v sobi št. 118, članski sestanek. Na dnevnem redu je predavanje tov. dr. Juharta Jožeta, sodnika viš. gosp. gospodarskega sodišča: »Prisilna likvidacija podjetij v praksi«.

Cirilmetodijsko društvo katoliških duhovnikov LR Slovenije obvešča svoje člane, znance, prijatelje in svojce, da bo odkritje spominske plošče 25 duhovnikom — žrtvam fašizma, v sredo, dne 9. novembra t. l. dopoldne na Brezjah. Po prihodu bo ob devetih za pokojne duhovniške žrtve v cerkvi maša, med katero bo pel društveni pevski zbor. Nato bo odkritje spominske plošče. Med slovesnostjo bo zapel društveni pevski zbor nekaj pesmi. Slavnostni govor bo imel župnijski upravitelj France Šmon. Društveni delegati se bodo pokojnih duhovnikov spomnili s spominsko besedo. — Po končani slovesnosti pred cerkvijo bo proslava Dneva republike v samostanski dvorani. — Nato bo izredni **občni zbor Zadruge katoliških duhovnikov FLR Jugoslavije.** Sporočamo vsem, da bo prireditev ob vsakem vremenu. Povratek v Ljubljano je v zgodnjih **popoldanskih urah z avtobusi.**

Društvo glasbenih pedagogov Slovenije bo imelo II. redni občni zbor z običajnim dnevnim redom dne 4. XII. 1955 ob 9. uri v Hubadovi dvorani, Vegova ul. 7-III.

Primariju dr. Brandstätterju, dr. Višnarju, dr. Tapeju, dr. Rabiču, dr. Zajcu ter ostalemu **strežnemu osebju v bolnišnici na Jesenicah se za vsestransko pozornost in uspešno zdravljenje najlepše zahvaljujem.**

Kuštrin Anton, Kneža 65, pošta Podmelec.

Poljanska gimnazija 8a, 1934-35. Informativni sestanek bo v torek, 8. nov. v kavarni Slon med 19.30 in 20.30 uro.

Društvo visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev obvešča svoje članstvo, da bo prihodnji družabni večer v ponedeljek, 7. novembra 1955, v prostorih Kluba znanstvenih delavcev v Wolfovi ulici I-III s predvajanjem skioptičnih slik z vsega sveta, z glasbenim programom in za tem s prosto zabavo s plesom (za plesno glasbo je tokrat bolje preskrbljeno). Začetek ob 20. uri zvečer.

Pesna sekcija SKUD Tine Rožanc otvarja zaradi zasedenosti tečajev še po en tečaj za dijake in ostalo mladino ter tečaj za zakonce in starejše osebe. Pričetek pouka bo objavljen naknadno! Informacije in vpisovanje ob nedeljah od 10.30 do 11.30 ure in ponedeljkih od 18. do 20. ure v stekleni dvorani, Pražakova ul. 19.

Kinoklub Ljubljana ima odslej svoje sestanke redno ob sredah ob 19.30 uri na Lepem potu 6.

Desetletno poročilo Domžalske gimnazije je izšlo te dni v obsegu 70 strani. Poročilo podaja sliko razvoja gimnazije od njenega nastanka do danes in prinaša prav zanimive članke in slike ter podatke o učencih in profesorjih. Poročilo ni le lep spomin za ožje znance ter gimnazije, ampak tudi doprinos k naši šolski zgodovini. Stane 100 din in se naroča pri založbi: Gimnazije Domžale.

Jutri, v ponedeljek ob 18. uri se prične nov **začetniški pleni tečaj »Centralne plesne šole« (poleg Zmajskega mosta). Za študente(-ke)** znižana učnina. Vpisovanje — posebno zaželene tudi začetnice — še pred začetkom tečaja. **Posebni družabni plesni tečaj za starejše interesente(-ke) se pa prične v četrtek, 17. novembra, ob 20.15 zvečer.** Vpisovanje vsak dan od 17. do 21. Poučuje mojster Jenko.

Ribiško društvo Ljubljana ponovno opozarja vse člane, da plačajo članarino in druge prispevke v znesku 950 din najkasneje do 15. novembra t. l., sicer ne bodo mogli dobiti ribolovnice za leto 1956.

Vsaki kopelj nog žlico »JELA« soli! Desinficira, krepi živce, osvežuje in preprečuje neprijeten duh po potenju »JELA« sol.

Gospodinja ne pozabi

ČISTILNI PRAŠEK VERA

za čiščenje se rabi.

Gnitje krompirja preprečuje KROSAN! Da zaščitiš 300 kg krompirja ti je dovolj 1 kg KROSANA. Dobiš ga v zadrugi, semenarni, drogeriji.

GO-KO tablete preprečujejo neprijeten vonj v toaletnih in drugih intimnih prostorih

PUTNIK SLOVENIJA

Obveščamo vse udeležence dvodnevnega avtobusnega izleta po KOROŠKI, da je odhod iz Ljubljane 7. novembra ob 5. uri zjutraj izpred poslovalnice PUTNIK-SLOVENIJA na Titovi 4.

GLEDALIŠČE

DRAMA LJUBLJANA

Nedelja, 6. nov. ob 15: Lorca: »Svatba krvi«. Izven in za podeželje.
Ob 20: Machiavelli: »Mandragola«. Izven in za podeželje.
Ponedeljek, 7. nov.: zaprto.
Torek, 8. nov. ob 20: Miller: »Lov na čarovnice«. Abonma red G.
Sreda, 9. nov. ob 17: Javni razgovor z obiskovalci (v dramskem foyerju — vstop prost).
ob 20.: Lorca: Svatba krvi. Abonma U.
Četrtek, 10. nov. ob 20.: Lorca: Svatba krvi. Abonma K.
Petek, 11. nov. ob 20.: Machiavelli: Mandragola. Abonma D.
Sobota, 12. nov. ob 20: Machiavelli: Mandragola. Izven in za podeželje.
Nedelja, 13. okt. ob 15.: Miller: Lov na čarovnice. Izven in za podeželje.
ob 20: Machiavelli: Mandragola. Izven in za podeželje.

V sredo, 9. novembra, ob 17. uri bo v dramskem foyerju javen razgovor gledališkega vodstva z obiskovalci. Vodstvo Drame želi v tem in v bodočih razgovorih dobiti neposreden stik z obiskovalci, **spoznati želje, predloge in kritične pripombe iz njihovih vrst,** hkrati pa bo obiskovalcem odgovarjalo na vsa vprašanja, ki zadevajo delo dramskega gledališča. — **Na razgovor vabimo vse obiskovalce in prijatelje Drame SNG. Vstop je prost.**

Ustanove, podjetja in družbene organizacije, ki žele organizirati za svoje člane zaključene predstave, prosimo, naj sporoče Direkciji Drame želje glede dela in datuma tri tedne ali vsaj štirinajst dni pred predvideno predstavo.

OPERA

Nedelja, 6. nov. ob 19.30: Massenet: **»Manon«. Premiera. Izven.**
Ponedeljek, 7. nov.: zaprto.
Torek, 8. nov. ob 19.30: Gounod: »Faust«. Gostovanje ameriške pevke Bettine Jonich v vlogi Margarete in dirigenta Mitje Zebreta. Izven in za podeželje.
Sreda, 9. nov. ob 19.30: Massenet: Manon. Abonma red E.
Četrtek, 10. nov. ob 19.30: Wolf-Ferrari: Štirje grobijani. Abonma red F.
Petek: 11. nov. ob 15.: Smetana: Prodana nevesta. **Zaključena predstava za gimnazijo Kamnik.**

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA, Gledališka pasaža

Nedelja, 6. nov., ob 16. in 20. Inge: Piknik. Gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja.
Ponedeljek, 7. nov., ob 20. Čehov: Utva. Abonma LMS II.
Torek, 8. nov., ob 15.30: Leskovec: Dva bregova. Abonma Torek popoldanski. Vstopnice so tudi v prodaji.
Ob 20. Giraudoux: Trojanske vojne ne bo. Abonma Torek večerni. Vstopnice so tudi v prodaji.
Sreda, 9. nov., ob 20.30: Giraudoux: Trojanske vojne ne bo. Abonma Gradbena srednja šola.
Četrtek, 10. nov., ob 20. Čehov: Utva. Abonma TSS I.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE MARIONETE

Nedelja, 6. novembra, ob 11. Frane Milčinski: »Zvezdica Zaspanka«. Razprodano.

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE

Nedelja, 6. nov., ob 14.30: E. Harris: Molčeča usta.
Drama v treh dejanjih. Prodaja vstopnic na dan predstave od 10. do 12. ure in dve uri pred predstavo. Zveze z vlaki ugodne.

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Nedelja, 6. nov., ob 15. in 20. Shakespeare: Othello. Gostovanje v Ravnah na Koroškem.

KONCERT

V ponedeljek, 6. t. m., bodo imeli koncert abonenti zelenega abonmaja. Koncert bo obsegal samo Mozartova dela. Kot gost bo nastopil mladi zagrebški dirigent Igor Gjadrov. Solista bosta violinist Ali Dermelj in Srečko Zalokar, ki bosta sodelovala pri Koncertantni simfoniji. -K

ŠOLSTVO

RAZPIS NATEČAJA

za štipendije Britanskega sveta za specializacijo v Anglije v študijskem letu 1956-57.

Komisija za kulturne zveze z inozemstvom razpisuje natečaj za štipendije Britanskega sveta, ki bodo podeljene v študijskem letu 1956-57 za specializacijo v Angliji.

Pravico do udeležbe pri natečaju imajo mlajši znanstveni delavci, docenti in asistenti naših univerz in znanstvenih ustanov, ki se ukvarjajo z znanstvenim delom in jim je specializacija potrebna zaradi poglabljanja njihovega znanstvenega dela, kakor tudi mlajši, posebno nadarjeni umetniki, ki so dovršili umetniško akademijo.

Osebe, ki se udeležijo natečaja, morajo znati angleški jezik. Znanje jezika bo osebno preizkusil zastopnik britanskega sveta.

Štipendija traja 10 mesecev.

Prošnje vložite pri Svetu za prosveto in kulturo LRS, Ljubljana, Župančičeva 3.

Prošnji priložite:

a) diplomo prevedeno v angleščino v 4 primerkih, overjeno od univerze, ki je diplomo izdala;

b) priporočila (v angleščini) dveh profesorjev fakultete, na kateri je prosilec zaposlen, v 4 primerkih;

c) overjen prepis izvlečka iz rojstne knjige, preveden v angleščino;

d) potrdilo o znanju jezika;

e) 4 fotografije velikosti 7 cm × 5 cm;

f) zdravniško spričevalo.

Prošnje morajo vsebovati kratek življenjepis, navedbo šolskih kvalifikacij, pregled dosedanjega dela v službi, seznam objavljenih znanstvenih del, oziroma strokovnih članov, naziv institucije in ime profesorja v Angliji, pri katerem se želi prosilec specializirati.

Predmet specializacije je treba pojasniti s najmanj 500 besedami.

Prošnje morajo biti pravilno kolkovane:

vloga s 30 din;

vsaka priloga s 25 din;

za odgovor priložiti kolek za 150 din.

Zaključni rok za vlaganje prošenj je 25. november 1955.

Prijave, pri katerih bo manjkala katera od naštetih prilog ali bodo dospele po gornjem datumu, se ne bodo upoštevale.

Komisija za kulturne zveze z inozemstvom -S

PO Vistavision SISTEMU

PREDVAJAMO ODLOMKE NAJBOLJŠIH FILMOV ZA LETO 1955/56

KINO »VIC«: odlomke najboljših PARAMOUNTOVIH filmov v letu 1955-56 predvajamo po VISTAVISION sistemu. Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. Danes zadnjikrat. — Vstopnice po enotni ceni 30 din, balkon I vrsta pa 50 din.

film KINO

SPORED ZA NEDELJO

»UNION«: ameriški barvasti film »Sneg na Kilimandžaru«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja istega filma. V gl. vlogi: Gregory Peck in Ava Gardner.

»KOMUNA«: amer. film »Greh noči«. Tednik FN 44. Predstave ob 15, 17.30 in 20. Ob 10 je matineja istega filma. V gl. vlogi: Spencer Tracy in Katherina Hepburn.

»SLOGA«: angl. dok. film »Pod rdečim morjem«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 je matineja istega filma. V gl. vlogi: Hans Hass in Lotte Berl

»SOČA«: premiera ameriškega barvnega filma »Bledoličnikov sin«. Predstave ob 16., 18. in 20. V gl. vlogi: Bob Hope in Jane Russe.
Prodaja vstopnic v vseh štirih kinematografih od 9 do 11 ter od 14 dalje.

»SIŠKA«: angleški film »Mlada zaljubljenca«. V gl. vlogi: Odile Versois in David Knight. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

»TRIGLAV«: angl. film »Mlada zaljubljenca«. V gl. vlogi: Odile Versois, David Knight in Joseph Tomelty. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Predprodaja vstopnic od 10 do 11.

»LITOSTROJ«: jugosl. film »Koncert«. Predstavi ob 18 in 20. — Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

SENTVID »SVOBODA«: ameriški film »Slavolok zmage«, ob 16., 17. in 19.

VEVČE: jugoslovanski film »Balon dr. M.«.

ZADOBROVA: jugoslovansko-norveški film »Krvava pot«.

DOMŽALE: finski film »Poročni venec«, ob 15., 17. in 19.

KAMNIK: mehiški film »Ukradena sreča«.

JARŠE »INDUPLATI«: italijanski film »Ljubavni zanos«, ob 16. in 18.

BLED: slovenski film »Tri zgodbe«, ob 14., 16., 18. in 20.

BREŽICE: argentinski film »Vojna Gaučev« in FN 42.

NOVO MESTO »KRKA«: ameriški film »Julij Cezar«.

KRANJ »STORŽIČ«: ob 8.30 in 14 švedski film »Dobri vojak Bum«. Ob 10.15 amer. film »Ujeto mesto«. Ob 16 in 18 »Belle Starssova hčerka«. Ob 20 premiera amer. barv. filma »Po čim je slava«. V gl. vlogi: James Gagney, Dan Dailey in Corine Calvet. Film se predvaja na wide-screen sistem.

KRANJ »SVOBODA«: ob 10 matineja šved. filma »Dobri vojak Bum«. Ob 14 premiera amer. barv. filma »Po čim je slava«. Ob 18 in 20 amer. film »Ujeto mesto«. Predstava ob 16 odpade.

JESENICE »RADIO«: amer. barvasti film »Lahko je ljubiti«. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja mladinskega filma »Dumbo«.

JESENICE »PLAVŽ«: amer. film »Rdeča reka«. Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10.30 matineja mladinskega filma »Dumbo«.

KOROŠKA BELA: amer. barvasti film »Lahko je ljubiti«. Predstavi ob 17 in 19.

RADIO

SPORED ZA NEDELJO

Poročila: 6.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.00 in 22.00.

6.00 Budnica; 6.10 Vedre in poskočne melodije za veselo nedeljsko jutro; 7.15 Reklame; 7.30 Radijski koledar in prireditve dneva; 7.35 Malo od včeraj in malo od danes; 8.00 O športu in športnikih: Letošnje smučarska sezona; 8.15 Slovenske narodne pesmi; 9.00 Otroška predstava: Mali svetilničar (radijska igrica); 9.35 Operetne arije v izvedbi domačih solistov; 10.00 Družinski pogovori: Po zagrebškem posvetovanju o družinskih in vzgojnih vprašanjih; 10.10 Nedeljski simfonični koncert Ludwig van Beethoven: Koriolan, uvertura, Antonin Dvořak: Koncert za čelo in orkester v h-molu, Edvard Grieg: Štirje norveški plesi; 11.15 Oddaja za Beneške Slovence; 11.35 Od melodije do melodije — vmes ob 12.00—12.10 Pogovor s poslušalci; 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame; 13.30 Pol ure za našo vas; 14.00—16.00 Želeli ste — poslušajte! — vmes ob 16.00 po naši lepi deželi — Zvone Kržišnik: Steljeraja v Prežihovih Kotljah; 16.30 Dopoldanski orkestralni spored; 17.30 Radijska igra — Fred von Hoerschelman: Pot osmih minut; 18.34 Mali koncert lahke glasbe; 19.00 Radijski dnevnik; 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame; 20.00 Koncert opernih arij; 21.00 Kulturni razgledi — Fran Albreht: O društvu prevajalcev in o prevajanju; 21.15 V svetu ritmov in melodij; 22.15—23.00 Iz sodobnega glasbenega ustvarjanja Karol Pahor: Istrijanka, Dimitrij Šostakovič: Deveta simfonija; 22.15—23.00 UKV program: Plesna glasba; 23.00—24.00 Oddaja za tujino — na valu 327.1 m (prenos iz Zagreba).

PREDAVANJA

Slovensko zdravniško društvo vabi vse tov. zdravnike in medicince višjih semestrov na predavanje doc. ing. Jenček Ladislava: »Doza pri altrazvočnem obsevanju«. Predavanje bo v petek, 11. novembra 1955, ob 19.30 uri v predavalnici Interne klinike v Ljubljani. -P

Društvo gradbenih inženirjev in tehnikov bo priredilo v torek, 8. novembra 1955, ob 19.30 uri v sindikalni dvorani Državnega sekretariata za gospodarstvo, Gregorčičeva ul. 32, predavanje ing. Ernesta Udovča z naslovom: »Deseti mednarodni kongres za ceste v Istambulu«. -P

Prirodoslovno društvo v Ljubljani bo v mesecu novembru imelo naslednja poljudnoznanstvena predavanja:

V torek, 8. novembra: **Dr. ing. Vlado Tregubov: Sahara in Atlas.** Predavanje spremljajo barvasti diapozitivi.

V torek, 15. novembra: **Akademik prof. dr. Igor Tavčar: Beljakovine in bolezen.** Predavanje spremljajo diapozitivi.

V torek, 22. novembra: **France Mlakar: Od milijoninke volta do milijonov voltov.** Predavanje spremljajo diapozitivi.

Predavanja bodo vsakokrat ob 20. uri v Prirodoslovni predavalnici na Univerzi, vhod iz Gosposke ulice. -P

Higiensko-epidemiološka sekcija Slov. zdravniškega društva Vas vabi v četrtek, 10. XI., ob 10. dopoldne v prostore CHZ, Trubarjeva 2, na naslednja predavanja: ing. Slajmer: V mikrobioloških laboratorijih Holandske, — veterinar Stefančič: Higiena živali animalnega porekla v Nemčiji in dr. Cvahte: Industrijska higiena v Nemčiji. -P

OBJAVE

OPOZORILO!

Hišni lastniki, hišni sveti, gospodarske organizacije, zavodi, ustanove, podjetja itd., ki so na kakršenkoli način koristniki cestnega zemljišča, kakor za instalacijo vodovoda, elektrike, plinovoda, telefona, kanala, raznih jaškov, pokrovov, peskolovcev itd. so dolžni odstraniti vse okvare in nedostatke, ki ogrožajo varnost prometa ali kvarijo estetsko lice. (Uredba o varstvu javnih cest Ur. l. LRS 41/53.)

Vsako popravilo in delo na cesti je potrebno istočasno prijaviti na Upravi cest OLO Ljubljana, Vilharjeva 14.

Lastniki obcestnega drevja, grmičevja ali žive meje so dolžni po Uredbi o varstvu javnih cest obrezati vse veje tako, da ne segajo na cestno zemljišče, ne motijo preglednosti in ne kvarijo estetskega lica ceste.

Uprava cest OLO Ljubljana, Vilharjeva cesta 14.

RAZPISI

RAZPIS

Komisija za volitve in imenovanja Občinskega ljudskega odbora NOVA GORICA razpisuje naslednja delovna mesta:

a) **sodnika za prekrške: pogoji:** pravna fakulteta in 5 let sodne ali upravne prakse. V kolikor se na razpis ne javi nihče, ki izpolnjuje gornje pogoje, se sprejme uslužbenec, ki je najprimernejši za opravljanje te službe;

b) **referenta za gospodarsko upravne zadeve: pogoji:** pravna fakulteta ali priznana srednja strokovna izobrazba z najmanj 5 let upravne prakse;

c) **referenta za gradbene zadeve: pogoji:** gradbeni inženir z najmanj 2-leto strokovno prakso;

č) **referenta za komunalne zadeve: pogoji:** gradbeni tehnik s srednjo gradbeno šolo in najmanj 3-leto strokovno prakso;

d) **referenta za kmetijstvo: pogoji:** agronom — agronomska fakulteta ali srednja kmetijska šola z najmanj 3-leto strokovno prakso;

e) **veterinarja: pogoj:** veterinarska fakulteta;

f) **šefa uprave za dohodke: pogoj:** primerna srednja strokovna izobrazba z najmanj 5-leto prakso v finančni službi.

Plače po uredbi in dopolnilna plača. -R

RAZPIS

Bolnica na Jesenicah razpisuje naslednja delovna mesta:
mesto specializanta iz ginekologije in porodništva;
mesto rentgenskega tehnika;
mesto bolničarke;
mesto otroške negovalke;
dve mesti za medicinske sestre (zdr. pomočnike);
mesto šefa kuhinje.

Prošnjo s kratkim življenjepisom pošljite na naslov: Bolnica Jesenice. Plača po uredbi, dopolnilna plača po pravilniku o plačah. -R

RAZPIS

Zdravstvena postaja Kidričevo razpisuje
mesto zdravnika splošne prakse in mesto zobozdravnika ali dentista.

Nastop službe za zdravnika 1. I. 1956. Nastop službe zobozdrav. ali dentista takoj.

Plača po dogovoru. Vlogo za sprejem pošljite na Zdravstveno postajo Kidričevo.

Komfortno stanovanje s centralno kurjavo zagotovljeno. -R

RAZPIS

Državni arhiv LRS v Ljubljani, Levstikov trg 2, razpisuje mesto arhivskega pomočnika.

Pogoji: popolna srednješolska izobrazba z maturo, znanje nemškega jezika, starost do 35 let, moški. Plača po uredbi.

Interesenti naj pošljejo prošnje s predpisanimi koleki na Državni arhiv LRS, Ljubljana, Levstikov trg 2.

Nastop službe 1. januarja 1956. -R

RAZPIS

Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije razpisuje
mesto inženirja kemije in
mesto gozdarskega inženirja za mehanično predelavo lesa.
Nastop takoj. -R

RAZPIS

Tehniška fakulteta Univerze v Ljubljani razpisuje na dekanatu Tehniške fakultete:
1. mesto računovodje; pogoj je končana gimnazija ali ekonomska srednja šola, pri moških prosilcih odsluženi vojaški rok in
2. mesto ekonoma; pogoj je znanje materialnega knjigovodstva.

Lastnoročno pisane kolkovane prošnje z ustreznimi dokumenti se vlagajo do 15. novembra 1955 na dekanatu Tehniške fakultete Univerze v Ljubljani,

Od blizu in daleč

Novo šolsko poslopje

Danes bo na Vačah nad Litijo velik kulturni praznik. Svojemu namenu bodo izročili novo šolsko poslopje. Pravkar dograjena in sodobno opremljena zgradba bo že četrto šolsko poslopje v tem pomembnem trgu. Šola na Vačah spada med najstarejše pri nas. Prvič je pogorela 1834. leta, drugič v začetku tega stoletja in tretjič med NOB. Nova štirioddelčna šola bo prav gotovo vsem v ponos.

Kulturno slavje na Vačah bodo začeli ob desetih dopoldne Sodelovali bodo pevska zbora iz Šmartna in Vač, litijska godba na pihala, gimnazijci iz Litije in učenci domače osnovne šole. Na družabnem popoldnevu bo igral kvintet tovarne »Melodija« Prireditveni odbor je poskrbel tudi za prevoz ljudi, ki bodo danes prav gotovo v velikem številu obiskali Vače. Izpred litijske železniške postaje bo vozil proti Vačam avtobus vsako uro. -k

Z GORIŠKEGA

Fluorografiranje je na Goriškem v polnem teku. Do sedaj je bilo pregledanih že nad 25.000 ljudi v Kanalski dolini ter bivših občinah Čepovan, Grgar, Črni vrh, Col, Branik, Dornberk, Kostanjevica na Krasu, Renče, Miren, Sempeter in delu vipavske občine, medtem ko se sedaj vse tri ekipe mudijo v Brdih. Fluorografiranje bo zaključeno predvidoma 27. novembra.

•

Okrajna gasilska zveza Gorica pripravlja za 12. in 13. november v Kanalu dvodnevni seminar vseh društvenih poveljnikov in predsednikov. Na seminarju bodo obravnavali zimski študij, ocenili društva ter izbrali okrajnega prvaka za leto 1955, ki se bo udeležil tekmovanj v republiškem merilu. Obenem se bodo pogovorili o požarno-varnostni službi v zimskih mesecih. Društva so letos sodelovala pri 19 večjih požarih in preprečila za okrog 10 milijonov dinarjev škode.

•

Okrajna zveza Partizan Nova Gorica priredi danes in jutri dvodnevni posvet za vse načelnike in predsednike telesnovzgojnih društev na Goriškem, na Lokvah. Posvet naj bi seznanil vsa društva v goriškem okraju s kraniskogorskimi sklepi. Prav tako se bodo pomenili o petletnem načrtu dela društev, o novih gradnjah in o drugih aktualnih zadevah. Obenem bodo tudi nagradili najpožrtvovalnejše delavce, posebno tiste, ki se že vrsto let bavijo s telesno vzgojo naše mladine.

Telesnovzgojna društva bodo v najkrajšem času izvedla jesenski cross, vestno pa se pripravljajo na akademije, ki bodo po vsem okraju ob prazniku republike dne 29. novembra. V. R.

VIDEM - KRŠKO

Osnovna organizacija LMS v Krškem namerava v kratkem sprejeti več novih članov v mladinsko organizacijo. To so predvsem mladinci in mladinke, ki so že dokončali osnovno šolo oziroma nižjo gimnazijo in imajo vse pogoje, da postanejo dobri člani Ljudske mladine. Nekateri od teh so že doslej prisostvovali mladinskim sestankom.

•

Mladinski oder Svobode v Vidmu-Krškem pripravlja pod vodstvom režiserja tovariša Zemljaka vzgojno mladinsko dramo »Mladost pred sodiščem«. Računajo da bo kmalu premiera. -nc

Pomoč ljudskim knjižnicam

Ker imajo ljudske knjižnice v mariborskem okraju številne knjige v takem stanju da jih ni več mogoče izposojati, je nedavno sklenila okrajna zveza ljudskoprosvetnih društev, da bo dala vse take knjige brezplačno vezati. O tem je že obvestila vse knjižnice na svojem območju, ki morajo vse take knjige poslati v Maribor. Tako bo v kratkem v mariborskem okraju ponovno krožilo med bralci nekaj tisoč knjig več, ki bi sicer morale zaradi obrabe ležati v knjižnih omarah. Želeti bi bilo, da bi okrajno zvezo ljudskoprosvetnih društev v Mariboru posnemali tudi drugod. F. M.

Razvoj »Sograda« v Murski Soboti

Člani delovnega kolektiva gradbenega podjetja »Sograd« v Murski Soboti so te dni proslavili peto obletnico delavskega samoupravljanja. Pred prevzemom uprave podjetja po delovnem kolektivu je podjetje izvrševalo samo dela visokih gradenj, danes pa je svojo gradbeno dejavnost razširilo tudi na industrijske in nizke gradnje. V zadnjih petih letih je delovni kolektiv močno izpopolnil mehanizacijo podjetja. Delavci so odločili, da so se vsa sredstva za prosto razpolaganje uporabila za nakup novih strojev. Podjetje je delalo v letošnjem letu na dvanajstih glavnih gradbiščih in bo znašala vrednost opravljenih del preko 169 milijonov dinarjev.

IZ SEVNICE

V Sevnici bodo v kratkem že tretjič slavili svoj občinski praznik. Počastili ga bodo tudi z veliko kmetijsko razstavo, ki bo odprta od 6. do 13. novembra. Poleg poljedelstva, sadjarstva, vinarstva, živinoreje in čebelarstva bodo prikazali tudi vse agrotehnične pripomočke. Živinorejska razstava bo na sejmišču, vse ostalo pa v notranjih in zunanjih prostorih gasilskega doma.

•

Na novem postajnem poslopju v Sevnici pospešeno opravljajo zaključna obrtniška dela. Istočasno dovršujejo tudi zunanjost stavbe, ki bo imela povsem moderen izgled. Prav tako urejajo okolico postaje. Stare barake polagoma že izginjajo. Otvoritev novega postajnega poslopja bo po vsej verjetnosti na dan republike 29. novembra. Sevničani se novega postajnega poslopja močno veselijo, ni so jim pa všeč premajhen obseg stavbe in nekateri prostori.

•

Mizarska zadruga je te dni proslavila 10-letnico obstoja. Podjetje, ki se je iz majhne delavnice razvilo v velik obrat z lastnimi, sodobno urejenimi stavbami, nastopa s svojimi res kvalitetnimi izdelki uspešno že tudi na inozemskih tržiščih. M. B.

Spomenik padlim borcem

Na občnem zboru Zveze borcev v Šmartnem pri Slovenjem Gradcu so člani te organizacije med drugim sklenili, da se bodo z odkritjem spomenika oddolžili padlim borcem iz Brd, Golove Buke, Dobrave, Turiške in Tomaške vasi. Izvolili so 17-članski pripravljalni odbor, ki bo zbiral finančna sredstva in drugo gradivo za postavitev spomenika. -njo.

Št. Janž pri Dravogradu

Kmetijska zadruga v Št. Janžu pri Dravogradu je imela pred kratkim polletni občni zbor, na katerem so v glavnem razpravljali o polletni bilanci in o gradnji zadružnega doma, ki je še vedno v surovem stanju. Bilanca izkazuje 2.8 milijonov dinarjev čistega dobička. Petdeset odstotkov tega bodo porabili za investicije. Na zboru so se pogovorili tudi o gradnji silosov, gnojničnih jam, gnojišč in drugih kmetijskih objektov. Sklenili so tudi, da bodo pripravili tečaj za sadjarstvo. -njo

IZ HRASTNIKA

Te dni so odkrili godbeniki godbe Svoboda I. spominsko ploščo svojim padlim tovarišem. Ploščo so vzidali na godbeni dom. Slavju je prisostvovalo veliko ljudi. Sodelovali so tudi godbeniki in pevci Svobode I. v Zg. Hrastniku.

•

Odbor Rdečega križa je nedavno obiskal hrastniške bolnike v zdravilišču v Novem Celju. Znanci, ki se tamkaj zdravijo, so bili obiska in daril odbornikov Rdečega križa zelo veseli.

•

Socialistična zveza v Hrastniku je pred kratkim sklicala več širših sestankov za svoje člane. Predsednik občinskega ljudskega odbora Stanko Brečko je na teh sestankih govoril o najnovejših gospodarskih ukrepih. Po njegovem referatu so se povsod razvijale živahne razprave, v katerih so navzoči razpravljali predvsem o cenah osnovnih življenjskih potrebščin in o tem, kako bi jih lahko znižali.

Zborovanje v Brežicah

Te dni so v Brežicah zborovali vsi prosvetni delavci bivšega krškega okraja. Na zborovanju je tov. Klimovec govoril o osnovnih načelih šolske reforme, za njim pa je podal izčrpno poročilo o delu društva dosedanji predsednik tov. Dernač. Končno so izvolili še iniciativne odbore društev za nove občine v Brežicah, Krškem, Senovem in Sevnici. -j-

Kiparju Bernekarju bodo odkrili spominsko ploščo

Ustvaritelju Trubarjevega spomenika v Ljubljani, vodnjaka v Kranju in mnogih drugih znamenitih kiparskih del Francu Bernekarju bodo današnjo nedeljo, 6. novembra odkrili v Starem trgu pri Slovenjem Gradcu. Bernekar se je rodil v Legnu pri Slovenjem Gradcu leta 1874. Že v osnovni šoli je kazal risarski talent. Ko je kipar Ignac Oblak iz Celja popravljal cerkvene kipe v Starem trgu, mu je mladi Bernekar pridno pomagal, tako da ga je mojster vzel seboj v Celje. Iz Celja je pozneje odšel v Gradec in na Dunaj, kjer je študiral na Umetnostni akademiji. Po prvi svetovni vojni se je vrnil v domovino in umrl leta 1932 v Ljubljani. Pri odkritju spominske plošče v Starem trgu, kamor je Bernekar vsako leto prihajal na oddih, bodo sodelovali številni predstavniki znanstvenih in umetnostnih ustanov ter množične organizacije. -m

Za napredek koprskega okraja

Predstavniki gospodarskih podjetij iz Kopra, Izole in Pirana so se 3. t. m. na konferenci v Kopru pogovorili tudi o plačevanju obveznosti podjetij do skupnosti, in o odzivu na razpis izvršnega sveta glede vpisa posojila za hidrocentralo Vuhred. Ugotovili so, da so podjetja v glavnem svoje obveznosti do skupnosti izpolnila, za hidrocentralo Vuhred pa so doslej prispevala 24 milijonov, vplačala pa bodo lahko še 25 milijonov dinarjev.

•

Na seji sveta za urbanizem so razpravljali o urbanističnem načrtu koprskega obalnega pasu, ki ga nameravajo tudi zaščititi od Strunjana do Lucije. Po razpravi o urbanistični ureditvi Portoroža so na seji določili tudi lokacijo nove bolnišnice, ki jo bodo zgradili na Skocjanskem hribu. Razpravljali so tudi o gradnji stanovanj, ki jo bodo v Kopru nadaljevali skupno z adaptacijo starih zgradb.

•

V Kopru je bila tudi seja predstavnikov sindikalnih podružnic in občinskega sindikalnega sveta. Pogovorli so se o sklepih kongresa delavsko-prosvetnih društev na Jesenicah in sklenili, da bo občinski sindikalni svet s sodelovanjem Socialistične zveze in drugih organizacij izdelal načrt predavanj in tečajev ter proučil še druge oblike kulturno-prosvetnega delovanja za kulturni napredek delavcev. J. L.

Uspeh ob Dnevu varčevanja

Rekordno število vlagateljev so zabeležili v mariborski Mestni hranilnici na dan varčevanja, dne 31. oktobra. Ves dan so prihajali v hranilnico novi in novi vlagatelji, predvsem mladine. Dan varčevanja je že s samim obiskom v hranilnici dobil svoje pravo obeležje. Ko pa so zvečer uslužbenci naredili bilanco, so ugotovili razveseljiv rezultat. Imeli so 763 vlagateljev, ki so naložili štiri milijone 432.901 din prihrankov. Med temi je bilo 260 novih vlagateljev, od tega 160 otrok in mladincev. Za hranilnico je to doslej največji uspeh in lepo potrdilo, da imajo ljudje v mlado ustanovo popolno zaupanje. Pa tudi vlagateljem bo ostal letošnji dan varčevanja v lepem spominu, saj je hranilnica za vsakogar pripravila praktično darilo.

Premalo vajencev

Več kakor 50 praznih vajeniških mest je še v Mariboru v raznih obrtnih strokah. Vpisovanje vajencev v razne poklice je v glavnem končano. Čeprav se v mestu vse češče postavlja zaskrbljeno vprašanje — kam z mladino, ki želi v uk — je letos ostalo okoli 60 nezasedenih učnih mest, ker ni bilo kandidatov. To so predvsem vajeniška mesta v čevljarski, dimnikarski, cementninarski, zidarski, kamnoseški in drugih strokah. Mladina gleda na te vrste poklicev z napačnimi predsodki — da niso lepi, da so manjvredni in podobno. Vsi bi radi postali elektromonterji, radiomonterji, urarji, optiki, čeprav jim tudi drugi poklici nudijo enak zaslužek, često celo boljši. Premalo je v mlade ljudi vcepljena zavest, da je častno vsako delo, ki je pošteno. Da bi nekako rešili pomanjkanje vajencev v nekaterih strokah, je Obrtna zbornica stopila v stik z glavnim odborom Zveze borcev Bosne in Hercegovine, odkoder pričakujejo otroke padlih borcev, ki bi se hoteli v Mariboru izučiti.

IZ FREMA

Na pobudo sanitarne inšpekcije je že pred časom prenehala obratovati pekarna v Framu, in to zaradi tega, ker ni odgovarjala higienskim zahtevam. Od takrat oskrbuje Fram s kruhom pekarna iz Rač, ki pa je v tem pogledu precej neredna. Dolge vrste potrošnikov čakajo pred trgovinami že vse od zgodnjih jutranjih ur samo da bi dobili kruh. Često pa kruha sploh ne pripeljejo. Zaradi tega so prebivalci Frama in bližnje okolice mnenja, da bi v kraju ponovno uredili pekarno, pri tem so tudi sami pripravljeni prispevati gotova sredstva. Upajo, da jim bo v tem priskočil na pomoč tudi občinski ljudski odbor v Račah. V. J.

MARIBOR

Nedelja, 6. novembra.

Dežurna lekarna: »Center«, Gosposka 12.

NARODNO GLEDALIŠČE

Ob 19.30: Goetz: Hiša v Montevideu. Izven.

RADIO

6.00—11.15 Prenos sporeda Radia Ljubljana; 11.15—11.35 Oddaja v madžarščini; 11.35—23. Prenos sporeda Radia Ljubljana.

KINO

PTUJ: amer. barvni film »Imel sem sedem hčera«.

MURSKA SOBOTA: amer. barvni film »Meč in roža«.

•

Umetnostna galerija. Razstava kiparskih del akad. kiparja **Milana Vojska** je odprta do 6. novembra. Razstava grafike trzaškega slikarja **Lojzeta Spacala.** Razstavljenih je 80 monotipij, eno in večbarvnih lesorezov in linorezov. Odprta je do 16. novembra. Razstava akad. slikarja prof. Ferda Majerja. Razstavljenih je 36 olj, 19 monotipij, 7 risb in 3 plastike. Odprta je do 16. novembra. Razstave so odprte vsak dan od 9. do 17. ure. Ob nedeljah in praznikih je galerija v času razstav odprta od 9. do 13. ure.

Športno življenje na I. gimnaziji je zelo razgibano. Sedaj je v teku košarkarsko razredno prvenstvo višješolcev. Trenutno sta v vodstvu oba osma razreda. Pohvalno pri tem je zlasti to, da so tekmovanje organizirali dijaki sami. Pripravljajo tudi razredno prvenstvo v odbojki.

Mladinska organizacija na I. gimnaziji dela zelo živahno. Vsi člani so se zavezali, da bodo opravili vsak najmanj 8 ur prostovoljnega dela pri gradnji Partizanskega doma pri Glažuti na Pohorju, oz. pri gradnji športnega stadiona TVD »Partizan« Maribor I.

Počitniška zveza v Mariboru ima okoli 2000 članov, predvsem iz vrst dijaške mladine, prizadeva pa si vključiti tudi kar največ mladih delavcev. Lani je bila Počitniška zveza v Mariboru zelo aktivna. Poleg mnogih prireditev in predavanj, ki jih je organizirala, je omogočila svojim članom mnoga potovanja in letovanja. V Rovinju je v počitnicah taborilo 350 dijakov, manjše število pa tudi v Ribnem pri Bledu. Skupina dijakov se je udeležila množičnega potovanja po Jugoslaviji, 35 mladincev pa je sodelovalo v pohodu po partizanskih poteh brigad in divizij po Hrvatski, Bosni in Dalmaciji. Poleg tega je odšlo v minulih počitnicah 35 mladincev v Grčijo in 25 v Italijo. Zveza se že sedaj pripravlja na prihodnje počitnice. V načrtu imajo krožno potovanje po Jugoslaviji, samostojno ureditev vzornega taborišča v Rovinju, potovanje v Benetke, Firenco in Rim ter obisk Slovenske Koroške. Ena skupina pa se bo udeležila potovanja z jadrnico ob jadranski obali.

Občina Center v Mariboru ima na svojem področju 14 kulturnoumetniških društev, ki delujejo samostojno ali pa v okviru »Svobod«. Med najbolj znanimi društvi v mestu so DPD »Slava Klavora«, SKUD »Pošta« in KUD »Obrtnik«, v okolici pa je najbolj močno društvo IZUD »Kobanci« iz Kamnice. Ljudsko-prosvetno delo v občini Center je dokaj razvito, saj deluje poleg omenjenih društev tudi več mladinskih KUD na šolah. Največji problem vseh teh društev pa je pomanjkanje prostorov za vaje, pa tudi za nastope. Že društva v mestu se morajo zadovoljiti z zasilnimi prostori, še težje pa je v tem pogledu podeželskim društvom. KUD »Marjan Koren« v Srednjem dela v lesni baraki, ki je v zelo slabem stanju, čeprav ima dramsko skupino, lutkovno gledališče in knjižnico, toda malo aktivnih članov. Glede na to je Svet za prosveto pri občinskem LO Center sklenil čimprej pregledati prostore društev in jim po svoji moči pomagati. (jp)

Turistično-olepševalno društvo v Mariboru je ob 50-letnici Turistične zveze Slovenije izdalo jubilejno številko turistične revije »Biseri Jugoslavije« s čestitkami Maribora, Podravja in Pomurja. Društvo pripravlja prav tako gradivo za prikazovanje turističnih zanimivosti naše države na novi železniški postaji. Upravni odbor je sklenil, da bo za gradnjo pohorske vzpenjače prispeval 200 tisoč dinarjev.

Letos je bila dobro obiskana čolnarna pri Treh ribnikih. Pozimi bodo dali v popravilo 12 čolnov, da bodo v začetku nove sezone sposobni za vožnjo. V Mestnem parku so priredili 15 koncertov, ki so bili dobro obiskani. Z ustanovitvijo Stalne okrajne turistične konference se je vloga društva povečala, saj bo s svojimi izkušnjami lahko pomagalo vsem ostalim podeželskim društvom. K. M.

ŠPORT

Dolinar med zadnjimi osmimi

Beograd, 5. nov. Petnajstletni Vojislav Marković je poskrbel včeraj popoldne na mednarodnem namiznoteniškem prvenstvu Jugoslavije za veliko presenečenje, ko je v drugem kolu izločil večkratnega francoskega prvaka Amourettija s 3:1 (21:15, 12:21, 21:13, 21:17) Presenetljiva je bila tudi lahka in prepričljiva zmaga Madžara Szepesyja nad Čehom Štipekom, ki je bil letos finalist na mednarodnem prvenstvu v Avstriji.

Izmed drugih izidov v II. kolu je vredno omeniti še tele: Sido (M) : Kocijan (J) 3:0, Harangozo (J) : Djordjević (J) 3:1, Dolinar (J) : Lentfecher (N) 3:0, Andreadis (ČSR) : Tapušković (J) 3:0, Leach (Ang) : Barlović (J) 3:1.

V ženski konkurenci je bila v prvem kolu med drugim odigranih še naslednjih nekaj pomembnejših partij: Roseanu (Rom) : Sajin (J) 3:0 w. o., Kroupkova (ČSR) : Bogataj (J) 3:0, Fiedler (N) : Urek (J) 3:0, Kerekes (M) : Šefčič (J) 3:0, Parkas (M) : Prnjatović (J) 3:0, Rugagnon (F) : Sekelj (J) 3:0, Cović (J) : Schlaf (N) 2:3, D. Rowe (Ang) : Trinaestić (J) 3:0 w. o., R. Rowe (Ang) : Polurević (J) 3:0, Vrzić (J) : Tramputž (J) 3:1, Franks (Ang) : Pogačar (J) 3:0, Nikolić (J) : Rolland (Belg) 3:1, Koczian (M) : Mihailović (J) 3:0.

V meddržavnem dvoboju med moškima reprezentancama Jugoslavije in ČSR je sinoči z veliko premočjo zmagala Češkoslovaška s 4:1.

Edino zmago je Jugoslovanom priboril Gabrič nad Wyhnanovskim. Zmagovalci ostalih dvobojev so bili Tereba nad Vogrincem, Štipek nad Harangozom in Andreadis nad Dolinarjem.

Največja favorita za prvo mesto med posamezniki na tem tekmovanju Ceh Andreadis in Madžar Sido sta bila danes izločena iz nadaljnjih nastopov. Prav tako je izgubil dvoboj Jugoslovan Harangozo. V četrtfinale so se potemtakem plasirali Dolinar (J), Leach in Kennedy (Ang), Szepessy in Gyetrai (M), Harastosi in Gantner (Rom) in Tereba (ČSR).

Do četrtfinala med posamezniki so prišle Romunki Roseanu in Celler, Angležinje R. in D. Rowe ter Franks in Madžarke Farkas, Koczian in Kerekes.

Rezultati današnjih srečanj so bili med drugimi tile: Uzorinac : Petrović 3:1, Tereba : Gabrič 2:0, Vogrinc : Mellström (Sv) 3:0, Kennedy : Pesch (Rom) 3:2, Bubony (M) : Hlebš 3:0, Leach : Barlović 3:1, Dolinar : Bobony 3:1, Harastosi : Marković II 3:0, Szepessy : Vogrinc 3:0, Kennedy : Grujić 3:0, Tereba : Sido 3:1, Gantner : Harangozo 3:0, Leach : Uzorinac 3:0, Gyetrai : Andreadis 3:0.

Zbor alpinistov v Logarski dolini

Kakor vsako leto, se bodo naši alpinisti tudi letos zbrali na svojem jesenskem zboru, ki bo prihodnjo soboto 12. t. m. v Herletovem domu v Logarski dolini. Letošnji zbor bo še posebno velikega pomena, ker se bodo alpinisti to pot lahko posvetili čisto konkretnj nalogi, ki jih čaka, in sicer razpravi o pripravah za prvo jugoslovansko odpravo v Himalajo, ki je, kakor znano, sklenjena stvar.

Alpinistični odseki pri naši Planinski zvezi so bili letos vseskozi marljivi. V proslavo desetletnice osvoboditve so priredili številne razstave in izvedli več drugih slavnostnih prireditev, povrh tega pa niso bili nič manj živahni pri delu na terenu. Preplezali so ponovno mnogo najtežjih smeri v naših Alpah, izvedli svoj tradicionalni plezalni tabor v Vratih in se tudi v raznih skupinah odpravljali na alpinistične naloge v zamejstvo.

Mladi alpinisti pri PD Ljubljana-Matica so pripravljali samostojno odpravo v Malo Azijo — v pogorje Ararat, žal pa so morali ta načrt spričo tehničnih težav odložiti. Jasno pa je, da je našim alpinistom po tolikšnih uspehih doma in na tujem postalo venderle pretesno in se jim je po vsej pravici zahotelo večjih dejanj in višjih ciljev. Odprava na Himalajo jim bo lahko izpolnila te težnje.

Alpinistični tabor v Logarski dolini bo proučil vse te probleme. Našim plezalcem in alpinistom je treba ustvariti pogoje, da se bodo lahko z vso vnemo in nezadržno voljo udejstvovali v svoji stroki. Želja vseh njihovih prijateljev pa je, da bi se jim slednjič le izpolnila želja, da bi ponesli jugoslovansko zastavo na najvišje, še neukročene gore po svetu.

BRANIK – LJUBLJANA V NOGOMETU

Popoldne ob 14.30 bo na stadionu Ljubljane v Šiški conska prvenstvena tekma med enajstorico Branika iz Maribora in domačo Ljubljano.

Ker gre obema nasprotnikema enako trda za točke in imata v domačem okolju najlepšo priložnost, da to opravičita čim uspešneje, bo ta tekma prav gotovo zanimiva in vredna ogleda.

S SAHOVSKIH TURNIRJEV V ZAGREBU

Smislov prehitel Trifunovića

Zagreb, 5. nov. Pozornost okrog 500 gledalcev na šahovskem turnirju je bila včeraj osredotočena na igre sovjetskih velemojstrov Gellerja s Trifunovićem in Fudererja s Smislovim.

V partiji med Gellerjem in Trifunovićem je slednjemu uspelo, da je v 10. potezi osvojil kmeta in je tudi pozneje igral prav solidno. Pozneje se je moral začeti boriti, da bi dosegel remi, vendar je moral prekiniti v nejasni poziciji.

Fuderer in Smislov sta igrala špansko partijo in je bila igra med njima sprva dovolj izenačena. Nazadnje je prišlo do pozicijske borbe v kateri je Smislov hitro izenačil, osvojil linijo c in postavil zvito zanko za mat v dveh potezah. Tako se je Fuderer v 31. potezi vdal.

Najlepšo partijo dneva sta igrala Gligorić in Matanović. Prvi je z žrtvijo kmeta zelo ostro napadel rokiranega kralja. Ko je Gligorić zašel v nerodno časovno stisko, mu je v 30. potezi s potezo kraljice uspelo zelo efektno matirati Matanovića.

Ivkov in Dickstein sta igrala špansko partijo in se po 41 potezah sporazumela za remi. Vse druge partije so bile prekinjene.

Na turnirju mladih so bile včeraj popoldne zaključene tele partije:

Franolić — Larsen 0:1, Bend — Matulović 1:0, Dimc — Sukšta remi, Zaradić — Bajec remi, Stupica — Bogdanović remi, Pajduzis — Momić remi, Stanbuk — Subotičanec 1:0, Bilek — Rinder 1:0.

•

Danes so bile končane vse prekinjene partije IV. kola na turnirju velikih.

Barcza je po 63 potezah remiziral z Bertokom. Enako sta se končali partiji med Rabarjem in Porecco ter dr. Filipom in Bisguierom. Karaklajić je zmagal nad Udovičićem, prav tako pa tudi O'Kelly nad Minevom. Slednjič je po 50 potezah tudi Geller dobil proti Trifunoviću.

Stanje na tabeli velikega turnirja po IV. kolu je takole:

Smislov 3, Trifunović, O'Kelly, Geller, Bisguier 2.5, Dickstein 2 (1), dr. Filip, Barcza, Miličić, Pirc, Gligorić, Ivkov, Karaklajić 2, Matanović, Rabar, Porecca 1.5 (1), Fuderer, Minev 1.5, Udovčić 1, Bertok 0.5 točke.

Na turnirju mladih je bila danes edina prekinjena partija med Djurašević in Durgom zaključena remi.

Stanje na tabeli v tem turnirju je takole:

Bend 3.5, Bogdanović 3, Stupica, Larson 2.5 (1), Bajec, Stanbuk, Djurašević 2.5, Bilek, Momić, Sukšta, Franolić 2, Subotičanec, Dimc, Matulović 1.2, Zaradić, Durgo 1 (1), Rinder in Pajduzis 0.5 točke.

•

Občni odbor hokejskega kluba Ljubljane bo v torek 8. t. m. ob 18 uri v klubskih prostorih na drsališču pod Cekinovim gradom. Na občnem zboru bodo delili opremo za sezono — proti poravnavi članskih obveznosti. Udeležba je za vse člane obvezna. — Odbor.

»TURISTIČNI VESTNIK«

Glasilo Turistične zveze Slovenije je izšlo z 11. številko (za november) spet v standardnem obsegu. Med vidnejšimi prispevki bi bilo navesti naslednje: Turizem, kulturni spomeniki in spomeniško varstvo (Janez Planina), Ali je Postojnska jama samo ena? (Ivan Gams) Križna jama (Janez Planina), Močnik v pogorju Orlice (A. Sunčič), Bohinj in Trenta — poskus kritične primerjave (Albin Kokalj), Počitniški pobirki in počutki z naše obale (dr. Fran Vatovec). Utrinki iz našega najsevernejšega zdravilišča (J. S.) itd.

Številka vsebuje še več izbranih člankov o letošnji turistični sezoni s posebnim ozirom na Slovenijo, precejšen del pa je posvečen tudi številnim razstavam in drugim revijskim gospodarskim in turističnim prireditvam po naših krajih.

»Turistični vestnik« izhaja mesečno in se naroča pri Turistični zvezi Slovenije, Tomšičeva 7-II.

Mojstra s črnim pasom v Ljubljani

Morda se čudite naslovu, pač zato, ker juda nepoznate. Judošport belih kimon, ali — mehka japonska umetnost, najdinamičnejši šport, osvaja mladino širom sveta. Mnogi s ponosom nosijo bele kimone zapasane z zelenim, oranžnim, rjavim ali črnim — mojstrskim pasom, ki je obenem najčastnejši in zadnji, najvišji, ki ga z ustreznim izpitom morete osvojiti.

Robert Jeaquemond

S tem pasom sta prišla k nam na povabilo AJK Olympie, dva umetnika iz Avstrije. Dva nosilca črnega — mojstrskega pasu g. Franz Nimführ in njegov učenec sto pet kilogramov težki **Robert Jeaquemond**, ki sedaj vodita tečaj AJK Olympie. Na tem tečaju japonske rokoborbe je razen »domačih« izbrancev še cela kopica atletov ZTAK »Ljubljane«, zagrebške »Mladosti« in pripadnikov Ljudske milice.

Dvainštirideset letni Franz Nimführ, zvezni trener Avstrije, učitelj na specialni šoli za judo (podobna našemu DIF), predsednik avstrijske judo zveze in član tehničnega sveta za judo Evrope, nam je ljubeznivo odgovoril na vprašanja, enako tudi njegov 26-letni učenec, absolutni prvak Avstrije Robert Jeaquemond.

Gospod Nimführ se ukvarja z judom že 27 let in je bil vse do 1934. prvak Evrope. Leta 1948. pa mu je Japonec Koizumi častno podelil drugi mojstrski pas. Od leta 1952 naprej za nosi pas tretje stopnje. Črni mojstrski pas se deli na deset razredov ali stopenj. Najčastnejši pas desete stopnje z zlatim obrobljen je do sedaj imelo le sedem Japoncev!

Gospod Jeaquemond — evropski mojster trenira že devet let. Je državni prvak in nada Avstrije, ki je četrta država v Evropi, takoj za Francijo, Holandijo in Anglijo. Pripravlja se za bližnje evropsko (od 3.—4. dec.) v Parizu in svetovno prvenstvo, maja 1956 v Tokiu.

Njegov trener Nimführ je njegove skromne izjave dopolnil in ga pohvalil kot odličnega tehnika in borbenega atleta.

Na vprašanje, kaj meni o slovenskem judu je dejal, da imamo dober »material«, ki bo pod strokovnim vodstvom toliko napredoval, da bo dosegel nivo, kakršnega imajo Italija, Švica in Posarje. Pripomnil pa je, da moramo imeti več stikov in tekmovanj s temi deželami.

Od tečajnikov mu je zlasti všeč Darko Kunšič. Pohvalil pa je tudi Gogalo in Irsiča. Za Rejo pa meni, da ni samo dober organizator, temveč da tudi na blazini ni kar tako.

Fantje se že danes, čeprav traja tečaj komaj nekaj dni, zavedajo, da se bodo nekaj naučili, obračun pa bodo polagali v torek, ko bodo imeli zaključne izpite za višje pasove, za boljšo barvo. D. L.

Dotrpela je naša ljubljena

MARIJA NOVŠAK,

upokojenka Tob. tovarne

K večnemu počitku jo bomo spremili danes, v nedeljo ob 15.30 iz Andrejeve kapelice.

Žalujoča hčerka z otrokoma, bratje z družinami in ostalo sorodstvo.

Ljubljana, 4. nov. 1955.

Premišljeval je, kako malo časa bo še živ, kako pa se je ti kratki trenutki vlečejo, ne da bi prispel vlak. Njegovo življenje je obstojalo samo še v eni sami želji, da bi doživel konec nocojšnje akcije in videl, kako bo zletel v zrak vlak, prepoln Nemcev... Kako bo zletel!... Za to je bilo vredno živeti. Izplača se doživeti tak uspeh, za katerega so do zore žrtvovali dvoje življenj. Računal je Čerima, za katerega so vedeli, da je padel, sebe pa je štel za drugo žrtev do zore. (»Da bi le doživel to zoro!?«) Jova ni štel, ker ni vedel, kje je, in ni slutil, da je tudi že padel ponoči.

Čutil je, kako krvavi in kako mu polagoma in neustavljivo izginja življenje. Sedaj je bil s svojim mišljenjem in čustvovanjem eno, telo pa se mu je zdelo nekaj povsem drugega. To, kar mu s svojimi poškodovanimi organi odreka poslušnost in ne more uporabljati z močjo svoje volje. Čutil je, da je ostal sam s svojimi mislimi in željami in s svojima neločljivima bojnima tovarišema, Ivanom in starcem, ki sta nocoj mnogo pretrpela, da ga ne bi prepustila sovražniku. Žrtvovala sta sebe v veliki tveganosti, da bi sama padla, ko sta ga prenašala na drugi breg... Vedel je, da se je vrednost nocojšnjega časa zanje toliko povečala, da tudi njegovo življenje v primerjavi z nocojšnjo nalogo ne pomeni nič niti zanj samega. Tako je pač moralo biti... In tako tudi mora biti! Vse ima svojo vrednost in ceno, je razmišljal Djordje. Sedaj, ko je primerjal pomen izpolnitve nocojšnje naloge s posledicami, ako je ne bi izvršili, je vrednost mnogo presegala ceno.

Bolečina zaradi hude rane mu je prežela telo in je zaradi tega nenadoma vzdrhtel.

Ivan je pogledal Djordja. Na obrazu mu je opazil krče zaradi bolečin. Stiskal je oči in grizel spodnjo ustnico. To ga je spomnilo na nekoliko primerov umiranja, ki jih je videl doslej. Eden mu je najmočneje ostal v spominu. Bilo je ob samem rojstvu jutra. Spomnil se je hudo ranjenih Nemcev v svojem prvem boju nad petrovaško cesto.

»Ne streljajte, Nemci so blizu. Zakaj bi tudi trošili municijo? Počakajte, ne bodo dolgo. Zakopajte jih čim dalje od ceste. Dobro jih zakopajte... Ako jih Nemci odkrijejo, bo trpela vas...« Zdelo se mu je, da še sedaj sliši te vodnikove besede.

Čakali so dolgo. Ranjenci so se komaj nekako ločili od življenja. Bilo je v zgodnjem jutru, kar je mnogo spominjalo na današnjega. Da, bilo je prav tako jutro!

»Zjutraj se teže umira!« je pomislil Ivan, ki se je zagledal čez vodo v nasip, proti lokomotivi, ki je prav v tem trenutku bobnela po njem.

»Ničesar niso našli!« je pomislil Ivan. »Niso! Niso!« Skočil je k stroju za vžiganje. Na zgornji strani je imel ročaj za nošenje, ki pa je sedaj služil za drug namen, za katerega je bil pravzaprav določen, za vključitev toka. Trenutek je premišljeval, kaj je treba sedaj napraviti z njim. Vedel je dobro, kaj je treba, toda sedaj... Izprašal je še enkrat sam sebe, kaj mora storiti, uprl je pogled v aparat, da bi še enkrat videl, ali je vse tako, kakor mora biti.

»Dobro je!« je zašepetal, pritisnil ročaj navzdol, ga zasukal za četrtino kroga v nasprotni smeri kazalca na uri. »Da, da, tako je,« je mislil sedaj Ivan, »da v nasprotni smeri kazalca se mora!«

Žvižg lokomotive in bobnenje vlaka sta se močno razlegala čez vodo.

»Stric, Nikola... naj vidim!« je rekel s poslednjo močjo Djordje, ki so se mu oči razširile v veliki predsmrtni želji.

Starec ga je dvignil s tal in ga posadil, da je sedel. Držal ga je okoli pasa. Djordjeva glava je ležala sklonjena na starčevih prsih.

»Du-du-du! Du-du-du-duu!« je zabobnel sedaj nad glavami zvok, ki ga je prenašala voda. Vlak se je približal kakor na doseg roke. Za oklepnim vlakom le dveh vagonov je vozil transportni.

»Pusti mimo oklepnega!« je rekel starec Ivanu.

»Hočem, ne skrbi!« mu je odgovoril, ne da bi odvrnil oči s proge.

Ivan je potegnil ročaj stroja navzgor, pa ga zatem močno potisnil navzdol.

»Ušel bo!« sta pomislila v istem hipu starec in Djordje. Toda misel je bila hitrejša kakor električni tok, ki je stekel iz stroja po vodu. Obenem je zagrmela eksplozija na miniranih krajih proge. Lokomotiva in nekateri vagoni za njo so se dvignili kvišku in zleteli čez nasip v reko. Za seboj so potegnili vso kompozicijo. Samo en vagon na koncu se je obrnil povprek in ostal prevrnjen na progi. Iz njega se je zaslišalo stokanje in kričanje Nemcev na pomoč.

Ivan in starec sta se spogledala in dihala vznemirjeno. Djordje se je srepo zagledal za trenutek v prevrnjene vagone, ki so na ovinku reke, kakih tristo metrov pred njimi, moleli s posameznimi deli iz vode.

»Ih, brat!« se je odtrgal iz Djordja vesel vzklik, nato pa je omahnil v starčevih rokah.

Starec se je skl